

GEINEASAS

An Cruthú: An Chéad Insint

1 I dtús báire chruthaigh Dia neamh agus talamh. ²Fásach folamh a ba ea an talamh agus bhí dorchadas ar aghaidh an duibheagáin, agus bhí gaoth Dé ag séideadh os cionn na n-uiscí. ³Dúirt Dia: “Bíodh solas ann,” agus bhí an solas ann. ⁴Chonaic Dia gur mhaith é an solas, agus scar Dia an solas ón dorchadas. ⁵Thug Dia “lá” ar an solas agus “oíche” ar an dorchadas. Ba shin an chéad lá, an nóin agus an mhaidin.

⁶Dúirt Dia: “Bíodh fírmimint i lár na n-uiscí agus scaradh sí na huiscí óna chéile.”

⁷Rinne Dia an fhírmimint agus scar sé na huiscí a bhí faoin bhfírmimint ó na huiscí a bhí os a cionn. Agus bhí sin amhlaidh. ⁸Thug Dia “neamh” ar an bhfírmimint. Ba shin an dara lá, an nóin agus an mhaidin.

⁹Dúirt Dia: “Tagadh na huiscí go léir atá faoi neamh le chéile san aon áit amháin, agus bíodh an talamh tirim le feiceáil.” Agus bhí sin amhlaidh. ¹⁰Agus thug Dia “tír” ar an talamh tirim, agus “farraigi” ar na huiscí le chéile. Chonaic Dia gur mhaith sin.

¹¹Dúirt Dia: “Tugadh an talamh an fásra uaidh: An lusra lena shíol, an crann toraidh lena shíol ina thoradh, gach ceann de réir a chineáil ar an talamh.” Agus bhí sin amhlaidh.

¹²Thug an talamh an fásra uaidh: lusraí lena síol de réir a gcineáil, crainn toraidh lena síol

ina dtoradh, de réir a gcineáil. Chonaic Dia gur mhaith sin. ¹³Ba shin an tríú lá, an nóin agus an mhaidin.

¹⁴Dúirt Dia: “Bíodh soilse i bhfirmimint neimhe chun an lá a scaradh ón oíche, agus bídís mar chomharthaí, do shéasúir, do laethe agus do bhlianta. ¹⁵Bídís ina soilse i bhfirmimint neimhe ag taitneamh ar an talamh.” Agus bhí sin amhlaidh. ¹⁶Rinne Dia dhá sholas mhóra, an solas is mó chun an lá a rialú agus an solas is lú chun an oíche a rialú, agus na réaltaí mar an gcéanna. ¹⁷Chuir Dia i bhfirmimint neimhe iad le taitneamh ar an talamh, ¹⁸chun an lá agus an oíche a rialú agus an solas a scaradh ón dorchadas. Chonaic Dia gur mhaith sin. ¹⁹Ba shin an ceathrú lá, an nóin agus an mhaidin.

²⁰Dúirt Dia: “Bíodh rath ar na huiscí le hiomad dúl beo, agus bíodh éanlaith ar eitilt os cionn na talún faoi fhirmimint neimhe.” ²¹Chruthaigh Dia na míola móra agus gach uile dhúil chorraitheach bheo de réir a chineáil a chin ó rath na n-uiscí, agus an uile chineál éin a eitlú. Chonaic Dia gur mhaith sin. ²²Bheannaigh Dia iad á rá: “Bígí torthach, agus téigí i líonmhaire, agus líonaigí uiscí na bhfarraigí; agus téadh an éanlaith i líonmhaire ar talamh.” ²³Ba shin an cúigiú lá, an nóin agus an mhaidin.

²⁴Dúirt Dia: “Tugadh an talamh uaidh gach uile dhúil bheo de réir a chineáil, eallach, péisteanna agus ainmhithe allta.” Agus bhí sin amhlaidh. ²⁵Rinne Dia an uile chineál ainmhí allta, an uile chineál eallaigh, an uile chineál péiste. Chonaic Dia gur mhaith sin.

²⁶Dúirt Dia: “Déanaimis an duine ar ár ndeilbh féin, ar ár gcosúlacht féin, agus bíodh tiarnas acu ar iasc na farraige, ar éanlaith an aeir, ar an eallach, ar an talamh go léir, agus ar na péisteanna go léir a shníonn ar an talamh.”

²⁷ Chruthaigh Dia an duine ar a dheilbh féin,
ar dheilbh Dé is ea a chruthaigh sé é.

Fireann agus baineann is ea a chruthaigh sé iad.

²⁸ Agus bheannaigh Dia iad á rá leo: “Bígí torthach, agus téigí i líonmhaire agus líonaigí an talamh agus cuirigí smacht air. Bíodh tiarnas agaibh ar iasc na farraige, ar éanlaith an aeir agus ar an uile dhúil bheo a chorráonn ar talamh.” ²⁹ Dúirt Dia: “Féach! Thugas daoibh gach uile lus le síol dá bhfuil ar chláir na talún, agus gach uile chrann le síol ina dtoradh; iadsan a bheidh ina mbia agaibh. ³⁰ Mar bhia ag na hainmhithe allta go léir, ag éanlaith an aeir go léir, agus ag na péisteanna go léir a bhogann ar talamh tugaim glas gach fáis.” Agus bhí sin amhlaidh. ³¹ Chonaic Dia gach a ndearna sé agus, féach! bhí sé go sármhaith. Ba shin an séú lá, an nóin agus an mhaidin.

2 Críochnaíodh neamh agus talamh agus a gcóiriú go léir ar an gcuma sin. ² Ar an seachtú lá chríochnaigh Dia an obair a rinne sé. Scoir sé ar an seachtú lá den obair go léir a rinne sé. ³ Bheannaigh agus naomhaigh Dia an seachtú lá mar scoir sé an lá sin den obair go léir a rinne sé sa chruthú. ⁴ Sin iad céatúsa neimhe agus talún nuair a cruthaíodh iad.

An Cruthú: An Dara hInsiant: Parthas

Nuair a rinne an Tiarna Dia neamh agus talamh, ⁵ ní raibh aon fhás fiáin fós ar talamh, ná aon lus fiáin fós ag péacadh, mar níor chuir an Tiarna Dia aon fhearthainn fós ar an

talamh agus ní raibh duine ann a shaothródh an talamh. ⁶Bhí, más ea, fíoruise ag brúchtaíl aníos ón talamh agus ag uisciú dromchla na talún go léir. ⁷Ansin chum an Tiarna Dia an duine de chré na talún agus shéid anáil na beatha ina pholláirí; ar an gcaoi sin rinne neach beo den duine. ⁸Phlandaigh an Tiarna Dia parthas in Éidín san oirthear agus chuir sé ann an duine a chum sé. ⁹Chuir an Tiarna Dia ag fás aníos as an talamh gach uile chineál crainn is geal leis an tsúil agus is maith le hithe, crann na beatha mar an gcéanna i lár an ghairdín agus crann fhios na maitheasa agus an oilc.

¹⁰Bhí abhainn ag sní as Éidín amach ag uisciú an ghairdín, agus roinneadh ansiúd í agus rinne ceithre abhainn di. ¹¹Píseon a thugtar ar an gcéad abhainn díobhsan, agus is í sin a ghabhann timpeall tír Havalá go léir mar a bhfuil an t-ór. ¹²Is maith é ór na tíre sin, agus tá bdeillum ann agus óinix. ¹³Gíohón a thugtar ar an dara habhainn agus is í a ghabhann timpeall tír Chúis go léir. ¹⁴An Tigris a thugtar ar an tríú habhainn agus sníonn sí lastoir den Aisír. An Eofrataes an ceathrú habhainn.

¹⁵Thóg an Tiarna Dia an duine agus chuir i ngairdín Éidín é chun é a shaothrú agus aire a thabhairt dó. ¹⁶Thug an Tiarna Dia aithne don duine á rá: “Tá saorchead agat toradh a ithe de gach crann sa ghairdín, ¹⁷ach toradh de chrann fhios na maitheasa agus an oilc, ní íosfaidh tú mar an lá a íosfaidh tú de thoradh an chrainn sin, gheobhair bás, gheobhair sin.”

¹⁸Agus dúirt an Tiarna Dia: “Ní maith é an duine a bheith leis féin. Déanfaidh mé céile cúnta a dhiongbhála dó.” ¹⁹Chum an Tiarna Dia dá bhrí sin as an talamh ainmhithe an mhachaire go léir, éanlaith an aeir go léir, agus thug sé i láthair an duine iad féachaint cen t-ainm a thabharfadh sé orthu: cibé ainm a thabharfadh an duine ar gach dúil bheo, sin é a

bheadh mar ainm air. ²⁰Thug an duine ainm ar an eallach go léir, ar éanlaith an aeir go léir, agus ar na hainmhithe allta. Ach ní bhfuarthas céile cúnta a dhiongbhála don duine.

²¹Chuir an Tiarna Dia suan trom ar an duine, agus, ina shuan dó, bhain sé easna as agus chuir feoil ina timpeall. ²²An easna a bhain an Tiarna Dia as an duine, rinne sé bean aisti, agus thug chun an duine í.

²³Dúirt an duine ansin:

“Is cnámh de mo chnámha-sa í seo ar deireadh,
 Agus is feoil de m’fheoilse í.
 Tabharfar bean (ís-seá) uirthi
 Mar gur baineadh as an bhfear (ís) í.”

²⁴Uime sin, fágann an fear a athair agus a mháthair agus cloíonn sé lena bhean, agus déanann aon fheoil amháin díobh. ²⁵Bhíodar araon lomnacht, an fear agus a bhean, ach gan aon náire orthu.

An Titim

3 Ba ghlice an nathair nimhe ná aon ainmhí allta dá ndearna an Tiarna Dia agus dúirt sí leis an mbean: “An ndúirt Dia libh gan ithe de thoradh aon chrainn sa ghairdín?”

²Dúirt an bhean leis an nathair nimhe: “Ní miste dúinn toradh na gcrann sa ghairdín a ithe: ³ach toradh an chrainn atá i lár an ghairdín, dúirt Dia faoi: ‘ná hithigí é agus na bainigí leis le heagla go bhfaigheadh sibh bás.’” ⁴Agus dúirt an nathair nimhe leis an mbean: “Ní bhfaighidh sibh bás, ní bhfaighidh sin! ⁵Óir is eol do Dhia an lá a íosfaidh sibh

dá thoradh sin, go n-osclófar bhur súile agus go mbeidh sibh cosúil le déithe agus fios na maitheasa agus an oilc agaibh.” ⁶Chonaic an bhean gur mhaith le hithe toradh an chrainn, agus gur gheal leis an tsúil é agus gur dhíol dúile é ar son an fheasa a thug sé. Thóg sí, más ea, cuid dá thoradh agus d’ith é; thug sí cuid de chomh maith dá fear a bhí ina teannta, agus d’ith sé é. ⁷Osclaíodh a súile araon agus chonaiceadar go rabhadar nocht agus d’fhíodar duilleoga fige lena chéile agus rinneadar brait íochtair dóibh féin.

⁸Chualadar fuaim an Tiarna Dia agus é ag siúl sa ghairdín i bhfionnuaire an lae agus chuaigh an fear agus an bhean i bhfolach ón Tiarna Dia i measc na gcrann sa ghairdín.

⁹Ach ghlaigh an Tiarna Dia ar an bhfear: “Cá bhfuil tú?” ar sé leis. ¹⁰D’fhreagair sé: “Chuala mé do ghuth sa ghairdín agus bhí eagla orm mar go raibh mé nocht, agus chuaigh mé i bhfolach.” ¹¹“Cé dúirt leat,” ar seisean, “go raibh tú nocht? An ag ithe a bhí tú den chrann a d’aithin mé duit gan ithe de?” ¹²“An bhean a thug tú dom mar chéile,” arsa an fear, “ise a thug toradh as an gcrann dom, agus d’ith mé é.” ¹³Agus dúirt an Tiarna Dia leis an mbean: “Cad é seo atá déanta agat?” D’fhreagair an bhean: “Mheall an nathair mé agus d’ith mé.”

¹⁴Dúirt an Tiarna Dia leis an nathair:

“De bhrí go ndearna tú an rud seo
go raibh mallacht ort thar an eallach go léir,
thar na hainmhithe allta go léir;
beidh tú ag sní ar do bholg
agus ag ithe cré,
gach lá de do shaol.

¹⁵ Cuirfidh mé naimhdeas
idir tú agus an bhean,
idir do shíolsa agus a síolsa.
Brúfaidh sé do cheann
agus brúfaidh tusa a sháil.”

¹⁶ Dúirt sé leis an mbean:

“Méadóidh mé go mór ar do thinneas ag breith clainne.
Béarfaidh tú clann agus tinneas ort.
Beidh mian chun do chéile ort
ach beidh sé i gceannas ort.”

¹⁷ Dúirt sé leis an bhfear:

“De bhrí gur thug tú cluas do ghuth do mhna,
agus gur ith tú de thoradh an chrainn
ar aithin mé duit gan a ithe:
Go raibh mallacht ar an talamh de do chionn.
Faoi dhoilíos a shaothróidh tú do chuid de,
gach lá de do shaol.

¹⁸ Sceacha agus feochadáin a thabharfaidh sé duit,
agus íosfaidh tú luibheanna an bháin.

¹⁹ Le hallas do ghrua
is ea a íosfaidh tú do chuid aráin
go bhfillfidh tú ar an talamh

mar is as a tháinig tú.
Óir is luaithreach thú,
agus ar an luaithreach is ea a fhillfidh tú.”

²⁰Thug an fear Éabha ar a bhean mar gurb í máthair na mbeo go léir í. ²¹Rinne an Tiarna Dia éadaí as seithí don fhear agus dá bhean agus chuir siad orthu féin iad.

²²Ansín dúirt an Tiarna Dia: “Féach! Tá an duine arna dhéanamh cosúil linn féin leis an bhfios maitheasa agus oilc atá aige. Le heagla go sínfeadh sé a lámh chomh maith agus toradh a stoitheadh de chrann na beatha, agus é a ithe agus maireachtáil go deo” –

²³Uime sin dhíbir an Tiarna Dia as gairdín Éidín é chun an talamh as ar tógadh é a shaothrú. ²⁴Dhíbir sé an duine, más ea, agus chuir sé na ceiribíní agus claíomh lasrach agus síorchasadh, os comhair ghairdín Éidín chun an tslí go crann na beatha a chosaint.

Clann Ádhaimh

4Luigh Ádhamh lena bhean Éabha agus ghabh sí gin agus rug mac, Cáin. “Fuaireas mac,” ar sí, “le cúnamh an Tiarna.” ²Agus rug sí an dara mac Áibil, deartháir Cháin. Aoire i bhfeighil caorach a ba ea Áibil, ach ag saothrú na talún a bhíodh Cáin. ³Faoi chionn tamaill thug Cáin cuid de thorthaí na talún mar íobairt don Tiarna, ⁴agus thug Áibil mar an gcéanna cuid de chéadghinte a thréada agus dá saill. D’fhéach an Tiarna le fabhar ar Áibil agus ar a íobairt ⁵ach níor fhéach sé le fabhar ar Cháin ná ar a íobairtsean. Lón Cáin le fearg agus chuir púic air féin. ⁶Chuir an Tiarna ceist ar Cháin: “Cén fáth,” ar sé, “a bhfuil fearg ort agus púic? ⁷Má dhéanann tú an mhaith, nach nglacfar leat? Mura

ndéana tú an mhaith, nach shin é an peaca ar an tairseach agat agus craos air chugat ach go gcaithfir é a cheansú?”

⁸“Téanam amach,” arsa Cáin le hÁibil a dheartháir. Fad bhí siad amuigh, d’iompaigh Cáin ar Áibil a dheartháir agus mharaigh sé é.

⁹Ansín dúirt an Tiarna le Cáin: “Cá bhfuil Áibil do dheartháir?” “Níl a fhios agam,” ar sé. “An mise coimeádaí mo dhearthár?” ¹⁰“Cad tá déanta agat?” arsa an Tiarna. “Tá guth fuil do dhearthár ag glaoch orm as an talamh. ¹¹Beidh mallacht ort feasta agus tú ar díbirt ón talamh seo a d’oscail a bhéal agus a ghlac fuil do dhearthár ó do láimh. ¹²Nuair a shaothróidh tú an talamh ní thabharfaidh sé feasta dá dhícheall duit. Beidh tú i do theifeach agus i d’fhánaí ar talamh.” ¹³Dúirt Cáin leis an Tiarna: “Tá mo phionós thar mo chumas iompair. ¹⁴Seo thú inniu do mo dhíbirt ón talamh seo; rachaidh mé i bhfolach ó do ghnúis; beidh mé i mo theifeach agus i m’fhánaí ar talamh agus an té thiofaidh orm maróidh sé mé.” ¹⁵“Cibé más ea,” arsa an Tiarna leis, “a mharóidh Cáin, déanfar é a dhíolt air faoi sheacht.” Agus chuir an Tiarna marc ar Cháin ionas nach maródh aon duine a thiocfadh air é. ¹⁶Ansín d’imigh Cáin leis ó láthair an Tiarna agus chuir sé faoi i dtír Nód, soir ó Éidin.

Síol Cháin

¹⁷Luigh Cáin lena bhean agus ghabh sí gin, agus rug sí Eineoc. Thóg sé cathair agus thug sé ainm a mhic Eineoc ar an gcathair. ¹⁸Bhí Íorád mar mhac ag Eineoc, agus ag Íorád bhí Machúael mar mhac; ghin Machúael Matúisiael, agus ghin Matúisiael Láimic.

¹⁹Phós Láimic beirt bhan; bhí Ádá mar ainm ar bhean acu, agus Zilleá ar an mbean eile.

²⁰Rug Ádá Iábál, an té ónar shíolraigh an lucht cónaithe i mbothanna a bhfuil eallach acu.

²¹Iúbál a ba ainm dá dheartháir, agus is uaidhsean a shíolraigh an dream go léir a sheinneann an chruit agus an phíb. ²²Dála Zilleá, rug sí Túbál Cáin. Uaidhsean a shíolraigh gaibhne gach miotail, idir phrás is iarann. Agus ba í Námá deirfiúr Túbál Cáin.

²³Dúirt Láimic lena mhná:

“A Ádá agus a Zilleá, éistigí le mo ghlór!
A mhná Láimic, tugaigí cluas do mo ráite béil!
Mharaigh mé fear de bharr mé a ghonadh
agus ógánach de bharr mé a bhualadh.

²⁴Déantar Cáin a dhíolt faoi sheacht,
ach Láimic faoi sheacht seachtód.”

²⁵Luigh Ádhamh lena bhean arís, agus rug sí mac ar ar thug sé Séat, mar, a dúirt sí, “Bhronn Dia leanbh eile orm in áit Áibil mar gur mharaigh Cáin é.” ²⁶Rugadh mac do Sheat agus thug sé Eanáis mar ainm air. Eisean an chéad duine a ghlaoiigh ar ainm an Tiarna.

Na Patrairc Roimh an Díle

5 Leabhar na nginealach ó Ádhamh anseo: An lá a chruthaigh Dia Ádhamh, rinne sé é ar chosúlacht Dé. ²Fireann agus baineann a chruthaigh sé iad. Bheannaigh sé iad agus thug an t-ainm An Duine orthu an lá a cruthaíodh iad. ³Nuair a bhí Ádhamh céad agus a

tríocha bliain d’aois rugadh mac dó ar a dheilbh agus ar a chosúlacht féin, agus thug sé Séat air. ⁴Mhair Ádhamh ocht gcéad bliain tar éis Séat a shaolú, agus ghin sé mic agus iníonacha. ⁵Mhair Ádhamh naoi gcéad agus a tríocha bliain ar fad; ansin fuair sé bas.

⁶Nuair a bhí Séat céad agus a cúig bliana d’aois ghin sé Eanáis, ⁷agus mhair sé ocht gcéad agus a seacht mbliana tar éis Eanáis a shaolú agus ghin sé mic agus iníonacha.

⁸Mhair Séat naoi gcéad agus dosaen bliain ar fad; ansin fuair sé bás.

⁹Nuair a bhí Eanáis nócha bliain d’aois, ghin sé Céanán, ¹⁰agus mhair sé ocht gcéad agus cúig bliana déag tar éis Céanán a shaolú agus ghin sé mic agus iníonacha. ¹¹Mhair Eanáis naoi gcéad agus a cúig bliana ar fad; ansin fuair sé bás.

¹²Nuair a bhí Céanán deich mbliana agus trí fichid, ghin sé Mahalalael. ¹³Mhair Céanán ocht gcéad agus a daichead bliain tar éis Mahalalael a shaolú agus ghin sé mic agus iníonacha. ¹⁴Mhair Céanán naoi gcéad agus a deich mbliana ar fad; ansin fuair sé bás.

¹⁵Nuair a bhí Mahalalael cúig bliana agus trí fichid ghin sé Iárad. ¹⁶Mhair Mahalalael ocht gcéad agus a tríocha bliain tar éis Iárad a shaolú agus ghin sé mic agus iníonacha.

¹⁷Mhair Mahalalael ocht gcéad agus a nócha cúig bliana ar fad; ansin fuair sé bás.

¹⁸Nuair a bhí Iárad céad agus a seasca dó bliain d’aois, ghin sé Eineoc ¹⁹agus mhair sé ocht gcéad bliain tar éis Eineoc a ghiniúint, agus ghin sé mic agus iníonacha. ²⁰Mhair Iárad naoi gcéad agus seasca dó bliain ar fad; ansin fuair sé bás.

²¹Nuair a bhí Eineoc cúig bliana agus trí fichid ghin sé Matúsalach. ²²Bhí Eineoc ag siúl fara Dia. Mhair sé trí chéad bliain tar éis Matúsalach a shaolú agus ghin sé mic agus iníonacha. ²³Mhair Eineoc trí chéad agus a seasca cúig bliana ar fad. ²⁴Bhí Eineoc ag siúl fara Dia. Ansin d’imigh sé as radharc daoine, óir rug Dia leis é.

²⁵Nuair a bhí Matúsalach céad agus a hochtó seacht bliain d’aois ghin sé Láimic.

²⁶Mhair Matúsalach seacht gcéad agus a hochtó dó bliain tar éis Láimic a shaolú, agus ghin sé mic agus iníonacha. ²⁷Mhair Matúsalach naoi gcéad agus a seasca naoi mbliana ar fad; ansin d’éag sé.

²⁸Nuair a bhí Láimic dhá bhliain agus ceithre fichid, ghin sé mac ²⁹ agus thug sé Naoi air, mar a dúirt sé: “Seo duine a thabharfaidh sólás dúinn ón talamh, ar ar chuir an Tiarna a mhallacht, agus sinn i mbun ár saothair agus ár n-oibre.” ³⁰Mhair Láimic cúig céad agus a nócha cúig bliain tar éis Naoi a shaolú agus ghin sé mic agus iníonacha. ³¹Mhair Láimic seacht gcéad agus seachtó seacht bliain ar fad; ansin fuair sé bás.

³²Nuair a bhí Naoi cúig chéad bliain d’aois ghin sé Séam, Hám agus Iáfat.

6Nuair a thosaigh na daoine ar dhul i líonmhaire ar chláir na talún agus gur rugadh iníonacha dóibh, ²chonaic mic Dé gur sciamhach iad iníonacha na ndaoine agus thógadar chucu a rogha díobh mar mhná. ³Dúirt an Tiarna: “Ní foláir gan mo spiorad a fhágáil faoi tháire i gcónaí sa duine, mar nach bhfuil ann ach feoil; ní bheidh ach céad agus a fiche bliain d’fhad saoil aige feasta.” ⁴Bhí fathaigh ar an talamh an uair sin, agus níos déanaí ná sin, nuair a rinne mic Dé céileachas le hiníonacha na ndaoine agus gur rugadarsan clann dóibh. Sin iad laochra an tseansaoil, na fir mhórchlú.

An Díle

⁵Chonaic an Tiarna gurbh éachtach é olc an duine ar an talamh agus nach raibh á thaibhreamh dó ina smaointe de shíor ach an t-olc. ⁶Ghabh aithreachas an Tiarna de bhrí

go ndearna sé an duine ar an talamh agus ghoill sé air ó chroí. ⁷ Agus dúirt an Tiarna: “Scriosfaidh mé de dhroim na talún an duine a chruthaigh mé, agus mar aon leis an duine na hainmhithe, na péisteanna agus éanlaith an aeir, óir is aithreach liom a ndéanamh.”

⁸ Bhí gnaoi an Tiarna ar Naoi.

⁹ Dála Naoi anseo:

Fear fíréanta a ba ea Naoi, fear gan locht i measc lucht a linne, agus shiúil sé fara Dia. ¹⁰ Agus ghin Naoi triúr mac, Séam, Hám agus Iáfat. ¹¹ Truaillíodh an talamh i bhfianaise Dé agus líonadh é d’fhoréigean. ¹² D’fhéach Dia ar an talamh agus, féach, bhí sé truaillithe, óir thruailligh an uile fheoil a slí ar talamh. ¹³ Dúirt Dia le Naoi: “Chinn mé deireadh a chur leis an uile fheoil, óir tá an talamh lán d’fhoréigean dá mbarr. Féach, scriosfaidh mé iad agus an talamh mar aon leo. ¹⁴ Déan áirc duit féin de chrann gófar; déan seomraí inti agus cuir brat pice uirthi laistigh agus lasmuigh. ¹⁵ Seo é an tomhas ar a ndéanfaidh tú í: Fad na háirce trí chéad banlámh; a leithead caoga banlámh, agus a hairde deich mbanlámh fichead. ¹⁶ Déan díon don áirc agus é banlámh ina stuaic. Cuir doras na háirce ina taobh; déan trí boird inti: bord íochtair, bord láir agus bord uachtair. ¹⁷ Féach, tabharfaidh mé díle liom agus seolfaidh mé na huiscí ar an talamh chun an uile fheoil faoin spéir ina bhfuil anáil na beatha a scrios; caillfear a bhfuil ar talamh. ¹⁸ Ach daingneoidh mé mo chonradh leatsa. Téighse isteach san áirc, tú féin, do chlann mhac, do bhean, agus mná do mhac in éineacht leat. ¹⁹ Agus an uile dhúil bheo agus an uile fheoil, tabhair leat cúpla de gach cineál díobh isteach san áirc le coimeád beo farat; fireann agus bainneann ní foláir iad a bheith. ²⁰ An éanlaith de réir a gcineáil, ainmhithe uile na talún de réir a gcineáil, péisteanna uile na talún de réir a gcineáil, rachaidh cúpla díobh isteach san

áirc in éineacht leat le coimeád beo. ²¹ Agus tabhair leat chomh maith gach sort bia dá n-itear agus cuir i dtaisce é agus beidh sé mar bhia agatsa agus acusan.” ²² Rinne Naoi é sin, rinne sé ar ordaigh an Tiarna dó.

7 Ansin dúirt an Tiarna le Naoi: “Gabh isteach san áirc, tusa agus do theaghlach go léir, óir is tú amháin den ghlúin seo, i mo bhreithse, a fheicim atá fíréanta. ² Beir leat de na hainmhithe glana seacht gcúpla, an fireann agus an baineann, de gach cineál; agus de na hainmhithe neamhghlana cúpla, fireannach agus baineannach; ³ agus d’éanlaith an aeir chomh maith seacht gcúpla, an fireann agus an baineann, de gach cineál, d’fhonn a gcineál a choimeád beo ar chlár na talún. ⁴ Óir faoi chionn seacht lá seolfaidh mé uiscí ar talamh ar feadh daichead lá agus daichead oíche; agus scriosfaidh mé gach dúil bheo dá ndearna de chlár na talún.” ⁵ Agus rinne Naoi ar ordaigh an Tiarna dó.

⁶ Bhí Naoi sé chéad bliain nuair a tháinig na huiscí díleann ar an talamh. ⁷ Chuaigh Naoi agus a chlann mhac agus a bhean agus mná a mhac in éineacht leis isteach san áirc ag teitheadh ó uiscí na díleann. ⁸ Na hainmhithe glana agus neamhghlana, an éanlaith agus gach a sníonn ar talamh, ⁹ chuaigh dhá cheann de gach cineál díobh, fireann agus baineann isteach san áirc le Naoi, de réir mar d’ordaigh Dia do Naoi. ¹⁰ Agus tar éis seacht lá tháinig uiscí na díleann ar an talamh.

¹¹ Sa bhliain sé chéad d’aois Naoi, sa dara mí, agus sa seachtú lá déag den mhí sin – an lá sin féin phléasc toibreacha uile an duibheagáin mhóir, agus osclaíodh comhlaí uisce neimhe. ¹² Bhí sé ag fearthainn ar an talamh ar feadh daichead lá agus daichead oíche.

¹³ An lá sin féin is ea a chuaigh Naoi isteach san áirc lena mhic Séam, Hám agus Iáfat,

agus triúr ban a mhac, ¹⁴ agus in éineacht leo gach ainmhí de réir a gcineáil, an t-eallach go léir de réir a gcineáil, gach péist a shníonn ar talamh de réir a gcineáil, an éanlaith go léir de réir a gcineáil, gach éan de gach sórt. ¹⁵ Chuaigh isteach san áirc le Naoi cúpla ar chúpla de gach feoil ina bhfuil anáil na beatha. ¹⁶ Chuaigh isteach, más ea, fireannach agus baineanach den uile chineál is feoil, mar a d'ordaigh Dia dó. Agus dhún an Tiarna an doras ar Naoi.

¹⁷ Mhair an díle daichead lá ar an talamh. Mhéadaigh ar na huiscí agus d'ardaíodar an áirc agus tógadh suas os cionn na talún í. ¹⁸ Bhorr agus d'at na huiscí go tréan agus bhí an áirc ar snámh ar uachtar na n-uiscí. ¹⁹ D'ardaigh agus d'ardaigh na huiscí ar talamh i dtreo gur folaíodh na sléibhte arda go léir faoin spéir. ²⁰ D'éirigh an t-uisce cúig bhanlámh déag suas thar na sléibhte a d'fholaigh sé. ²¹ D'éag an uile fheoil dár chorraigh ar talamh – idir éanlaith agus eallach, agus ainmhithe allta agus na dúile go léir a shníonn ar talamh, agus na daoine go léir. ²² Agus an uile ní ar talamh tirim ina raibh anáil na beatha trína pholláirí, fuair sé bás. ²³ Scrios [an Tiarna] an uile dhúil bheo dá raibh ar chláir na talún – daoine agus ainmhithe, péisteanna agus éanlaith an aeir; scuab sé de dhroim na talún iad agus níor fágadh ach Naoi agus a raibh fairis san áirc. ²⁴ Ar feadh céad go leith lá bhí an lámh in uachtar ag na huiscí ar an talamh.

8 Ach chuimhnigh Dia ar Naoi agus ar na hainmhithe go léir agus ar an eallach go léir a bhí fairis san áirc. Agus sheol Dia gaoth thar an talamh agus ceansaíodh na huiscí. ² Dúnadh toibreacha an duibheagáin agus comhlaí uisce neimhe: coisceadh an fhearthainn ó neamh. ³ Chúláigh na huiscí ón talamh de réir a chéile; faoi chionn céad go leith lá bhí

na huiscí tráite. ⁴Sa seachtú mí, ar an seachtú lá déag den mhí sin, luigh an áirc ar shléibhte Ararat. ⁵Bhí na huiscí ag trá leo go dtí an deichiú mí; agus sa deichiú mí, ar an gcéad lá den mhí, nocht mullaí na sleibhte. ⁶Faoi chionn daichead lá d’oscail Naoi an fhuinneog a bhí déanta aige san áirc ⁷agus scaoil uaidh amach an fiach dubh. D’imigh seisean leis agus bhí ag guardal thart go dtí gur thriomaigh na huiscí den talamh. ⁸Ansin scaoil sé colm uaidh amach féachaint ar thráigh na tuilte de dhroim na talún. ⁹Ach ní bhfuair an colm aon áit ar a leagfadh sé a chos agus d’fhill sé ar ais air san áirc, mar bhí na huiscí ar uachtar na talún ar fad fós. Chuir [Naoi] a lámh amach, rug greim air agus thug ar ais isteach san áirc é. ¹⁰Tar éis moill seacht lá eile ansin, scaoil sé an colm amach as an áirc arís. ¹¹Agus d’fhill an colm ar ais air tráthnóna, agus féach! bhí craobh úr olóige ina ghob. Thuig Naoi ansin go raibh na huiscí tráite ón talamh. ¹²D’fhan sé seacht lá eile, mar sin, agus scaoil an colm uaidh arís; agus níor fhill sé air a thuilleadh.

¹³Sa bhliain sé chéad agus a haon d’aois Naoi, ar an gcéad mhí, ar an gcéad lá den mhí is ea a triomaíodh na huiscí den talamh, agus d’oscail Naoi comhla na háirce, agus d’fhéach amach. Bhí clár na talún tirim! ¹⁴Sa dara mí, ar an seachtú lá fichead den mhí, bhí an talamh tirim.

¹⁵Agus dúirt Dia le Naoi: ¹⁶“Amach leat as an áirc! tú féin agus do chlann mhac, agus mná do mhac mar aon leat! ¹⁷Beir leat amach a bhfuil farat d’ainmhithe, an uile ní d’fheoil idir éanlaith agus ainmhithe agus phéisteanna a shníonn ar talamh. Téidís i líonmhaire ar talamh; bíodh toradh orthu agus síolaidís ar talamh.” ¹⁸Tháinig Naoi amach mar sin agus a chlann mhac, a bhean agus mná a mhac. ¹⁹Agus na hainmhithe allta go léir,

agus an t-eallach go léir, an éanlaith go léir, agus na péisteanna go léir a shníonn ar talamh, amach leo as an áirc, cineál ar chineál.

²⁰Agus rinne Naoi altóir don Tiarna, agus thoirbhir sé mar íobairt dhóite ar an altóir a rogha féin de na hainmhithe glana agus den éanlaith ghlan. ²¹Fuair an Tiarna an boladh cumhra agus dúirt sé leis féin: “Ní baol go gcuirfidh mé mallacht ar an talamh go brách arís de bharr an duine, óir is ar an olc atá a chroí meáite ag an duine óna óige. Ní bhuaifidh mé an uile dhúil bheo mar a rinne mé go deo arís.

²²Fad a bheidh an talamh ann,
ní rachaidh stad arís
ar shíolchur ná ar fhómhar,
ar fhuacht ná ar theas,
ar shamhradh ná ar gheimhreadh,
ar lá ná ar oíche.”

9Bheannaigh an Tiarna Naoi agus a chlann mhac agus dúirt sé leo: “Bíodh an rath oraibh, téigí i líonmhaire agus líonaigí an talamh. ²Bíodh scéin agus eagla romhaibh ar na hainmhithe allta go léir, ar éanlaith an aeir go léir, ar gach a shníonn ar talamh, agus ar iasc na farraige go léir; faoi bhur lámha a cuireadh iad go léir. ³Gach dúil bheo ina bhfuil lúth, bídís agaibh mar bhia, chomh maith leis na luibheanna glasa. Tugaim gach ní daoibh, ⁴ach ná hithigí feoil ina bhfuil an t-anam, sé sin an fhuil. ⁵Éileoidh mé cuntas ar fhuil bhur n-anama; éileoidh mé é sin ó gach ainmhí agus ó gach duine. Éileoidh mé cuntas ar anam gach duine óna chomhdhuine.

⁶ Cibé a dhoirtfidh fuil duine
is le duine a dhoirtfear a fhuil,
óir is ar dheilbh Dé
a rinneadh an duine.

⁷ Ach sibhse, bígí torthach agus téigí i líonmhaire; bíodh an rath go raidhseach oraibh ar an talamh agus bíodh smacht agaibh air.” ⁸ Dúirt Dia le Naoi agus lena chlann mhac:

⁹ ”Féach, daingním mo Chonradh leatsa agus le do shíol i do dhiaidh; ¹⁰ agus mar an gcéanna le gach uile dhúil bheo dá bhfuil faraibh, an éanlaith, an t-eallach, agus gach ainmhí allta atá faraibh, a dtáinig amach as an áirc, a bhfuil beo ar talamh. ¹¹ Daingním mo Chonradh libh; go deo arís ní scriosfar an uile fheoil le huiscí díleann, ná ní bheidh go deo arís díle ann chun an domhan a scrios.” ¹² Agus dúirt Dia: “Seo é comhartha an Chonartha a dhéanaim idir mé féin agus sibhse agus gach dúil bheo atá faraibh ar feadh na nglún go léir le teacht. ¹³ Cuirim mo bhogha sna néalta i gcomhartha an Chonartha idir mise agus an talamh. ¹⁴ Nuair a chruinneoidh mé na néalta os cionn na talún agus go bhfeicfear an bogha sna néalta, ¹⁵ cuimhneoidh mé ar an gConradh atá idir mise agus sibhse, agus gach dúil bheo den uile fheoil; agus ní dhéanfaidh díle go deo arís de na huiscí chun an uile fheoil a scrios. ¹⁶ Nuair a bheidh an bogha sna néalta, féachfaidh mé air agus cuimhneoidh mé ar an gConradh síoraí atá idir Dia agus an uile dhúil bheo den uile fheoil dá bhfuil ar talamh.” ¹⁷ Dúirt Dia le Naoi: “É seo comhartha an Chonartha a dhaingnigh mé idir mé agus an uile fheoil dá bhfuil ar talamh.”

Tar Éis na Díleann

¹⁸Ba iad Séam, Hám agus Iáfat clann mhac Naoi a tháinig as an áirc; ó Hám a shíolraigh Canán. ¹⁹Ba iadsan clann mhac Naoi agus is é a síol a leath ar fud an domhain go léir. ²⁰Saothróir talún Naoi agus ba é an chéad duine é a phlandaigh fíonghort. ²¹D’ól sé cuid den fhíon agus fad bhí an mheisce air, bhí sé nochta ina bhoth. ²²Chonaic Hám, an té ónár shíolraigh Canán, a athair agus é nochta agus dúirt sé é lena bheirt dearthár lasmuigh. ²³Ansin thóg Séam agus Iáfat brat, chuir ar a slinneáin é, agus isteach leo i ndiaidh a gcúil agus d’fholaíodar baill nochta a n-athar. Bhí a n-aghaidh iompairthe uaidh i dtreo nach bhfacadar baill nochta a n-athar. ²⁴Nuair a tháinig Naoi chuige féin ón meisce fhíona agus go bhfaca sé cad a rinne an mac a ba óige leis, ²⁵dúirt sé:

“Go raibh mallacht ar Chanán!
Beidh sé ina dhaor na ndaor
ag a dheartháireacha.”

²⁶Lean sé air:

“Go raibh beannacht ar Shéam ón Tiarna Dia.
Go raibh Canán aige ina dhaor.
²⁷Go méadaí Dia Iáfat!
Go lonnaí sé i mbothanna Shéam.
Go raibh Canán aige ina dhaor.”

²⁸Mhair Naoi trí chéad go leith bliain tar éis na díleann. Mhair sé naoi gcéad go leith bliain ar fad agus ansin fuair sé bas.

10 Seo anois sliocht chlann Naoi, Séam, Hám agus Iáfat. Rugadh clann mhac dóibh tar éis na díleann. ²Clann Iáfat: Gómar agus Mágóg agus Iáván agus Túbál agus Meisic agus Tíoras. ³Clann Ghómar: Aisceanaz agus Rífeat agus Togarmá. ⁴Clann Iáván: Eilíseá agus Tairsís agus Citím agus Dodáiním. ⁵Uathusan a leath na daoine amach ar oileáin na nginte. [Sin iad clann mhac Iáfat] de réir a dtíortha, agus a dteangacha faoi leith, de réir a dtreibheanna agus a gciníocha. ⁶Clann mhac Hám: Cúis agus Miosráim agus Pút agus Canán. ⁷Clann mhac Chúis: Sabá agus Havalá agus Sabtá agus Rámá agus Sabtacá. Clann mhac Rámá: Seabá agus Deadán. ⁸Ghin Cúis Niomrod, an chéad fhear ar talamh a ndearnadh flaith de. ⁹Fiagaí éachtach a ba ea é i láthair an Tiarna, agus uime sin a deir an seanfhocal: “Fiagaí éachtach i láthair an Tiarna mar Niomrod.” ¹⁰Thosaigh a ríocht le Báibil agus Eiric agus Acad, agus iad seo uile i dtír Shionár. ¹¹Ón tír sin a tháinig Aisiúr a thóg Nínivé agus Rahobot Ír agus Cálach, ¹²agus Reisen idir Nínivé agus Cálach; cathair mhór í sin. ¹³Ghin Miosráim muintir Lúd agus Anám agus Laháb agus Naftúch ¹⁴agus Patrús agus Caslúch, ónar shíolraigh na Filistínigh, agus Caftór. ¹⁵Ghin Canán Síodón a chéad mhac, agus Héat, ¹⁶agus na Iabúsaigh, na hAmóraigh, na Giorgáisigh, ¹⁷na Hivigh, na hArcaigh, na Suínigh, ¹⁸na hArvadaigh, na Zamáraigh, agus na Hamátaigh. Ina dhiaidh sin, leath treibheanna na gCanánach amach. ¹⁹Ghabh críocha Chanán ó Shíodón i dtreo Ghearár go Gazá agus i dtreo Shodom agus Gomorá agus Adamá agus Zabóim go Laise. ²⁰Sin iad clann Hám de réir a dtreibheanna agus a dteangacha, de réir a gcríoch agus a gciníocha.

²¹Rugadh clann chomh maith do Shéam, an té ónar shíolraigh clann Éibir ar fad, agus sinsear a dhearthár Iáfat. ²²Clann Shéam: Éalam agus Aisiúr agus Arpaicsead, agus Lúd

agus Arám. ²³Clann Arám: Úz agus Húl agus Geitir agus Mais. ²⁴Ghin Arpaicsead Seálach, agus ghin Seálach Éibir. ²⁵Agus rugadh beirt mhac do Éibir; tugadh Roinnt ar an gcéad duine mar gur lena linn a roinneadh an talamh, agus tugadh Ioctán ar a dheartháir.

²⁶Ghin Ioctán Almódád agus Seilif agus Hazarmávat agus Iárach ²⁷agus Hadórám agus Úzál agus Dicleá, ²⁸agus Óbál agus Abamáél agus Seabá ²⁹agus Óifir agus Havalá agus Ióbáb; clann Ioctán iadsan go léir. ³⁰Bhí cónaí orthu sa dúiche ó Mhéiseá i dtreo Shafar, an tír chnocach lastoir.

³¹Sin iad clann mhac Shéam de réir a dtreibheanna agus a dteangacha, de réir a gcríoch agus a gciníocha. ³²Sin iad treibheanna chlann Naoi de réir a síol agus a gciníocha. Uathusan a leath na ciníocha ar fud an domhain tar éis na díleann.

Báibil

1 Labhair daoine an teanga chéanna agus na focail chéanna ar fud an domhain mhóir. ²Agus ag teacht anoir dóibh thángadar ar mhachaire i dtír Shionár agus chuireadar fúthu ann. ³Agus dúradar lena chéile: “Téanam agus déanaimis brící agus tugaimis tine dóibh” – brící a bhíodh acu in áit cloch agus pic in áit moirtéil – ⁴“Téanam,” ar siad, “agus tógaimis cathair dúinn féin, agus túr agus a bharr ag baint neimhe amach in airde. Tuillimis clú dúinn féin sula scaipfí ar fud chlár na cruinne go léir sinn.”

⁵Ansin tháinig an Tiarna anuas go bhfeicfeadh sé an chathair agus an túr a thóg na daoine daonna. ⁶“Féach,” arsa an Tiarna, “aon mhuintir amháin iad le haon teanga amháin acu go léir. Níl sa mhéid seo ach tús na mbeart a dhéanfaidh siad; níl aon ní dá

bhfuil acu á bheartú nach bhféadfaidh siad a chur i gcrích. ⁷Téanam, téimis síos agus déanaimis cíor thuathail dá dteanga ar an bhfód i dtreo nach dtuigfidis caint a chéile a thuilleadh.” ⁸Agus chuir an Tiarna fán orthu ón áit sin ar fud chláir na cruinne ar fad, agus scoireadar de thógáil na cathrach. ⁹Tugadh Báibil uirthi uime sin mar go ndearna an Tiarna cíor thuathail de theangacha an domhain go léir ansiúd; agus chuir an Tiarna fán orthu ón áit sin ar fud chláir na cruinne go léir.

¹⁰Seo iad sliocht Shéam: Nuair a bhí Séam céad bliain d’aois ghin sé Arpaicsead dhá bhliain tar éis na díleann. ¹¹Mhair Séam cúig chéad bliain tar éis Arpaicsead a shaolú, agus ghin sé mic agus iníonacha. ¹²Nuair a bhí Arpaicsead cúig bliana déag ar fhichid ghin sé Seálach. ¹³Mhair Arpaicsead trí bliana agus ceithre chéad tar éis Seálach a shaolú agus ghin sé mic agus iníonacha eile. ¹⁴Nuair a bhí Seálach deich mbliana fichead d’aois ghin sé Éibir. ¹⁵Mhair Seálach trí bliana agus ceithre chéad tar éis Éibir a shaolú agus ghin sé mic agus iníonacha. ¹⁶Nuair a bhí Éibir ceithre bliana déag ar fhichid ghin sé Roinnt. ¹⁷Mhair Éibir ceithre chéad agus a tríocha bliain tar éis Roinnt a shaolú agus ghin sé mic agus iníonacha. ¹⁸Nuair a bhí Roinnt deich mbliana fichead d’aois ghin sé Reú. ¹⁹Mhair Roinnt naoi mbliana agus dhá chéad tar éis Reú a shaolú agus ghin sé mic agus iníonacha. ²⁰Nuair a bhí Reú dhá bhliain déag ar fhichid ghin sé Sarúg. ²¹Mhair Reú seacht mbliana agus dhá chéad tar éis Sarúg a shaolú agus ghin sé mic agus iníonacha. ²²Nuair a bhí Sarúg deich mbliana fichead d’aois ghin sé Náchór. ²³Mhair Sarúg dhá chéad bliain tar éis Náchór a shaolú agus ghin sé mic agus iníonacha. ²⁴Nuair a bhí Náchór naoi mbliana fichead d’aois ghin sé Tearach. ²⁵Mhair Náchór naoi mbliana déag

agus céad tar éis Tearach a shaolú agus ghin sé mic agus iníonacha. ²⁶Nuair a bhí Tearach deich mbliana agus trí fichid ghin sé Abrám agus Náchór agus Hárán.

²⁷Seo sliocht Thearach: Ghin Tearach Abrám, Náchór agus Hárán. Ghin Hárán Lót.

²⁸D'éag Hárán i láthair a athar ina thír dhúchais, Úr na gCaildéach. ²⁹Phós Abrám agus Náchór. Sáraí a b'ainm do bhean Abrám agus Milceá a b'ainm do bhean Náchór iníon Hárán, athair Milceá agus Isceá. ³⁰Bhí Sáraí aimrid agus í gan leanbh. ³¹Thug Tearach leis Abrám a mhac agus Lót mac Hárán mac a mhic, agus Sáraí bean a mhic, bean Abrám, agus amach leo le chéile ó Úr na gCaildéach ag triall ar thír Chanán. Ach nuair a thángadar go Hárán chuireadar fúthu ann. ³²Bhí cúig bliana agus dhá chéad d'fhad saoil ag Tearach; ansin fuair sé bás i Hárán.

Glaoch Abrahám

12Dúirt an Tiarna le hAbrám: “Imigh ó do thír féin, agus ó do mhuintir féin agus ó theach d’athar chun na tíre a thaispeánfaidh mé duit. ²Déanfaidh mé cine mór díot agus beannóidh mé thú agus mórfaidh mé d’ainm chomh mór sin go mbeidh sé mar bheannacht ag daoine.

³Beidh mo bheannacht ar an muintir a chuirfidh beannacht ort.

Beidh mo mhallacht ar an muintir a chuirfidh mallacht ort.

Agus is tríotsa a dhéanfaidh ciníocha uile

An domhain iad féin a bheannú.”

⁴D'imigh Abrám amach mar sin de réir mar a dúirt an Tiarna leis agus chuaigh Lót in éineacht leis. Bhí Abrám cúig bliana déag is trí fichid nuair a d'fhág sé Hárán. ⁵Agus thug sé leis Sáraí a bhean, agus Lót mac a dhearthár, agus a raibh de mhaoin cnuasaithe acu agus a raibh de dhaoir ina seilbh acu i Hárán. D'imíodar leo ar an mbealach go Canán. Nuair a thánadar go Canán ⁶ghabh Abrám tríd an tír go tearmann Sheicim, go Dair Mhóire. Agus bhí na Canánaigh sa tír an uair úd. ⁷Thaispeáin an Tiarna é féin d'Abrám agus dúirt: “Is do do shíolsa a thabharfaidh mé an tír seo.” Ansin rinne sé altóir don Tiarna a thaispeáin é féin dó. ⁸Chuaigh sé as sin go dtí sliabh soir ó Bhéitéil, mar ar chuir sé suas a bhoth agus Béitéil laistiar dó agus Háí lastoir. Rinne sé altóir don Tiarna ansin ansiúd agus ghair sé ar ainm an Tiarna. ⁹Agus bhog Abrám leis ag dul i dtreo an Neigib i gcónaí.

Abrám san Éigipt

¹⁰Tharla gorta sa tír, agus chuaigh Abrám ó dheas go dtí an Éigipt chun cónaí ann mar go raibh an gorta ag luí go trom ar an tír. ¹¹Agus é ar tí dul isteach san Éigipt dúirt Abrám lena bhean Sáraí: “Féach anois, tá a fhios agam gur sciamhach an bhean tú le féachaint ort. ¹²Nuair a fheicfidh na hÉigiptigh thú, déarfaidh siad: ‘Sin í an bhean,’ agus maróidh siad mise ach déanfaidh siad anacal ortsa. ¹³Abair leo gur tú mo dheirfiúr i dtreo go rithfidh go maith liom de do chionn-sa agus go ndéanfaí anacal orm ar do shonsa.” ¹⁴Agus nuair a chuaigh Abrám isteach san Éigipt chonaic na hÉigiptigh go raibh an bhean an-sciamhach. ¹⁵Nuair a chonaic flatha Fhorainn í, mholadar í i láthair Fhorainn agus

tugadh an bhean isteach i bpálás Fhorainn. ¹⁶ Agus chaith seisean go maith le hAbrám ar a son agus fuair sé caoirigh agus eallach, agus asail, daoir fir agus mná, agus láracha asail, agus camaill. ¹⁷ Chráigh an Tiarna Forann is a theaghlach le plánna troma mar gheall ar Sháraí bean Abrám. ¹⁸ Ghlaigh Forann chuige ar Abrám dá bhrí sin agus dúirt: “Cad é seo a rinne tú orm? Cén fáth nár inis tú gurbh í do bhean í? ¹⁹ Cén fáth a ndúirt tú: ‘Is í mo dheirfiúr í,’ i dtreo go ndearna mé mo chuid féin di? Sea anois, sin í do bhean agat! Beir leat í agus imigh!” ²⁰ D’ordaigh Forann buíon fear ina chúram agus chuireadar chun siúil é, é féin agus a bhean agus a raibh aige.

Scaradh le Lót

13 Tháinig Abrám ón Éigipt isteach sa Neigib lena bhean agus a raibh aige agus Lót fairis. ² Bhí Abrám an-saibhir le heallach, le hairgead agus le hór. ³ Ar aghaidh leis de réir a chéile ón Neigib go Béitéil, mar ar chuir sé suas a bhoth ar dtús idir Béitéil agus Háí ⁴ mar ar thóg sé altóir roimhe sin. Ghair Abrám ar ainm an Tiarna ansiúd. ⁵ Agus Lót a bhí ag taisteal fara Abrám, bhí tréada agus eallach agus bothanna leis féin aige ⁶ i dtreo nár fhéad an talamh iad araon le chéile a chothú mar bhí an iomad maoine acu chun cónaí le chéile. ⁷ Tharla aighneas dá bhrí sin idir aoirí thréad Abrám agus aoirí thréad Lót (bhí na Canánaigh agus na Pirizigh ina gcónaí sa tír an uair sin). ⁸ Dúirt Abrám más ea le Lót: “Ná bíodh aon aighneas idir m’aoirí-sé agus d’aoirí-sé, mar is bráithre sinn. ⁹ Má ghabhann tusa deiseal, rachadsa tuathal; má ghabhann tusa tuathal rachadsa deiseal.” ¹⁰ D’ardaigh Lót a shúile agus chonaic go raibh gleann na hIordáine arna uisciú go fónta i

ngach treo baill chomh fada le Zoar agus é amhail gairdín an Tiarna nó tír na hÉigipte – ba sular scrios an Tiarna Sodom agus Gomorá é sin. ¹¹Roghnaigh Lót gleann na hIordáine dó féin; ghluais Lót soir agus scaradar le chéile ar an gcuma sin. ¹²Chuir Abrám faoi i dtír Chanán; chuir Lót faoi i measc cathracha an ghleanna agus d’aistrigh sé a bhoth i gcóngar Shodom. ¹³Drochdhaoine a ba ea muintir Shodom agus peacaigh mhóra in aghaidh an Tiarna. ¹⁴Dúirt an Tiarna le hAbrám tar éis do Lót scaradh leis: “Féach uait ón áit ina bhfuil tú ó thuaidh, ó dheas, soir agus siar. ¹⁵An talamh go léir a fheiceann tú tabharfaidh mé duit é agus do do shíol go brách. ¹⁶Déanfaidh mé do shíol mar an luaitheach ar an talamh i dtreo má fhéadann daoine na cáithníní luaithe ar an talamh a chomhaireamh, ansin féadfaidh siad do shíol a chomhaireamh! ¹⁷Éirigh agus siúil an tír ó cheann ceann agus ó thaobh taobh, mar tabharfaidh mé duit é.” ¹⁸D’aistrigh Abrám a bhoth dá bhrí sin agus tháinig chun cónaí taobh le Dair Mhamrae, ag Heabrón agus thóg sé altóir don Tiarna ann.

Na Ceithre Ríthe

14 Bhí Amráfal rí Shionár agus Airióc rí Eallásar agus Cadarláómar rí Ealám agus Tiodál rí na nGóim i réim ²agus d’fhear siad cogadh ar Bheara rí Shodom, ar Bhirseá rí Ghomorá, ar Shineáb rí Admá, ar Shiméibir rí Zabóim, agus ar rí Bhéala (is é sin le rá Zoar). ³Thángadar seo go léir le chéile i nGleann Shidím (Muir an tSáile, is é sin). ⁴Bhíodar dhá bhliain déag faoi ghéillsine ag Cadarláómar, ach an tríú bliain déag do chuireadar suas de. ⁵Sa cheathrú bliain déag tháinig Cadarláómar agus na ríthe a bhí i

gcomhar leis agus bhuaadar ar na Rafáim ag Aistearót Carnaím, ar na Zuzaím i Hám, na Héimím i machaire Chiriátáim, agus ⁶na Horaigh i Sléibhte Shaeír chomh fada le machaire Éil Párán ar imeall an fhásaigh. ⁷Ansin d'fhilleadar agus tháingadar go Tobar an Bhreithiúnais (Cáidéis, is é sin), agus leagadar lámh ar chríocha uile na nAmáiléiceach agus ar na hAmóraigh a chónaigh i Hazazon Támár. ⁸Ansin rí Shodom agus rí Ghomorá, agus rí Admá, agus rí Zabóim, agus rí Bhéala (is é sin le rá Zoar), chuadar amach agus chuireadar cath i nGleann Shidím ⁹ar Chadarláómar rí Ealám, Tiodál rí na nGóim, Amráfal rí Shionár agus Airióc rí Eallásár; ceathrar rí in aghaidh cúigir. ¹⁰Bhí a lán log pice i nGleann Shidím, agus ag teitheadh do ríthe Shodom agus Ghomorá, thit chuid díobh isteach iontu agus theith an chuid eile chun na gcnoc. ¹¹Sciob an namhaid leo maoin uile Shodom agus Ghomorá agus a lón uile agus d'imíodar leo. ¹²Rugadar leo chomh maith Lót mac dearthár Abrám – bhí cónaí air i Sodom – agus a mhaoin uile, agus d'imíodar leo. ¹³Tháinig duine d'fhuíoll an áir go hAbrám an tEabhrach a raibh cónaí air ag Dair Mhamrae an tAmórach, deartháir Eisciól agus Áinéar; bhíodarsan i gcomhar le hAbrám. ¹⁴Ar gclois d' Abrám gur gabhadh a bhráthair gaoil, chuir sé tionól ar a raibh oilte ar airm dá mhuintir a rugadh ina theach, trí chéad agus ochtar déag, agus chuaigh ar a dtóir chomh fada le Dán. ¹⁵D'ionsaigh sé féin is a shearbhóntaí iad i gcoim na hoíche agus chuir an teitheadh orthu go Hóbá lastuaidh de Dhamaisc. ¹⁶Thug sé leis ar ais an chreach go léir, agus thug ar ais a bhráthair Lót agus a mhaoin agus na mná agus na daoine.

Meilcizidic

¹⁷Nuair a d’fhill sé tar éis dó an cath a bhriseadh ar Chadarláómar agus ar na ríthe a bhí i gcomhar leis, chuaigh rí Shodom amach ina choinne i nGleann Sheávae (Gleann an Rí is é sin). ¹⁸Agus thug Meilcizidic rí Sheáléim arán agus fíon amach; ba shagart le Dia ró-ard é. ¹⁹Chuir sé a bheannacht air á rá:

“Bíodh beannacht ar Abrám ó Dhia ró-ard,
cruthaitheoir neimhe agus talún.

²⁰Moladh le Dia ró-ard

mar gur chuir sé do naimhde faoi do smacht.”

Agus thug Abrám deachú den uile ní dó. ²¹Ansin dúirt rí Shodom le hAbrám: “Tabhair domsa na daoine, ach bíodh an mhaoin agat féin.” ²²Ach dúirt Abrám le rí Shodom: “Dar mo láimh i láthair an Tiarna, Dia ró-ard, cruthaitheoir neimhe agus talún, ²³ní ghlacfaidh mé oiread agus snáithe ná iall bróige, ná ní thógfaidh mé aon phioc de do chuid; ní bheidh sé le rá agat: ‘Rinne mé fear saibhir d’Abrám.’ ²⁴Ní thógfaidh mé aon ní ach ar ith mo chuid fear agus cion an triúir a ghabh liom – Ainéar, Eisciol agus Mamrae; bíodh a gcion féin acusan.”

Gealltanais agus Conradh

15 Tamall tar éis na nithe sin tháinig briathar an Tiarna chun Abrám i bhfís á rá: “Ná bíodh eagla ort, a Abrám. Is mé do sciath; beidh luach saothair an-mhór agat.”

²“A Thiarna Dia liom,” arsa Abrám, “cad a thabharfaidh tú dom? Táim fós gan chlann ...

³Féach,” arsa Abrám ansin, “níor thug tú aon sliocht orm i dtreo go mbeidh daor a rugadh i mo theach féin ina oidhre orm.” ⁴Agus féach! tháinig briathar an Tiarna chuige gan mhoill: “Ní hé an fear seo a bheidh ina oidhre ort. Beidh mac a ghinfear ó do leasracha féin ina oidhre ort.” ⁵Agus thug sé leis amach é agus dúirt: “Féach suas ar an spéir agus comhair na réaltaí más féidir duit iad a áireamh. Mar sin,” ar sé ansin, “a bheidh do shíol.” ⁶Agus chreid seisean an Tiarna agus mheas an Tiarna é sin mar fhíréantacht aige.

⁷“Mise an Tiarna,” ar sé leis, “a thug tú amach as Úr na gCaildéach, chun go dtabharfainn an tír seo duit mar oidhreacht.” ⁸“A Thiarna Dia liom,” ar sé, “cá bhfios dom go mbeidh sé mar oidhreacht agam?” ⁹“Tabhair dom,” ar sé, “bearach trí bliana, minseach trí bliana, reithe trí bliana, colúr, agus colm óg.” ¹⁰Thug sé iadsan go léir chuige; ghearr sé ina dhá leath gach ceann acu agus chuir sé leath ar thaobh agus leath ar an taobh eile os a chomhair sall, ach nár ghearr sé na héin. ¹¹Nuair a bhíodh éanlaith chreiche ag teacht anuas ar na conablaigh, chuireadh Abrám an ruaig orthu. ¹²Le luí na gréine thit tromchodladh ar Abrám agus bhuail scéin é. ¹³Ansin dúirt an Tiarna le hAbrám: “Bíodh a fhios seo agat go dearfa: beidh do shíol ina ndeoraithe i dtír nach leo, mar a mbeidh siad ina ndaoir agus mar a mbeidh siad faoi leatrom ar feadh ceithre chéad bliain. ¹⁴Ach déanfaidh mise breithiúnas chomh maith ar an gcine faoina mbeidh siad i ndaoirse, agus tiocfaidh siad amach ina dhiaidh sin le mórán maoiné. ¹⁵Maidir leat féin, imeoidh tú chun d’aithreacha i síocháin; beidh aois mhór agat ag dul faoin gcré duit. ¹⁶Fillfidh siad ar ais anseo sa cheathrú glúin, mar níl urchóid na nAmórach iomlán fós.”

¹⁷Tar éis don ghrian dul faoi dá bhrí sin agus gur thit an dorchadas, chonacthas foirnéis dheataigh tine agus lóchrann ar lasadh ag gabháil idir na codanna roinnte úd. ¹⁸Rinne an Tiarna Conradh le hAbrám an lá sin á rá:

“Tabharfaidh mé do do shliocht an dúiche seo ó

Abhainn na hÉigipte go dtí an Abhainn Mhór, an Eofrataes,

¹⁹mar a gcónaíonn na Céinigh agus na Cinizigh agus na Cadmónaigh agus na ²⁰Hitigh, agus na Pirizigh, agus na Rafáim, ²¹na hAmóraigh agus na Canánaigh, agus na Giorgáisigh agus na Iabúsaigh.”

Breith Ismeáel

16Níor rug Sáraí bean Abrám aon chlann, más ea, do Abrám, ach bhí ionailt Éigipteach aici darbh ainm Hágár. ²Dúirt Sáraí le hAbrám: “Féach, níor lig Dia dom clann a iompar. Gabh isteach dá bhrí sin chun m’ionailte; b’fhéidir go bhfaighinn clann tríthi.” Thug Abrám cluas do ghlór Sháraí. ³Tar éis cónaí a bheith ar Abrám deich mbliana i dtír Chanán, rug Sáraí léi Hágár a hionailt Éigipteach agus thug d’Abrám í mar bhean. ⁴Luigh sé le Hágár agus ghabh sí gin, agus a luaithe a bhí a fhios aici go raibh gin á hiompar aici, níor fhan aon mheas aici ar a máistreás. ⁵Ansin dúirt Sáraí le hAbrám: “An éagóir atá á déanamh orm go bhfillle sí ort féin! Thugas m’ionailt duit i d’ucht, ach anois ó tá a fhios aici go bhfuil sí ag iompar níl meas dá laghad aici orm. Go raibh an Tiarna ina bhreitheamh idir mé agus tú.” ⁶Ach dúirt Abrám le Sáraí: “Féach, tá d’ionailt faoi do smacht féin. Déan do rogha rud léi!” Chrom Sáraí ar í a chiapadh dá bhrí sin agus

theith sí uaithi. ⁷Fuair aingeal an Tiarna í cois tobar uisce san fhásach, an tobar ar an mbealach go Siúr. ⁸“A Hágár, a ionailt Sháraí,” ar sé, “cá has ar tháinig tú agus cá bhfuil do thriall?” “Táim ag teitheadh ó mo mháistreás Sáraí,” ar sí. ⁹Dúirt aingeal an Tiarna léi: “Fill ar do mháistreás agus géill di.” ¹⁰Agus dúirt aingeal an Tiarna léi chomh maith: “Cuirfidh mé an rath ar do shíol i dtreo nach bhféadfar iad a áireamh le barr líonmhaire.”

¹¹Agus dúirt aingeal an Tiarna léi:

“Féach, tá leanbh ar iompar agat, agus béarfaidh tú mac,
agus tabharfaidh tú Ísmeáél mar ainm air,
mar gur éist an Tiarna le do ghlór buartha.

¹²Asal fiáin fir a dhéanfaidh sé,
a dhorn in aghaidh gach duine
agus dorn gach duine ina aghaidh,
agus é ag spairn lena bhráithre go léir.”

¹³Thug Hágár ainm ar an Tiarna a labhair léi: “Is tú Dia na Físe,” mar ar sí, “nach áit é seo ina bhfaca-sa go dearfa chomh maith an té a fheiceann mise.” ¹⁴Uime sin a tugadh Tobar Lachaí Roí (an Bheo a Fheiceann mé) ar an tobar; tá sé idir Cáidéis agus Báiread.

¹⁵Rug Hágár mac d’Abrám agus thug Abrám Ísmeáél ar an mac a rug Hágár. ¹⁶Bhí Abrám sé bliana agus ceithre fichid d’aois nuair a rug Hágár Ísmeáél d’Abrám.

An Conradh agus An Timpeallghearradh

17 Nuair a bhí Abrám nócha naoi mbliana d’aois thaispeáin an Tiarna é féin d’Abrám agus dúirt leis: “Mise Dia na gCumhacht. Iompair thú féin gan locht i mo

láthair-sé,² agus déanfaidh mé Conradh idir mé agus tú agus cuirfidh mé rath thar na bearta ort.”³ Shléacht Abrám go talamh, agus dúirt Dia leis: ⁴“Is leatsa atá mo Chonradh, agus beidh tú i d’athair ar mhórán ciníocha. ⁵Ní thabharfar Abrám mar ainm ort feasta, ach tabharfar Abrahám ort, óir tá athair ar mhórán ciníocha á dhéanamh agam díot. ⁶Cuirfidh mé rath thar cuimse ort, agus déanfaidh mé ciníocha díot agus tiocfaidh ríthe ar do shíol. ⁷Daingneoidh mé mo Chonradh idir mé agus tú, agus do shliocht i do dhiaidh, glúin ar ghlúin; beidh sé mar Chonradh síoraí mise a bheith i mo Dhia agatsa agus ag do shliocht i do dhiaidh. ⁸Agus tabharfaidh mé duitse agus do do shliocht i do dhiaidh tír do dheoraíochta, tír Chanán go léir, i do sheilbh go brách agus beidh mé féin i mo Dhia acu.”

⁹Agus dúirt Dia le hAbrahám: “Ó do thaobhsa de, coimeádfaidh tú mo Chonradh, tú féin agus do shliocht i do dhiaidh ó ghlúin go glúin. ¹⁰Is é seo an Conradh liomsa a choimeádfaidh tú idir mise agus tusa agus do shliocht i do dhiaidh: Déantar timpeallghearradh ar gach uile leanbh mic de bhur gcuid; ¹¹déanaigí feoil bhur bhforchraicinn a thimpeallghearradh agus is é sin a bheidh ina chomhartha don Chonradh atá eadrainn. ¹²Nuair a bheidh siad ocht lá d’aois caithfear timpeallghearradh a dhéanamh ar gach gin mhic ó ghlúin go glúin, cibé acu a bhéarfar i do theach iad nó a cheannófar iad ó choigríoch nach de do shíolsa. ¹³Ní foláir iad a thimpeallghearradh, iad siúd a bhéarfar i do theach, agus iad siúd a cheannófar le d’airgead. Beidh mo Chonradh in bhur bhfeoil mar chonradh síoraí. ¹⁴An fireannach gan timpeallghearradh, nár gearradh a fhorchraiceann timpeall, gearrfar amach óna phobal é; bhris sé mo Chonradh.”

¹⁵“Maidir le Sáraí do bhean,” arsa Dia le hAbrahám, “ní thabharfaidh tú Sáraí uirthi, ach Sára a bheidh mar ainm uirthi. ¹⁶Cuirfidh mé mo bheannacht uirthi agus bronnfaidh mé mac ort uaithi; cuirfidh mé mo bheannacht uirthi agus beidh sí ina máthair ar chiníocha; beidh ríthe ciníocha ag cineadh uaithi.” ¹⁷Shléacht Abrahám go talamh agus gháir agus dúirt ina chroí: “An mbéarfai mac don té atá céad bliain d’aois? An mbeidh leanbh ag Sára agus í nócha bliain d’aois?” ¹⁸“Ó, mhuisse,” arsa Abrahám le Dia, “go maire Ísmeáél féin i d’fhianaise.” ¹⁹“Ní hé sin é,” arsa Dia, “ach béarfaidh do bhean Sára mac agus tabharfaidh tú Íosác mar ainm air. Daingneoidh mé mo Chonradh leis ina Chonradh síoraí .i. mé a bheith i mo Dhia aige féin agus ag a shliocht ina dhiaidh. ²⁰D’éist mé le do ghuí ar son Ísmeáél chomh maith. Féach, beannóidh mé é agus cuirfidh mé an rath air, agus sliocht líonmhar thar na bearta; beidh sé ina athair ar dháréag flaith agus déanfaidh mé cine mór de. ²¹Ach Íosác a bhéarfaidh Sára duit an taca seo an bhliain seo chugainn, is leis a dhaingneoidh mé mo Chonradh.” ²²Nuair a bhí deireadh ráite ag Dia le hAbrahám suas leis uaidh.

²³Ísmeáél a mhac agus na daoir go léir a rugadh ina theach nó a ceannaíodh le hairgead, gach fireannach is é sin dá theaghlach, thóg Abrahám iad agus rinne timpeallghearradh ar fheoil a bhforchraicinn an lá ceannann céanna mar a dúirt an Dia leis. ²⁴Agus bhí Abrahám nocha naoi mbliana nuair a rinneadh timpeallghearradh ar fheoil a fhorchraicinn. ²⁵Bhí Ísmeáél a mhac trí bliana déag d’aois nuair a rinneadh timpeallghearradh ar fheoil a fhorchraicinn. ²⁶Rinneadh timpeallghearradh ar Abrahám agus ar a mhac Ísmeáél an lá céanna sin, ²⁷agus rinneadh timpeallghearradh fairis ar na fir

go léir dá theaghlach, iad siúd a rugadh ina theach agus iad siúd a ceannaíodh ó choigríoch.

Taispeánann an Tiarna é féin i Mamrae

18 Thaispeáin an Tiarna é féin dó ag Dair Mhamrae agus é ina shuí i mbéal a bhotha i mbrothall an lae. ²D'fhéach sé suas agus b'shiúd triúr fear ina seasamh ina chongar. Chomh luath agus a chonaic sé iad, rith sé ó bhéal na botha ina gcoinne agus shléacht go talamh rompu. ³“A thiarna,” ar sé, “más áil leat mé, ná gabh thar do shearbhónta, le do thoil. ⁴Tugtar braon uisce chugaibh agus ionlaigí bhur gcosa agus ligigí bhur scíth faoin gcrann. ⁵Tabharfaidh mé greim aráin chugaibh agus bíodh lón agaibh don bhóthar ar aghaidh. Chuige sin a casadh i dtreo bhur searbhónta sibh.” “Déan mar a deir tú,” ar siad.

⁶Bhrostaigh Abrahám don bhoth go Sárá. “Faigh,” ar sé, “agus fuin trí mhiosúr de phlúr agus déan builíní.” ⁷Agus rith Abrahám chun an tréada agus rug sé leis lao breá méith agus thug don searbhónta é agus d'ullmhaigh seisean é faoi dheifir. ⁸Thug sé leis ansin gruth agus bainne agus an lao a bhí réidh aige agus leag sé an chóir sin go léir rompu agus fad a bhíodar ag ithe sheas sé láimh leo faoin gcrann.

⁹Agus chuireadar ceist air: “Cá bhfuil do bhean Sárá?” “Tá sí sa bhoth,” ar sé. ¹⁰“Fillfidh mé ort,” arsa an t-aoi, “sea, fillfidh mé um an dtaca seo an bhliain seo chugainn, agus beidh mac ag Sárá do bhean.” Bhí Sárá ag cúléisteacht ag doras na botha taobh thiar de. ¹¹Anois bhí Abrahám agus Sárá aosta agus iad anonn go maith sna blianta,

agus bhí scortha dá cúrsaí ag Sárá. ¹² Ansin gháir Sárá léi féin á rá: “An amhlaidh a bheidh sólas agam le m’fhear céile anois agus mé thar aois leanbh a iompar, agus eisean aosta chomh maith?” ¹³ Ach d’fhiafraigh an Tiarna d’Abrahám: “Cén fáth ar gháir Sárá á rá: ‘An amhlaidh dáiríre a bheidh leanbh agam anois i mo sheanaois?’” ¹⁴ An bhfuil aon ní ró-aisteach don Tiarna? Fillfidh mé, oraibh, sea, fillfidh mé um an dtaca seo an bhliain seo chugainn agus beidh mac ag Sárá.” ¹⁵ “Níor gháir mé,” arsa Sárá ag séanadh a birt mar go raibh eagla uirthi. “Ní fíor duit,” ar sé, “mar gháir tú.”

Sodom agus Gomorá

¹⁶ Chuir na fir chun bóthair agus tháinig i radharc Shodom agus Abrahám in éineacht leo ag taispeáint na slí dóibh. ¹⁷ Dúirt an Tiarna leis féin: “An gceilfidh mé ar Abrahám an ní atáim ar tí a dhéanamh, ¹⁸ ós rud é go mbeidh Abrahám ina chine mór cumasach agus ciníocha an domhain á mbeannú féin tríd?” ¹⁹ [Ní dhéanfaidh mé] óir thogh mé é d’fhonn go dtabharfadh sé aithne dá chlann agus dá theaghlach ina dhiaidh slí an Tiarna a choimeád ag déanamh an chirt agus na córa, i dtreo go dtabharfadh an Tiarna d’Abrahám a bhfuil geallta aige dó.” ²⁰ Ansin dúirt an Tiarna: “Nach ard é an liú atá in aghaidh Shodom agus Ghomorá agus nach mór é a bpeaca agus nach trom! ²¹ Rachaidh mé síos féachaint an ndearnadar de réir an liú a tháinig chugam ina n-aghaidh; agus mura ndearnadar, beidh a fhios agam.” ²² D’imigh na fir leo i dtreo Shodom, ach d’fhan Abrahám ina sheasamh i láthair an Tiarna. ²³ Dhruid sé níos giorra dó agus dúirt: “An scriosfaidh tú dáiríre an fíréan mar aon leis an gciontach?” ²⁴ Abair go bhfuil leathchéad

fíréan sa chathair, an scriosfaidh tú í mar sin agus gan í a chaomhnú ar son an leathchéad fíréan atá inti?” ²⁵Go mba fhada uait a leithéid a dhéanamh, an fíréan a chur chun báis mar aon leis an gciontach; d’fhágfadh sin an íde chéanna á tabhairt ar an bhfíréan agus ar an gciontach! I bhfad uait a leithéid! An amhlaidh nach ndéanfaidh breitheamh an domhain uile an ceart?” ²⁶D’fhreagair an Tiarna: “Má fhaighim leathchéad fíréan i Sodom; sa chathair, ansin déanfaidh mé an áit go léir a chaomhnú ar a son.” ²⁷“Seo mé,” arsa Abrahám á fhreagairt, “agus é de dhánaíocht ionam labhairt mar seo le mo Thiarna, agus gan ionam ach cré agus luathreach.” ²⁸Abair go bhfuil cúigear in easnamh ar an leathchéad, an scriosfaidh tú an chathair go léir de dheasca cúigir?” “Ní dhéanfaidh mé,” ar sé, “ní scriosfaidh mé má fhaighim cúigear is daichead inti.” ²⁹Agus labhair sé leis arís: “Abair,” ar sé, “gur daichead a gheofar inti.” “Ní dhéanfaidh mé,” ar seisean, “ar son daichead.” ³⁰“Ná bíodh an Tiarna i bhfearg liom,” ar sé ansin, “agus labhróidh mé arís. Abair gur tríocha a gheofar inti.” D’fhreagair seisean: “Ní dhéanfaidh mé, má fhaighim tríocha ann.” ³¹“Tá sé de dhánaíocht ionam,” arsa Abrahám ansin, “labhairt leis an Tiarna. Abair gur fiche a gheofar inti.” “Ní scriosfaidh mé í, ar son fichead.” ³²Ansin dúirt sé: “Ná bíodh an Tiarna i bhfearg liom agus labhróidh mé aon uair amháin eile. Abair gur deichniúr a gheofar ann.” D’fhreagair sé: “Ní scriosfaidh mé í, ar son deichniúr.” ³³Nuair a bhí deireadh ráite aige le hAbrahám, d’imigh an Tiarna leis, agus d’fhill Abrahám abhaile.

Scríos Shodom

19 Shroich an dá aingeal Sodom an tráthnóna sin, agus bhí Lót ina shuí ag geata Shodom. Nuair a chonaic Lót iad, d'éirigh sé chun bualadh leo agus shléacht go talamh rompu. ²“A mhaithe,” ar sé, “iarraim oraibh teacht i leataobh go teach bhur searbhónta, agus an oíche a chaitheamh ann, agus bhur gcosa a ionladh. Ar maidin ansin ní miste daoibh éirí go moch agus cur chun bóthair arís.” “Ní dhéanfimid,” ar siadsan, “ach an oíche a chaitheamh ar an tsráid.” ³Ach d'áitigh sé go dian orthu agus chasadar abhaile leis agus chuadar isteach ina theach. Chóirigh sé béile dóibh, bhácáil arán slim dóibh agus d'itheadar bia. ⁴Ach sula ndeachadar a luí, tháinig timpeall an tí fir na cathrach go léir idir óg agus aosta i Sodom, an pobal go léir gan easnamh fir. ⁵Agus ghlaodar ar Lót á rá: “Cá bhfuil na fir a tháinig chugat anocht? Seol amach chugainn iad chun go mbainfimis sásamh astu.” ⁶Chuaigh Lót amach sa doras chucu, agus dhún an doras ina dhiaidh, ⁷agus dúirt: “A bhráithre, impím oraibh gan aon ní chomh hólc sin a dhéanamh. ⁸Féach, tá beirt iníon agam nár luigh le fear. Ligigí dom iad a thabhairt chugaibh amach agus déanaigí leo mar is mian libh. Ach maidir leis na fir seo, ná déanaigí aon ní leo, óir tháinig siadsan faoi dhíon mo thíse.” ⁹“Druid siar!” ar siadsan leis agus leanadar orthu á rá: “Níl anseo ach duine iasachta thar tír isteach, agus b'áil leis a bheith ina bhreitheamh! Is measa an íde a thabharfaimid ortsa anois na orthusan!” Agus ansin bhrúdar go dian ar Lót agus dhruid siad i gcóngar an dorais chun é a bhriseadh. ¹⁰Ach shín an bheirt a lámha amach agus tharraing siad Lót chucu isteach, agus dhún an doras.

¹¹ Agus an mhuintir a bhí ag an doras, bhaineadar radharc na súl díobh go léir idir óg agus aosta i dtreo gur theip orthu an doras a aimsiú.

¹² Agus dúirt na fir le Lót: “An bhfuil aon duine eile anseo agat? Do chleamhnaithe, do mhic, d’iníonacha, agus do dhaoine muinteartha go léir sa chathair, beir leat ón áit iad.

¹³ Óir táimid ar tí an áit seo a scrios mar is éachtach é an liú atá éirithe in aghaidh a mhuintire agus shroich sé i láthair an Tiarna, agus chuir an Tiarna sinn chun é a scrios.”

¹⁴ Amach le Lót dá bhrí sin agus dúirt lena chleamhnaithe a bhí chun a iníonacha a phósadh: “Téanam,” ar sé, “fágaimis an áit seo mar tá an Tiarna ar tí an chathair seo a scrios.” Ach mheas a chleamhnaithe gur ag magadh a bhí sé. ¹⁵ Le breacadh an lae bhí na haingil ag brostú Lót agus á rá: “Éirigh, beir leat do bhean agus do bheirt iníon anseo, nó bascfar thú nuair a imreofar pionós ar an gcathair seo.” ¹⁶ Ach bhí sé ag déanamh moille agus rug na fir ar láimh air féin agus ar a bhean agus ar a bheirt iníon mar go raibh trua ag an Tiarna dó. Sheoladar amach é agus d’fhágadar lasmuigh den chathair é. ¹⁷ Á dtreorú amach dóibh dúirt sé: “Rith le d’anam! Ná féach i do dhiaidh agus ná stad in aon áit sa mhachaire. Teith chun na gcnoc le heagla do bhasctha.” ¹⁸ “Uch, ná habraigí é sin, a fhilatha,” arsa Lót leo. ¹⁹ “Féach, fuair do shearbhónta fabhar i do láthair agus thaispeáin tú trócaire mhór dom nuair a shaor tú on mbás mé. Ach ní fhéadfainn teitheadh chun na gcnoc le heagla go mbéarfadh an anachain orm agus go gcaillfí mé. ²⁰ Féach anois an chathair sin thall, tá sí cóngarach go leor chun teitheadh chúici agus níl aon toirt inti. Lig dom teitheadh ansiúd – nach beag í? – agus tiocfaidh mé slán le m’anam.” ²¹ Dúirt sé leis: “Féach, deonaím an fabhar seo duit chomh maith, nach scriosfaidh mé an chathair a

luaigh tú. ²²Brostaigh ort! Teith inti isteach mar nach dtig liom aon ní a dhéanamh go mbainfir amach an chathair sin.” Uime sin a tugadh Zoar (Beag) mar ainm ar an gcathair.

²³Bhí an ghrian éirithe de dhroim talún nuair a ghabh Lót isteach i Zoar. ²⁴Ansin d’fhear an Tiarna ruibh agus tine anuas ar Shodom agus ar Ghomorá ón Tiarna.

²⁵Dhíothaigh sé na cathracha sin, agus an gleann go léir, agus lucht na gcathracha go léir, agus a raibh ag fás ar an talamh. ²⁶Ach, d’fhéach bean Lót siar agus rinneadh gallán salainn di.

²⁷Agus chuaigh Abrahám go moch ar maidin chun na háite inar sheas sé i láthair an Tiarna. ²⁸D’fhéach sé uaidh síos i dtreo Shodom agus Gomorá agus an ghleanna mar a rith sé, agus chonaic sé an deatach ag éirí on talamh, mar dheatach ó fhoirnéis. ²⁹Sin mar a bhí nuair a scrios Dia cathracha an ghleanna agus gur chuimhnigh sé ar Abrahám agus gur shaor sé Lót ón díothú nuair a dhíothaigh sé na cathracha mar ar chónaigh Lót.

³⁰D’imigh Lót amach as Zoar agus chuir sé faoi sna cnoic fara a bheirt iníon mar bhí eagla air fanacht i Zoar. Mhair sé in uaimh é féin agus a bheirt iníon. ³¹Agus dúirt an té ba shine leis an té a ba óige: “Tá ár n-athair anonn san aois, agus níl fear sa dúiche chun céileachas a dhéanamh linn mar a dhéantar ar fud an domhain mhóir. ³²Téanam, cuirimis ar meisce le fíon é agus luímis leis agus beidh sliocht orainn ónár n-athair.” ³³Chuireadar an t-athair ar meisce le fíon an oíche sin, más ea, agus chuaigh an té ba shine isteach agus luigh sí lena hathair cé nár bhraith sé í ag teacht chun luí leis ná ag imeacht arís. ³⁴Lá arna mhárach dúirt an té ba shine leis an té a ba óige: “Féach, luigh mé aréir le d’athair; cuirimis ar meisce le fíon arís anocht é; ansin téighse isteach chuige agus luigh leis. Ar an ts lí sin, beidh sliocht orainn ónár n-athair.” ³⁵Chuireadar an t-athair ar meisce le fíon arís

an oíche sin, más ea, agus d'éirigh an té a ba óige agus isteach léi agus luigh leis cé nár bhraith sé í chuige ná uaidh. ³⁶Ghabh beirt iníon Lót clann óna n-athair ar an gcuma sin. ³⁷Rug an té ba shine mac ar a dtug sí Móáb; agus eisean sinsear Móábach an lae inniu. ³⁸Agus rug an té ab óige mac ar dtug sí Bein Amaí; agus eisean sinsear Beiné Amón an lae inniu.

Abrahám i nGearár

20D'imigh Abrahám ón ait sin go dúiche an Neigib agus chuir faoi idir Cáidéis agus Siúr agus tamall á chaitheamh aige i nGearár. ²Is é a dúirt Abrahám faoina chéile Sárá: "Is í mo dheirfiúr í," agus chuir Aibímeilic rí Ghearár fios ar Shárá agus ghabh chuige féin í. ³Ach tháinig Dia i bhfís oíche chun Aibímeilic: "Tá an bás chugat," ar sé leis, "de bharr na mná seo a ghabh tú chugat, mar tá fear céile aici." ⁴Ach ní raibh aon chaidreamh fós ag Aibímeilic uirthi agus dúirt sé: "A Thiarna, an marófá an mhuintir atá gan chionta, chomh maith? ⁵Nach ndúirt sé féin: 'Is í mo dheirfiúr í' agus dúirt sí féin: 'Is é mo dheartháir é.' Rinne mé é seo le hionracas croí agus le glaine lámh." ⁶Ansin dúirt Dia leis san fhís: "Is fíor duit. Tá a fhios agam gur le hionracas croí a rinne tú é seo; agus is mise a choinnigh tú ó pheaca a dhéanamh i m'aghaidh. Uime sin níor cheadaigh mé duit baint léi. ⁷Tabhair an bhean ar ais, más ea, dá fear céile anois, óir is fáidh é agus guífidh sé ar do shon agus mairfidh tú. Ach mura dtabharfaidh tú ar ais í, bíodh a fhios agat go bhfaighidh tú féin agus cách is leat bás na mbás." ⁸D'éirigh Aibímeilic go moch ar maidin agus ghlaigh chuige ar a shearbhóntaí go léir agus d'inis na nithe sin go léir

dóibh; bhuail eagla mhór na fir. ⁹ Agus ghlaoih Aibímeilic chuige ar Abrahám chomh maith agus dúirt leis: “Cad a rinne tú orainn? Cén éagóir a rinneamar ort go dtarraingeofá a leithéid de pheaca mór orm féin agus ar mo ríocht? Rinne tú liom faoi mar nár chóir.” ¹⁰ Ansin d’fhiafraigh Aibímeilic d’Abrahám: “Cad a bhí á thaibhreamh duit go ndearna tú an rud seo?” ¹¹ “Rinne mé é,” arsa Abrahám, “mar gur mheas mé nach mbeadh aon eagla Dé ar aon chor san áit seo agus go maródh na daoine mé de bharr mo mhná. ¹² Agus fairis sin is deirfiúr dom í go deimhin, iníon do m’athair, ach nach iníon do mo mháthair í; agus tugadh dom í mar chéile. ¹³ Nuair a thug Dia orm imeacht liom ó theach m’athar dúirt mé léi: ‘Tá gar is féidir duit a dhéanamh dom: cibé áit ina mbeidh ár dtriall, abair i mo thaobhsa: Is é mo dheartháir é.’” ¹⁴ Ansin fuair Aibímeilic caoirigh agus eallach agus daoir fir agus mná agus bhronn iad ar Abrahám agus thug sé Sárá a bhean ar ais dó. ¹⁵ Dúirt Aibímeilic: “Sin iad mo chríocha os do chomhair; cuir fút mar ar mian leat.” ¹⁶ Agus dúirt sé le Sárá: “Féach, thug mé míle píosa airgid do do dheartháir. Is éiric duit é i súile a bhfuil in éineacht leat; [sin deireadh an ghnó].” ¹⁷ Ansin, ar achainí Abrahám leigheas Dia Aibímeilic agus a bhean agus a dhaoir mná i dtreo gur rugadh clann dóibh. ¹⁸ Óir is amhlaidh a dhún an Tiarna an uile bhroinn i dteach Aibímeilic de bharr Shárá bean Abrahám.

Breith Íosác

21 Thug an Tiarna cuairt ar Shárá mar a dúirt sé, agus rinne sé di mar a gheall sé. ² Agus ghabh Sárá gin agus rug sí mac d’Abrahám ina sheanaois ag an am a gheall

Dia dó. ³Íosác an t-ainm a thug Abrahám ar an mac a rugadh dó, an mac a rug Sárá dó. ⁴Rinne Abrahám timpeallghearradh ar a mhac Íosác nuair a bhí sé ocht lá d’aois faoi mar a d’ordaigh Dia dó. ⁵Bhí Abrahám céad bliain d’aois nuair a rugadh a mhac Íosác dó. ⁶Ansín dúirt Sárá: “Thug Dia cúis ghéaire dom; gach a gcloisfidh, déanfaidh siad géaire liom.” ⁷Lean sí uirthi:

“Cé déarfadh le hAbrahám
go dtabharfadh Sárá cíoch do chlann!
Ach tá mac tugtha agam dó ina sheanaois.”

Hágár agus Ísmeáél á gCur Chun Siúil

⁸D’fhás an leanbh agus baineadh den chíoch é, agus rinne Abrahám fleá mhór an lá a baineadh Íosác ó dheol. ⁹Bhí Sárá ag faire ar mhac Hágár, an tÉigipteach mná, an mac a rug sí d’Abrahám, ag súgradh [lena mac Íosác]. ¹⁰Dúirt sí le hAbrahám: “Tiomáin chun siúil an daoirseach seo agus a mac, óir ní bheidh mac na daoirsí i bpáirt chun na hoidhreachta le mo mhacsa Íosác. ¹¹Ghoill an chaint sin go mór ar Abrahám de bharr a mhic, ¹²ach dúirt Dia leis: “Ná bíodh ceist an ógánaigh agus na daoirsí ag goilliúint ort; cibé rud a deir Sárá leat a dhéanamh, déan rud uirthi, mar is trí Íosác a mhairfidh d’ainm i do shíol. ¹³Ach déanfaidh mé cine de mhac na daoirsí mar an gcéanna mar gurb é do shíolsa é.” ¹⁴D’éirigh Abrahám go moch ar maidin dá bhrí sin agus fuair sé arán agus seithe uisce agus thug do Hágár iad; d’ardaigh sé an leanbh ar a gualainn agus chuir chun siúil í. D’imigh sí léi agus bhí ar seachrán ar fud fásaigh Bhéar Seaba.

¹⁵Nuair nach raibh braon uisce fagtha sa tseithe chuir sí an leanbh uaithi faoi thor.

¹⁶Ansin d'imigh sí agus shuigh os a choinne sall tamall maith ó bhaile, timpeall raon saighde agus dúirt sí léi féin: “Ní fhéadfainn a bheith ag faire ar an leanbh ag fáil bháis.” Agus shuigh sí os a choinne sall agus bhí an leanbh ag gol go hard agus shil sé na deora.

¹⁷Chuala Dia olagón an linbh agus ghlaoiigh aingeal Dé ar Hágár ó neamh: “Cad tá ort, a Hágár?” a d'fhiafraigh sé; “ná bíodh eagla ort óir tá éiste ag Dia le glór an linbh ón áit ina bhfuil sé. ¹⁸Éirigh, tóg an leanbh agus coinnigh greim docht láimhe air, mar déanfaidh mé cine mor de.” ¹⁹Ansin d'oscail Dia súile Hágár agus chonaic sí tobar uisce, agus d'imigh agus líon an tseithe d'uisce agus thug deoch don leanbh. ²⁰Agus bhí Dia leis an leanbh agus d'fhás sé agus chuir faoi san fhásach agus bhí sé oilte ar an tsaighead. ²¹I bhfásach Párán a chuir sé faoi agus fuair a mháthair bean dó ó thír na hÉigipte.

Tobar Bhéar Seaba

²²Um an dtaca sin tháinig Aibímeilic agus Fíocol, a thaoiseach airm, agus dúirt le hAbrahám: “Bíonn Dia leat i ngach ní a dhéanann tú. ²³Mionnaigh dar Dia dá bhrí sin anseo domsa nach ndéanfaidh tú calaois ormsa ná ar mo chlann ná ar mo shliocht, ach ó bhios-sa cineálta leatsa go mbeidh tusa chomh cineálta céanna liomsa agus leis an bhfearann ina bhfuil tú le seal.” “Déanfad,” arsa Abrahám, “mionnaim sin duit.”

²⁴Agus rinne Abrahám gearán le hAibímeilic i dtaobh tobair a ghabh searbhóntaí Aibímeilic le láimh láidir. ²⁵“Ní eol dom,” arsa Aibímeilic, “cé rinne é seo. ²⁶Níor luaigh tú féin aon ní liom faoi, ná níor chuala mise focal faoi go dtí inniu.” ²⁷Thug Abrahám

caoirigh agus eallach leis ansin agus bhronn ar Aibímeilic iad agus rinneadar conradh le chéile. ²⁸Chuir Abrahám seacht bhfóisc den tréad i leataobh. ²⁹“Cad is ciall leis na seacht bhfóisc seo á gcur i leataobh agat?” a d’fhiafraigh Aibímeilic d’Abrahám. ³⁰D’fhreagair seisean: “Ní foláir duit na seacht bhfóisc seo a ghlacadh ó mo láimh mar fhianaise gur mise a thochail an tobar seo.” ³¹Uime sin a tugadh Béar Seaba (Tobar an Mhionna) ar an áit mar gur mhionnaíodar araon ann. ³²Nuair a bhí an conradh déanta acu i mBéar Seaba dá réir sin, chuir Aibímeilic agus Fíocol, an taoiseach airm, chun siúil agus d’fhilladar ar thír na bhFilistíneach. ³³Phlandaigh Abrahám crann tamaraisce i mBéar Seaba agus ghlaoiigh ansiúd ar ainm an Tiarna, Dia síoraí. ³⁴Agus d’fhan Abrahám tamall fada i dtír na bhFilistíneach.

Íosác á Íobairt

22 Tamall ina dhiaidh sin chuir Dia promhadh ar Abrahám: “A Abrahám, a Abrahám,” ar sé. “Anseo dom,” ar seisean. ²“Tóg leat do mhac,” arsa Dia leis, “d’aonmhac Íosác ar a bhfuil do ghreann, agus imigh go tír Mhoiriá, agus déan é a íobairt ansiúd ina íobairt dhóite ar chnoc a thaispeánfaidh mé duit.” ³D’éirigh Abrahám go moch ar maidin, chuir an diallait ar an asal, rug leis beirt dá shearbhóntaí agus a mhac Íosác. Ghearr sé an t-adhmad don íobairt dhóite agus chuir chun bealaigh i dtreo na háite a dúirt Dia leis. ⁴Ar an tríú lá thóg Abrahám a shúile agus chonaic sé an áit i bhfad uaidh. ⁵Ansin dúirt Abrahám lena shearbhóntaí: “Fanaigíse anseo leis an asal; rachaidh mise agus an gasúr ansiúd sall; déanfaimid adhradh agus ansin fillleadh oraibh.” ⁶Thóg Abrahám

adhmad na hÍobbartha dóite, agus chuir ar muin a mhic Íosác é; agus rug leis ina lámh an tine agus an scian agus chuir siad araon chun siúil le chéile. ⁷Dúirt Íosác lena athair Abrahám: “A dhaid,” ar sé. “Anseo dom!” arsa Abrahám. “Seo é an tine,” ar sé, “agus an t-adhmad, ach cá bhfuil an t-uan d’íobairt dhóite?” ⁸D’fhreagair Abrahám: “Cuirfidh Dia féin an t-uan ar fáil don íobairt dhóite,” agus ar aghaidh leo araon le chéile. ⁹Nuair a shroicheadar an áit a thaispeáin Dia dó, thóg Abrahám altóir ann agus chóirigh an t-adhmad uirthi. Chuir sé ceangal faoina mhac agus leag ar an altóir é, anuas ar an adhmad. ¹⁰Shín Abrahám a lámh amach, agus rug greim ar an scian chun a mhac a mharú. ¹¹Ach ghlaigh aingeal an Tiarna air ó neamh agus dúirt: “A Abrahám, a Abrahám.” Dúirt sé: “Anseo dom.” ¹²Dúirt sé: “Ná leag lámh ar do mhac, agus ná déan aon dochar dó; óir tá a fhios agam anois go bhfuil eagla Dé ort, mar níor dhiúltaigh tú do mhac, d’aonmhac, dom.” ¹³Ansin d’ardaigh Abrahám a shúile agus féach, laistiar de bhí reithe agus a adharca in achrann i dtor; thóg Abrahám an reithe agus d’ofráil é mar íobairt dhóite in áit a mhic. ¹⁴Thug Abrahám “Soláthar ón Tiarna” ar an láthair sin, agus uime sin an seanfhocal atá againn inniu féin: “Déanann an Tiarna soláthar ar an sliabh.” ¹⁵Agus ghlaigh aingeal an Tiarna ar Abrahám athuair ó neamh: ¹⁶“Mhionnaigh mé dar mise féin – focail an Tiarna iad seo – ós rud é go ndearna tú an rud seo agus nár dhiúltaigh tú do mhac, d’aonmhac féin, dom, ¹⁷dáilfidh mé na frasa beannachtaí uaim anuas ort. Cuirfidh mé an rath ar do shíol ionas go mbeidh siad líonmhar mar réaltaí neimhe nó mar ghaineamh na trá; agus beidh seilbh ag do shliocht ar gheataí [cathrach] do naimhde. ¹⁸Beannóidh ciníocha uile an domhain iad féin dar do shliocht mar gur ghéill tú do mo

ghlór.” ¹⁹D’fhill Abrahám ansin ar a shearbhóntaí agus d’imíodar le chéile go Béar Seaba, agus chuir Abrahám faoi i mBéar Seaba.

Sliocht Náchór

²⁰Tamall ina dhiaidh sin fuair Abrahám scéala gur rug Milceá chomh maith clann dá dheartháir Náchór. ²¹Úz a chéadghin, Búz a dheartháir, agus Camúél athair Arám, agus ²²Ceisid agus Chazó agus Pioldáis agus Idleáf agus Batúél – ²³ba é Batúél athair Ribeacá. Sin iad an t-ochtar clainne a rug Milceá do Náchór, deartháir Abrahám. ²⁴Bhí leannán leapa aige leis darbh ainm Reúmá, agus rug sí clann: Teabach agus Gacham agus Tachais agus Mácá.

Tuama na bPatrarc

23 Mhair Sárá céad agus a fiche seacht mbliana; ba é sin an líon blianta saoil a fuair Sárá: ²agus d’éag Sárá i gCiriát Arba, nó Heabrón, i dtír Chanán, agus chuaigh Abrahám isteach ag cáí Sárá agus á caoineadh. ³Ansin d’éirigh Abrahám ó láthair a pháire agus dúirt sé le clann Héat: ⁴“Is coimhthíoch agus deoraí mé in bhur measc: tugaigí seilbh dom ar ionad adhlactha in bhur measc, go ndéanfaidh mé mo mharbh a adhlacadh ó amharc mo shúl.” ⁵D’fhreagair clann Héat Abrahám: ⁶“Éist linn, a thiarna,” ar siad leis. “Is tú taoiseach Dé inár measc. Cuir do mharbh i dtogha ár dtuamaí; ní dhiúltóidh aon duine againn a thuama duit ná ní choisfidh ort do mharbh a adhlacadh.”

⁷D'éirigh Abrahám ina sheasamh ansin agus shléacht sé go talamh do mhuintir na tíre, do chlann Héat, ⁸agus labhair sé leo: “Más toil libh,” ar sé leo, “go ndéanfainn mo mharbh a adhlacadh ó amharc mo shúl, éistigí liom agus déanaigí idirghuí ar mo shon le hEafrón mac Zochar, ⁹d'fhonn go dtabharfadh sé dom an uaimh atá aige i Macpaelá: tá sé ar imeall a fhearainn. Tugadh sé dom í in bhur bhfianaise ar an iomlán is fiú í, chun í a bheith agam mar ionad adhlactha.” ¹⁰Tharla Eafrón a bheith ina shuí i measc chlann Héat agus thug Eafrón an Hiteach freagra ar Abrahám i gcomhchlos chlann Héat agus na ndaoine go léir a ghabh geata a chathrach isteach. ¹¹“Cuir uait, a thiarna,” ar sé, “agus éist liom. Bronnaim an fearann ort agus an uaimh atá ann; tugaim in aisce duit é i bhfianaise chlann mo mhuintire. Déan do mharbh a adhlacadh.” ¹²Ansin shléacht Abrahám i láthair mhuintir na tíre. ¹³Dúirt sé le hEafrón i gcomhchlos mhuintir na tíre: “Más mar sin [is mian leat]. Ach éist liom. Tabharfaidh mé a luach duit ar an bhfearann seo; tóg uaim é agus cuirfidh mé mo mharbh ann.” ¹⁴Thug Eafrón freagra ar Abrahám: ¹⁵“A thiarna,” ar sé, “éist liom. Paiste talún is fiú ceithre chéad seicil airgid, cad é sin idir mise agus tusa? Déan do mharbh a adhlacadh.” ¹⁶Rinne Abrahám an margadh ar bhreith béil Eafrón, agus thomhais Abrahám d'Eafrón an tsuim airgid a luaigh sé i gcomhchlos chlann Héat, ceithre chéad seicil airgid is é sin, de réir an tomhais a chleacht na ceannaithe. ¹⁷An fearann úd Eafrón i Macpaelá, lastoir de Mhamrae, an fearann agus an uaimh ann, agus na crainn go léir san fhearann, an dúiche go léir ó cheann ceann, cuireadh i seilbh dhílis ¹⁸Abrahám é, i bhfianaise chlann Héat agus os comhair na ndaoine go léir a ghabh trí gheata a chathrach isteach. ¹⁹Ansin rinne Abrahám Sárá, a bhean, a adhlacadh san uaimh i bhfearann Macpaelá lastoir de Mhamrae (Heabrón is é sin) i dtír

Chanán. ²⁰Chuir clann Héat an fearann agus an uaimh a bhí ann i seilbh dhílis Abrahám le bheith aige mar ionad adhlactha.

Pósadh Íosác

24 Bhí Abrahám ina sheandúine, anonn go maith sna blianta, agus bhí beannacht an Tiarna air ina chúrsaí go léir. ²Dúirt Abrahám leis an sinsear ar shearbhóntaí a theaghligh, an té a bhí i bhfeighil a raibh de mhaoín aige: “Cuir do lámh faoi mo cheathrú ³ agus cuirfidh mé faoi bhrí na mionn thú, dar an Tiarna, Dia neimhe agus talún, gan bean a fháil do mo mhac ó iníonacha na gCanánach a bhfuil cónaí orm ina measc ⁴ ach, ina ionad sin, dul ag triall ar mo thír dhúchais agus ar mo mhuintir féin chun bean a fháil do mo mhac Íosác.” ⁵D’fhreagair an searbhónta é: “B’fhéidir nárbh áil leis an mbean teacht liom chun na dúiche seo; ansin cad a dhéanfainn? An gcaithfinn ansin do mhac a bhreith ar ais chun na tíre as ar tháinig tú?” ⁶“Ná beir mo mhac ansiúd ar ais ar aon chúinse, féach!” arsa Abrahám. ⁷“An Tiarna, Dia neimhe [agus talún], thug sé mise amach ó theach m’athar agus ó thír mo chine, agus mhionnaigh dom á rá: ‘Do do shíolsa a thabharfaidh mé an tír seo’; seolfaidh seisean a aingeal romhat amach agus gheobhaidh tú bean do mo mhac sa tír sin. ⁸Muran toil leis an mbean tú a leanúint, beidh tú saor ón mionn seo liomsa; ach ná beir mo mhac leat ar ais ansiúd.” ⁹Chuir an searbhónta a lámh faoi cheathrú Abrahám, a thiarna, dá bhrí sin agus thug sé mionn dó go ndéanfadh sé an méid sin. ¹⁰Rug an searbhónta deich gcinn de chamail a mháistir leis agus a rogha de gach sórt de thogha maoinne a mháistir agus chuir sé chun bóthair i dtreo Arám na

naAibhneacha, go cathair Náchór. ¹¹Um tráthnóna, faoin am go dtagann na mná amach ag triall ar uisce, chuir sé na camaill ina luí ar a nglúine ag an tobar fíoruisce lasmuigh den chathair. ¹²Agus dúirt sé: “A Thiarna, a Dhia mo mháistir Abrahám, bí faram inniu, iarraim ort, agus bí cineálta le mo mháistir Abrahám. ¹³Seo i mo sheasamh anseo mé láimh leis an tobar fíoruisce agus iníonacha mhuintir na cathrach ag teacht amach ag triall ar uisce. ¹⁴An cailín a ndéarfaidh mé léi dá bhrí sin: ‘Leag do chrúsca ar an talamh agus lig dom deoch a ól,’ agus a fhreagróidh: ‘Bíodh deoch agat, agus tabharfaidh mé deoch do do chamaill chomh maith,’ go mba ise, guím thú, an bhean atá roghnaithe agat do do shearbhónta Íosác. Uaidh seo beidh a fhios agam go bhfuil tú cineálta le mo mháistir Abrahám.” ¹⁵Is ar éigean a bhí na focail sin ráite aige nuair a tháinig Ribeacá amach agus crúsca ar a gualainn aici. Ba í iníon Bhatúél mac Mhilceá bean dheartháir Abrahám, Náchór. ¹⁶Ógbhean le barr sceimhe a ba ea í agus maighdean nach raibh cuid ag fear di. Chuaigh sí síos chun an tobair, líon a crúsca agus tháinig aníos. ¹⁷Rith an searbhónta ina treo ansin agus dúirt: “Tabhair dom deoch bheag uisce as do chrúsca le do thoil.” ¹⁸“Bíodh deoch agat, a thiarna,” ar sí á fhreagairt agus lig sí an crúsca anuas ar a géag gan mhoill agus thug deoch dó. ¹⁹Tar éis di an deoch a thabhairt do, dúirt sí: “Tarraingeoidh mé uisce do do chamaill chomh maith go n-óla siad a sáith.” ²⁰Scaoil sí a raibh d’uisce ina crúsca isteach san umar ansin go deifreach agus rith léi go dtí an tobar arís ag triall ar uisce, agus tharraing sí dóthain a chamall go léir. ²¹Bhí sé siúd gan focal as ag faire uirthi, féachaint an raibh bail ón Tiarna ar a aistear nó nach raibh.

²²Nuair a bhí deireadh olta ag na camaill, rug an fear ar fháinne óir a mheáigh leathsheicil [agus chuir ar a srón é]; agus chuir dhá bhráisléad a mheáigh deich seicil óir

ar a lámha. ²³“Cé hé do athair?” ar sé. “Abair, le do thoil! Agus an bhfuil slí i dteach d’athar dúinn chun an oíche a chaitheamh ann?” ²⁴D’fhreagair sí é: “Mise iníon Bhatúél, mac a rug Milceá do Náchór,” ar sí, ²⁵ agus lean sí uirthi: “Tá raidhse tuí agus foráiste againn agus áit lóistín.” ²⁶Shléacht an fear ansin agus d’adhair sé an Tiarna ²⁷ á rá: “Moladh leis an Tiarna, Dia do mháistir Abrahám! óir níor stad sé ach ag déanamh cineáltais agus maitheasa do mo mháistir. Sheol an Tiarna mé caol díreach go teach ghaolta mo mháistir!”

²⁸Rith an ógbhean léi ansin agus d’inis gach ar tharla do theaghlach a máthar. ²⁹Bhí deartháir ag Ribeacá arbh ainm dó Lábán, agus bhrostaigh seisean amach chun an tobair mar a raibh an fear. ³⁰A luaithe a chonaic sé an fainne agus na bráisléid a bhí á gcaitheamh ag a dheirfiúr, agus gur chuala sé a ndúirt Ribeacá a dheirfiúr: “A leithéid seo ar sé liom,” chuaigh sé go dtí an fear; agus, féach! bhí seisean ina sheasamh lena camail ag an tobar. ³¹“Tar isteach,” ar sé, “tusa a bheannaigh an Tiarna; cad a ba áil leat i do sheasamh anseo amuigh? óir tá an teach i gcóir duit agus áit do do camail.” ³²Chuaigh an fear isteach; scoir Lábán na camail agus thug dó tuí agus foráiste do na camail agus uisce chun a chosa agus cosa a chompánach a ionladh.

³³Leagadar bia os a chomhair, ach dúirt sé: “Ní bhlaisfidh mé greim nó go mbeidh mo theachtaireacht inste agam.” “Abair leat,” arsa [Lábán]. ³⁴“Searbhónta Abrahám mise,” ar sé. ³⁵“Is éachtach mar a bheannaigh an Tiarna mo mháistir; is an-saibhir an fear anois é. Thug sé dó táinte agus tréada, airgead agus ór, daoir agus daoirseacha, camail agus asail. ³⁶Sará, bean mo mháistir, rug sí mac dó ina seanaois; thug sé a bhfuil aige dósan. ³⁷Chuir mo mháistir mise faoi bhrí na mionn á rá: ‘Ní bhfaighidh tú bean do mo mhac ó

iníonacha na gCanánach, a bhfuil cónaí orm ina measc. ³⁸ Ach ina ionad sin, rachaidh tú go teach m'athar agus go dtí mo mhuintir féin agus bean a fháil do mo mhac.' ³⁹ Dúirt mé le mo mháistir: 'B'fhéidir nárbh áil leis an mbean teacht liom.' ⁴⁰ Ach d'fhreagair sé: 'An Tiarna, a siúlaim ina fhianaise, seolfaidh sé a aingeal farat d'fhonn go n-éireodh do bhóthar leat agus gheobhaidh tú bean do mo mhac ó mo mhuintir agus ó theach m'athar. ⁴¹ Mar seo a bheidh tú saor ó dheasca mo mhionna: rachaidh tú go dtí mo mhuintir; agus má dhiúltaíonn siad duit í, beidh tú saor ó dheasca mo mhionna.'”

⁴² “Tháinig mé inniu dá réir sin go dtí an tobar agus dúirt mé: ‘A Thiarna, a Dhia mo mháistir Abrahám, taispeáin dom an bhfuil do bhail á cur agat ar an ród ar a dtriallaim.

⁴³ Seo mé i mo sheasamh ag an tobar fíoruise: an ógbhean dá bhrí sin a thiocfaidh amach ag triall ar uisce agus a ndéarfaidh mé léi: Tabhair dom deoch bheag uisce as do chrúsca, le do thoil, agus a déarfaidh: ⁴⁴ Bíodh deoch agat, agus tarraingeoidh mé uisce do do chamaill chomh maith –gurab í sin an bhean a roghnaigh an Tiarna do mhac mo mháistir.’

⁴⁵ Sula raibh deireadh ráite agam liom féin, ba sheo amach Ribeacá agus a crúsca ar a gualainn; síos léi chun an tobair agus tharraing. ‘Tabhair dom deoch le do thoil,’ arsa mise léi. ⁴⁶ Lig sí a crúsca dá gualainn gan mhoill agus dúirt: ‘Bíodh deoch agat, agus tabharfaidh mé deoch do do chamaill chomh maith.’ D’ól mé deoch dá bhrí sin agus thug sí deoch do na camaill leis. ⁴⁷ Chuir mé ceist uirthi: ‘Cé hé d’athair?’ ‘Mise iníon Bhatúél, mac a rug Milceá do Náchór,’ ar sí. Chuir mé an fáinne dá bhrí sin ar a srón agus na bráisléid ar a lámha. ⁴⁸ Ansin shléacht mé agus d’adhair mé an Tiarna, agus mhol mé an Tiarna, Dia mo mháistir Abrahám, a threoraigh mé le barr cineáltais chun iníon bhráthair mo mháistir a thoghadh dá mhac. ⁴⁹ Anois mar sin, más mian libh a bheith dílis ionraic le

mo mháistir, insigí dom é; agus mura bhfuil sibh, abraigí – ionas go gcasfainn deiseal nó tuathal.”

⁵⁰D’fhreagair Lábán agus Batúél: “Ón Tiarna é seo! ní féidir linne sea ná ní hea a rá leat. ⁵¹Sin í Ribeacá os do chomhair. Tóg leat í agus imigh agus bíodh sí mar bhean ag mac do mháistir, faoi mar a dúirt an Tiarna.” ⁵²Arna chlos sin do shearbhónta Abrahám, shléacht sé go talamh agus d’adhair sé an Tiarna. ⁵³Thóg sé amach seoda óir agus airgid agus éadaí agus thug do Ribeacá iad; thug sé ornáidí luachmhara dá deartháir agus dá máthair chomh maith. ⁵⁴Bhí bia agus deoch aige féin agus ag a chomhluadar agus chaitheadar an oíche ansiúd. Ar n-éirí dóibh ar maidin dúirt sé: “Scaoiligí ar ais chun mo mháistir mé.” ⁵⁵Dúirt an deartháir agus an mháthair: “Fanadh an ógbhean farainn tamall, deich lá ar a laghad; ní miste di imeacht ansin.” ⁵⁶“Ná cuirigí moill orm,” ar sé leo, “mar is é an Tiarna a chuir bail ar m’aistear. Scaoiligí liom ag triall ar mo mháistir.” ⁵⁷“Glaofaimid ar an ógbhean,” ar siad, “agus cuirfimid ceist uirthi.” ⁵⁸Agus ghlaodar ar Ribeacá agus chuireadar ceist uirthi: “An rachaidh tú leis an bhfear seo?” “Déanfaidh mé,” ar sí. ⁵⁹Scaoileadar chun siúil dá bhrí sin Ribeacá a ndeirfiúr agus a buime, agus searbhónta Abrahám agus a chuid fear. ⁶⁰Chuireadar beannacht ar Ribeacá agus dúradar léi:

“A dheirfiúr linn, bíodh an rath ort!

Go raibh na mílte de dheich mílte ar do shliocht!

Go raibh seilbh ag do shíol

Ar gheataí a naimhde.”

⁶¹ Ansin d'éirigh Ribeacá agus a hionailtí agus chuaigh ar muin na gcamall agus lean an fear: rug an searbhónta Ribeacá leis ar an tslí sin agus d'imigh. ⁶² Bhí Íosác ag cur faoi sa Neigib agus é tagtha um an dtaca sin go dtí fásach Thobar an Bheo a Fheiceann. ⁶³ Le fuineadh an lae chuaigh Íosác amach ag siúl sna bánta; d'ardaigh sé a shúile agus d'fhéach uaidh agus chonaic camail chuige. ⁶⁴ Agus d'ardaigh Ribeacá a súile agus nuair a chonaic sí Íosác tháinig anuas dá camall ⁶⁵ agus dúirt leis an searbhónta: “Cé hé an fear úd thall ag siúl an bháin inár dtreo?” “Siúd é mo mháistir,” arsa an searbhónta á freagairt. Thóg sí an fial ansin agus chuir thar a ceannaithe é. ⁶⁶ D'inis an searbhónta do Íosác gach a raibh déanta aige. ⁶⁷ Rug Íosác Ribeacá leis isteach ina both, rinne a chuid féin di, agus thug grá di. ⁶⁸ Fuair Íosác sólas ar an gcuma sin tar éis bhás a mháthar.

Cúrsaí Sleachta: Bás Abrahám

25 Phós Abrahám an dara bean darbh ainm Catúrá, ² agus rug sí clann dó: Zimreán agus Iocseán agus Madán agus Midián agus Isbeác agus Siúach. ³ Ba é Iocseán athair Shéabá agus Dadán. Ba iad clann Dadán: na hAisiúraim agus na Latúisim agus na Leumaím. ⁴ Agus is iad clann Mhidián: Éafá agus Éifir agus Hanoch agus Aibídeá agus Ealdá. Clann Chatúrá iadsan go léir. ⁵ Thug Abrahám a raibh aige do Íosác, ⁶ ach thug Abrahám tabhartais do chlann a leannán chomh maith agus lena linn féin chuir sé chun siúil iad ona mhac Íosác, soir i dtreo na tíre lastoir. ⁷ Bhí céad seachtó cúig bliana d'fhad saoil ag Abrahám. ⁸ Chuaigh sé in éag agus tháinig an bás air i bhfómhar a sheanaoise agus é ina sheanduine fadsaolach agus cruinníodh chun a mhuintire é. ⁹ D'adhlaic a chlann

mhac Íosác agus Ísmeáél é in uaimh Mhacpaelá i bhfearann Eafirón mac Zóchar an Hiteach, lastoir do Mhamrae, ¹⁰an fearann a cheannaigh Abrahám ó chlann Héat. Adhlacadh Abrahám ansiúd le hais Sára a bhean. ¹¹Tar éis bháis d'Abrahám, chuir Dia a bheannacht ar a mhac Íosác, agus bhí cónaí ar Íosác i gcomharsanacht Thobar an Bheo a Fheiceann.

¹²Seo síos sliocht Ísmeáél, mac Abrahám, an mac a rug Hágár an tÉigipteach, ionailt Shárá, dó. ¹³Seo iad ainmneacha mhac Ísmeáél de réir oird a nginte: Nabáiót céadghin Ísmeáél, agus Caedár, agus Adbael agus Miobsám ¹⁴agus Misméa agus Dúmá agus Masá, ¹⁵agus Hadad agus Teamá agus Iatúr agus Náifís agus Céadamá. ¹⁶Sin iad clann mhac Ísmeáél agus a n-ainmneacha de réir a mbailte agus a láithreacha lonnaithe: dáréag taoiseach ar a gcomhlíon treibheanna.

¹⁷Mhair Ísmeáél céad agus a tríocha seacht mbliana. Ansin chuaigh sé in éag, tháinig an bás air, agus cruinníodh chun a mhuintire é. ¹⁸Bhí cónaí air sa dúiche idir Havalá agus Siúr lastoir den Éigipt ar an mbealach chun na hAsaíre. Bhíodh sé ag spairn lena bhráithre go léir.

Óige Éasau agus Iacób

¹⁹Seo scéala Íosác mac Abrahám inár ndiaidh. Ghin Abrahám Íosác. ²⁰Bhí Íosác daichead bliain nuair a phós sé Ribeacá, iníon Bhatúél an t-Arámach as Padan Arám, agus deirfiúr Lábán an tArámach. ²¹Agus ghuigh Íosác chun an Tiarna ar son a mhná mar go raibh sí ⁷aimrid; agus d'éist an Tiarna lena ghuí agus ghabh sí toircheas. ²²Bhí na

leanaí ag imreas ina broinn, agus dúirt sí: “Más mar sin atá, cad ab áil liom a bheith beo?”
Chuaigh sí i gcomhairle leis an Tiarna dá bhrí sin,²³ agus dúirt an Tiarna léi:

“Tá dhá náisiún i do bhroinn;

Cinfidh dhá chine naimhdeacha uait;

Beidh náisiún díobh ina mháistir ar an gceann eile,

Agus déanfaidh an sinsear freastal ar an sóisear.”

²⁴Nuair a tháinig a hionú, sea bhí cúpla ina broinn. ²⁵An duine ba thúisce acu a saolaíodh, bhí sé rua agus é amhail is a bheadh a chorp fillte i mbrat fionnaidh; uime sin thugadar Éasau air. ²⁶Ansín rugadh a dheartháir agus greim lena láimh aige ar sháil Éasau; uime sin thugadar Iacób air. Bhí Íosác trí fichid bliain nuair a rugadh iad. ²⁷Nuair a d’fhás na buachaillí suas, rinne fiagaí oilte d’Éasau, fear tuaithe. Ba dhuine ciúin é Iacób, áfach agus, d’fhanadh sé sa bhaile sna bothanna. ²⁸B’fhearr le hÍosác Éasau mar go bhfuair sé blas ar an tseilg; ach b’fhearr le Ribeacá Iacób. ²⁹Lá dá raibh brachán á bhruith ag Iacób, tháinig Éasau isteach ón machaire agus é stiúgtha leis an ocra. ³⁰Agus dúirt Éasau le Iacób: “Lig dom cuid den bhrachán rua sin a ithe. Táim stiúgtha” – uaidh sin a fuair sé an t-ainm Eadóm. ³¹“Reic liom do cheart sinsearachta ar dtús más ea,” arsa Iacób. ³²“Cén tairbhe domsa mo cheart sinsearachta,” arsa Éasau, “agus an bás ag snámh orm?” ³³“Mionnaigh dom ar dtús é!” arsa Iacób. Thug Éasau a mhionn dó ansin agus dhíol a cheart sinsearachta le Iacób. ³⁴Ansín thug Iacób arán agus brachán lintile do Éasau; d’ith seisean agus d’ól agus d’imigh leis. Sin a raibh de mheas ag Éasau ar a cheart sinsearachta.

Íosác i nGearár

26 Bhí gorta sa tír – ceann eile seachas é siúd a bhí le linn Abrahám – agus chuaigh Íosác go Gearár, go hAibímeilic rí na bhFilistíneach. ²Thaispeáin an Tiarna é féin dó agus dúirt: “Ná téigh síos go dtí an Éigipt ach fan sa tír a inseoidh mé duit. ³Fan go fóill sa tír seo agus beidh mise farat agus cuirfidh mé mo bheannacht ort. Óir is duitse agus do do shliocht a thabharfaidh mé na dúichí seo go léir, agus comhlíonfaidh mé an mionn a thug mé do bhur n-athair Abrahám. ⁴Cuirfidh mé an rath ar do shíol mar réaltaí neimhe, agus tabharfaidh mé na dúichí seo go léir do do shliocht; agus is trí do shliochtsa a bheannóidh ciníocha an domhain go léir iad féin. ⁵Óir bhí Abrahám umhal do mo ghlór agus rinne sé mo réir, chomhlíon sé m’aitheanta agus mo reachtanna agus mo dhlíthe.”

⁶D’fhan Íosác i nGearár dá bhrí sin.

⁷Nuair a chuir muintir na háite ceist air faoina bhean, d’fhreagair sé: “Is í mo dheirfiúr í,” mar bhí eagla air a rá: “Is í mo bhean í,” le faitíos go gcuirfidís é féin chun báis ar son Ribeacá de bharr feabhas a scéimhe. ⁸Tharla, agus tamall fada caite aige ann, gur fhéach Aibímeilic, rí na bhFilistíneach, amach trí fhuinneog agus go bhfaca sé Íosác ag láinteacht lena bhean Ribeacá. ⁹Chuir Aibímeilic fios ar Íosác: “Ní foláir nó gurb í do bhean í! Conas mar sin a d’fhéad tú a rá: ‘Is í mo dheirfiúr í?’” “Mar go raibh eagla orm,” arsa Íosác leis, “go marófaí mé ar a son.” ¹⁰“Céard é seo atá déanta agat linn?” arsa Aibímeilic. “B’fhurasta a tharlú go rachadh duine dár muintir chun luí le do bhean agus ansin bheadh coir tugtha sa mhullach agat orainn.” ¹¹Ansin thug Aibímeilic ordú dá mhuintir go léir: “Aon duine a leagfaidh lámh ar an bhfear seo nó ar a bhean, cuirfear

chun báis é.”¹² Chuir Íósác síol sa tír agus bhain sé fómhar faoi chéad an bhliain sin. Chuir an Tiarna a bheannacht airsean,¹³ agus rinne fear saibhir de agus mhéadaigh ar a mhaoin i gcónaí go dtí go raibh sé an-ghustalach ar fad.¹⁴ Bhí táinte agus tréada agus a lán searbhóntaí aige i dtreo go dtáinig formad ar na Filistínigh leis.

¹⁵ Na toibreacha fíorusce go léir a thochail daoir a athar le linn Abrahám a athair, chaith na Filistínigh cré isteach iontu agus dhún iad.¹⁶ Agus dúirt Aibímeilic le hÍósác: “Imigh leat uainne, mar is cumhachtaí go mor tú ná sinne.”¹⁷ D’fhág Íósác an áit sin agus chuir suas a bhoth i nGleann Ghearár agus chuir faoi ann.¹⁸ Agus thochail Íósác arís na toibreacha fíorusce a rinne daoir a athar Abrahám, ach a dhún na Filistínigh tar éis bhás Abrahám, agus thug sé na hainmneacha céanna orthu agus a thug a athair.¹⁹ Nuair a thochail daoir Íósác sa ghleann agus go bhfuairadar tobar fíorusce,²⁰ tháinig aoirí Ghearár chun imris le haoirí Íósác á rá: “Linne an t-uisce.” Thug sé Éisic (Aighneas) dá bhrí sin ar an tobar mar go ndearnadar aighneas leis.²¹ Ansin thochail siad tobar eile, agus bhí aighneas eatarthu faoi sin leis, agus thug sé Sitneá (Eascairdeas) air.²² D’fhág sé an áit sin agus thochail sé tobar eile agus ní raibh aon imreas faoin gceann seo, agus thug sé Rachóbót (Fairsinge) air á rá: “Thug an Tiarna fairsinge dúinn anois agus beidh an rath orainn sa dúiche.”

²³ Chuaigh sé as sin go Béar Seaba.²⁴ Thaispeáin an Tiarna é féin dó an oíche sin agus dúirt:

“Mise Dia d’athar Abrahám.

Ná bíodh eagla ort, óir táimse farat.

Beannóidh mé thú agus cuirfidh mé an rath go líonmhar ar do shíol,
Ar son mo shearbhónta Abrahám.”

²⁵Thóg sé altóir don Tiarna ansiúd agus ghlaoiigh ar ainm an Tiarna. Chuir sé suas a
bhoth ann agus thochail daoir Íosác tobar ann.

Conradh le hAibímeilic

²⁶Agus tháinig Aibímeilic ar a thuirisc ó Ghearár agus Achuzat a chomhairleoir agus
Fíocol a thaoiseach airm in éineacht leis. ²⁷Dúirt Íosác leo: “Cad a ba áil libh teacht
chugam ós fuath libh mé agus gur chuir sibh chun siúil uaibh mé?” ²⁸D’fhreagraíodar:
“Ba léir dúinn go raibh an Tiarna leat, agus dúramar: Bíodh mionn eadrainn, agus
déanaimis conradh le chéile, sinne agus tusa, ²⁹nach ndéanfaidh tusa aon dochar dúinn,
faoi mar nach ndearnamarna riamh aon díobháil duit ach bhíomar i gcónaí cineálta leat
agus chuireamar chun siúil tú faoi shíocháin. Anois tá beannacht an Tiarna ort.” ³⁰Rinne
sé fleá dóibh ansin agus chaitheadar bia agus deoch. ³¹D’éiríodar go moch ar maidin agus
ghlacadar mionn a chéile. Ansin d’fhag Íosác slán acu agus d’imíodar uaidh faoi
shíocháin. ³²An lá ceannann céanna tháinig daoir Íosác chuige le scéala an tobair a
thochail siad. “Thángamar ar uisce,” ar siad. ³³Thug sé Sibeá (Mionn) ar an tobar dá bhrí
sin agus tá Béar Seaba ar an gcathair go dtí an lá atá inniu ann.

Mná Éasau

³⁴Nuair a bhí Éasau daichead bliain phós sé Iúidit iníon Bhéirí an Hiteach, agus Básamat iníon Éalon an Hiteach. ³⁵Ghoill an bheirt bhan seo ar chroí ar Íósác agus ar Ribeacá.

Beannacht Íósác do Iacób

27 Chuaigh Íósác in aois agus sramdhalladh a shúile i dtreo nárbh fhéidir leis aon ní a fheiceáil. Ghlaogh sé chuige ar Éasau an mac ba shine. “A mhic,” ar sé leis, agus d’fhreagair seisean: “Anseo dom.” ²Dúirt sé ansin: “Féach go ndeachaigh mé in aois agus nach bhfuil fios lá mo bháis agam. ³Gabh chugat do chuid airm dá bhrí sin, do bholgán agus do bhogha agus imigh amach faoi na bánta agus faigh seilg dom. ⁴Déan béile bia blasta dom mar is maith liom agus tabhair chugam é go n-íosfaidh mé agus mo bheannacht a chur ort roimh bhás dom.” ⁵Chuala Ribeacá an chaint sin á rá ag Íósác lena mhac Éasau. Nuair a chuaigh Éasau amach faoi na bánta dá bhrí sin ar thóir seilge dá athair, ⁶dúirt Ribeacá lena mac Iacób: “Chuala mé d’athair ag caint le do dheartháir Éasau anois beag agus á rá leis: ⁷‘Tabhair seilg chugam agus déan béile bia blasta dom. Ansin íosfaidh mé agus cuirfidh mé mo bheannacht ort i láthair an Tiarna roimh bhás dom.’ ⁸Éist liom dá bhrí sin a mhic, agus déan mar a deirim leat. ⁹Téigh go dtí an tréad agus beir leat dhá mheannán mhaithe chugam i dtreo go ndéanfainn béile bia blasta díobh mar is maith le d’athair. ¹⁰Agus tabharfaidh tú chun d’athar é i dtreo go n-íosfaidh sé

agus a bheannacht a chur ort roimh bhás dó.”¹¹ Dúirt Iacób lena mháthair Ribeacá: “Féach, tá mo dheartháir Éasau lán d’fhionnadh, ach tá mo chneas-sa mín.”¹² Má tharlaíonn go mbainfidh m’athair liom, sílfidh sé mé a bheith ag magadh faoi, agus is ní beannacht ach mallacht a thabharfaidh mé sa mhullach orm féin.”¹³ “Bíodh an mhallacht sin ormsa, a mhic,” arsa a mháthair leis, “ach éist le mo ghlór, imigh leat agus tabhair chugam iad siúd.”¹⁴ D’imigh sé ag triall ar an dá mheannán dá bhrí sin agus thug chun a mháthar iad agus rinne sise an béile bia blasta a thaitin le hÍosác.¹⁵ Ansin thóg Ribeacá an t-éadach is fearr a bhí sa teach aici leis an mac ba shine Éasau agus chuir iad ar Iacób an mac ba óige;¹⁶ agus chlúdaigh sí a ghéaga agus mín a mhuiníl le seithí na meannán.¹⁷ Ansin shín sí chun a mic Iacób an bia blasta agus an t-arán a bhí ullamh aici.

¹⁸ Chuaigh sé i láthair a athar: “A athair,” ar sé. “Anseo dom,” ar seisean, “agus cé hé thú féin, a mhic?”¹⁹ D’fhreagair Iacób: “Mise Éasau do chéadghin; rinne mé mar a dúirt tú. Éirigh aniar, agus ith den tseilg a thug mé chugat go gcuirfidh tú do bheannacht orm.”

²⁰ Dúirt Íosác lena mhac: “Nach gasta a fuair tú í, a mhic!” D’fhreagair sé: “Ba é an Tiarna do Dhia a chas i mo threo í.”²¹ Ansin dúirt Íosác le Iacób: “Tar i leith chugam, a mhic, go leagfaidh mé lámh ort agus go mbeidh a fhios agam an tú dáiríre mo mhac Éasau nó nach tú.”²² Dhruid Iacób suas taobh le hÍosác a athair, agus leag seisean lámh air agus dúirt: “Guth Iacóib é an guth, ach lámha Éasau iad na lámha.”²³ Níor aithin sé é mar go raibh fionnadh ar a lámha mar lámha Éasau, agus chuir sé a bheannacht air.²⁴ “An tú dáiríre mo mhac Éasau?” ar sé, agus d’fhreagair sé: “Is mé sin.”²⁵ “Más ea,” arsa Íosác, “tabhair chugam le hithe an tseilg a fuair mo mhac, go gcuirfidh mé mo bheannacht ort.” Thug sé chuige í agus d’ith sé; agus thug sé fíon chuige agus d’ól sé.

²⁶ Ansin dúirt a athair Íosác leis: “Tar i leith chugam a mhic, agus tabhair dom póg.”

²⁷ Tháinig sé i leith chuige agus thug póg dó. Fuair sé mos agus boladh a chuid éadaigh agus bheannaigh é agus dúirt:

“An boladh atá ó mo mhac,
is cosúil é leis an mboladh ó ghort torthúil
ar a bhfuil beannacht ón Tiarna.

²⁸ Go dtuga Dia duit de dhrúcht neimhe,
agus de mhéith na talún,
flúirse arbhair agus fíona!

²⁹ Go ndéana náisiúin seirbhís duit
agus go sléachta ciníocha go talamh duit!
Bí i gceannas ar do bhráithre;
go sléachta mic do mháthar go talamh duit!
Go raibh mallacht ar gach duine a chuirfidh mallacht ort;
go raibh beannacht ar gach duine a chuirfidh beannacht ort!”

³⁰ Is ar éigean a bhí deireadh ag Íosác ag beannú Iacóib agus Iacób imithe amach óna athair Íosác nuair a tháinig Éasau a dheartháir isteach ón bhfiach. ³¹ Rinne seisean leis bia blasta a chóiriú agus thug leis chun a athar é. Agus dúirt sé lena athair: “Éirigh aniar, a athair, agus ith den tseilg a thug do mhac leis agus ansin tabhair dom do bheannacht.”

³² D’fhiafraigh a athair Íosác de: “Cé hé thú féin?” D’fhreagair sé: “Mise do mhac, do chéadghin Éasau.” ³³ Bhuail taom de bhallchrith Íosác agus dúirt: “Cérbh é siúd mar sin,” ar sé, “a chuaigh ag fiach agus a fuair seilg agus a thug chugam í agus gur ith mé í go léir

sula dtainig tú? Chuir mé mo bheannacht air, sea, agus is air a fhanfaidh mo bheannacht!”

³⁴Nuair a chuala Éasau an chaint sin lig sé liú ard cráite as á rá in ard a ghutha: “Ó a athair liom, cuir do bheannacht ormsa, sea ormsa, chomh maith.” ³⁵D’fhreagair sé: “Tháinig do dheartháir trí chealg agus sciob sé leis do bheannacht.” ³⁶Dúirt Éasau: “Nach maith mar atá sé tuillte aige Iacób a bheith mar ainm air. Seo an dara huair aige ag fáil buntáiste orm. Sciob sé leis mo cheart sinsearachta, agus seo anois é ag baint mo bheannachta díom.” Agus ar sé: “Ar choimeád tú aon bheannacht domsa?” ³⁷Thug Íosác freagra ar Éasau: “Féach! rinne mé tiarna de os do chionn; thug mé a bhráithre uile mar shearbhóntaí dó; thug mé arbhar agus fíon mar chothú dó; cad eile a fhágann sin le déanamh duitse, a mhic?” ³⁸Dúirt Éasau lena athair: “An amhlaidh nach bhfuil agat ach an t-aon bheannacht amháin, a athair? Cuir beannacht ormsa, chomh maith, a athair liom.” [Níor labhair Íosác focal], ach scread Éasau in ard a chinn agus bhris a ghol air.

³⁹D’fhreagair a athair Íosác é ansin mar leanas:

“Is fada ó mhéith na talún
a bheidh d’áit lonnaithe,
agus is fada ón drúcht ó neamh thuas.

⁴⁰Mairfidh tú de bhíthin do chlaímh,
agus déanfaidh tú fónamh do do dheartháir.
Ach nuair a bhainfidh tú saoirse amach,
cuirfidh tú a chuingsean de do mhúineál.”

⁴¹Thug Éasau fuath do Iacób de bharr na beannachta lenar bheannaigh a athair é, agus dúirt Éasau leis féin: “Is gearr uainn an lá ina mbeidh m’athair á chaoineadh againn, agus

ansin maróidh mé mo dheartháir Iacób.”⁴² Insíodh do Ribeacá an ní a dúirt Éasau an mac ba shine agus chuir sise fios ar Iacób an mac ab óige, agus dúirt leis: “Féach, tá do dheartháir Éasau ag iarraidh sásamh a bhaint asat agus tú a mharú.⁴³ Anois mar sin a mhic ó, éist le mo ghlór: Éirigh, teith go Lábán mo dheartháir i Hárán⁴⁴ agus fan tamall ina fhochair go dtráfaidh fearg do dhearthár,⁴⁵ agus go ndéana sé dearmad dá bhfuil déanta agat ina aghaidh; ansin cuirfidh mé fios ort agus tabharfaidh mé ar ais thú on áit sin. Cén fáth go gcaillfinn sibh araon san aon lá amháin?”

Seolann Íosác Iacób go Lábán

⁴⁶Dúirt Ribeacá ansin le hÍosác: “Táim cortha den saol de bharr iníonacha Héat. Má phósann Iacób ceann d’iníonacha Héat, mar iad seo, duine de mhná na tíre seo, cén tairbhe dom a bheith beo feasta?”

28 Asin ghlaigh Íosác ar Iacób agus bheannaigh é agus thug an t-ordú seo dó: “Ná pós bean de mhná na gCanánach.² Imigh leat soir go Padan Arám go teach Bhatúél, athair do mháthar, agus tóg ón áit sin duine d’iníonacha Lábán, deartháir do mháthar, mar bhean duit féin.³ Go mbeannaí Dia Uilechumhachtach thú agus go gcuire sé an rath ort agus sliocht iomadúil i dtreo go ndéana baicle ciníocha díot.⁴ Go gcuire sé beannacht Abrahám ort féin agus ar do shliocht i do theannta i dtreo go bhfaighidh tú seilbh ar an bhfearann ina bhfuil tú anois, fearann a thug sé d’Abrahám.”⁵ Chuir Íosác

Iacób chun siúil agus d'imigh Iacób go Padan Arám, go Lábán mac Bhatúél an tArámach, deartháir Ribeacá, máthair Iacób agus Éasau.

Pósann Éasau Arís

⁶Chonaic Éasau gur chuir Íosác a bheannacht ar Iacób agus gur sheol sé go Padan Arám é chun bean a fháil ann, agus á bheannú dó gur thug sé ordú: “Ná pós bean de mhná na gCanánach”; ⁷agus gur ghéill Iacób dá athair agus dá mháthair agus go ndeachaigh sé go Padan Arám. ⁸Tuigeadh dó dá bhrí sin nár thaitin mná na gCanánach le hÍosác a athair, ⁹agus chuaigh sé go hÍsmeáel agus phós sé bean eile de bhreis ar na mná a bhí aige, Machalat iníon le hÍsmeáel mac Abrahám, deirfiúr Nabáiót.

Taibhreamh Iacóib

¹⁰D'fhág Iacób Béar Seaba agus thug aghaidh ar Hárán. ¹¹Tháinig sé go dtí áit áirithe agus chaith sé an oíche ann mar go raibh an ghrian imithe faoi. Thóg sé cloch de na clocha a bhí ansiúd agus chuir faoina cheann í agus luigh síos mar a raibh sé. ¹²Rinneadh taibhreamh dó: dréimire ina sheasamh ar an talamh agus a bharr ag sroicheadh neimhe, agus bhí aingil Dé suas agus anuas air. ¹³Agus bhí an Tiarna ansiúd ina sheasamh os a chionn agus dúirt: “Mise an Tiarna, Dia Abrahám, d'athair, agus Dia Íosác. Tabharfaidh mé duitse agus do do shliocht an talamh ar a bhfuil tú i do luí. ¹⁴Beidh do shliocht mar luathreach na talún, agus leathfaidh tú siar agus soir, ó thuaidh agus ó dheas; agus is

tríotsa agus trí do shliocht a bheannóidh treibheanna uile an domhain iad féin. ¹⁵Féach! táim taobh leat agus cosnóidh mé thú cibé áit a ngabhfaidh tú agus seolfaidh mé ar ais chun na tíre seo thú, mar ní scarfaidh mé leat nó go ndéanfaidh mé a bhfuil geallta agam duit.” ¹⁶Ansin dhúisigh Iacób as a chodladh agus dúirt: “Tá an Tiarna san áit seo, tá sin, agus ní raibh a fhios agam é.” ¹⁷Bhí eagla air agus dúirt: “Nach uaimhneach an áit é seo! Céard eile é seo ach teach Dé! Is é geata na bhflaitheas é.” ¹⁸D’éirigh Iacób go moch ar maidin dá bhrí sin, agus thóg an chloch a bhí faoina cheann agus chuir ina seasamh í mar ghallán cuimhneacháin, agus dhoirt ola uirthi. ¹⁹Thug sé Béitéil mar ainm ar an áit; Lúz a bhí mar ainm ar an mbaile roimhe sin. ²⁰Thug Iacób móid ansin á rá: “Má bhíonn Dia liom agus mé a choimeád slán ar an turas seo ar a dtriallaim, agus bia le hithe a thabhairt dom, agus éadach le caitheamh, ²¹i dtreo go bhfillfidh mé slán folláin ar theach m’athar, ansin beidh an Tiarna ina Dhia agam, ²²agus an chloch seo a chuir mé ina seasamh mar ghallán cuimhneacháin, beidh sí ina teach Dé, agus tabharfaidh mé duit deachú dá mbronnann tú orm.”

29 Chuaigh Iacób ar aghaidh agus tháinig sé go dtí tír mhuintir an Oirthir. ²D’fhéach sé agus ba shiúd tobar sna bánta agus trí thréad caorach ina luí lena ais, mar ba as an tobar sin a thugtaí uisce do na caoirigh. Cloch mhór a ba ea í siúd a bhí ar bhéal an tobair. ³Chruinnítí na tréada go léir ansiúd agus bhaintí an chloch de bhéal an tobair chun deoch a thabhairt do na caoirigh; ansin chuirí an chloch ar ais ina háit ar bhéal an tobair. ⁴Dúirt Iacób leis na haoirí: “A bhráithre, cad as daoibh?” “As Hárán dúinn,” ar siad. ⁵Chuir sé ceist orthu ansin: “An bhfuil aithne agaibh ar Lábán, mac Náchór?” “Tá aithne

againn air,” ar siad. ⁶“An bhfuil an scéal go maith aige?” ar sé leo. “Tá,” ar siad, “agus sin í a iníon Ráchael ag teacht leis na caoirigh.” ⁷Dúirt sé leo: “Tá sé fós ina lá mór maith; níl sé in am na tréada a sheoladh isteach; tugaigí uisce do na caoirigh, agus seolaigí amach chun féaraigh arís iad.” ⁸“Ní féidir dúinn é,” ar siad, “go dtí go gcruinnítear na tréada go léir agus go mbaintear an chloch de bhéal an tobair; ansin tabharfaimid deoch do na caoirigh.” ⁹Le linn dó a bheith ag caint leo, seo chucu Ráchael le caoirigh a hathar, mar is í ba aoire orthu. ¹⁰A luaithe a chonaic Iacób Ráchael iníon Lábán, deartháir a mháthar, agus caoirigh Lábán, deartháir a mháthar, chuaigh sé suas agus bhain an chloch de bhéal an tobair agus thug uisce do thréad Lábán deartháir a mháthar. ¹¹Ansin phóg Iacób Ráchael agus bhris a ghol air. ¹²D’inis sé do Ráchael gurbh é bráthair a hathar é, agus mac Ribeacá. Rith sí léi á insint sin dá hathair. ¹³Nuair a chuala Lábán an scéala faoi Iacób, mac a dheirféar, rith sé chuige, rug barróg air, phóg go dil díocra é agus thug leis abhaile é. D’inis Iacób dó gach ar tharla. ¹⁴Dúirt Lábán leis: “Is tú mo chnámh agus m’fheoil féin, is tú sin!” Agus d’fhan sé mí in éineacht leis.

Dhá Phósadh Iacóib

¹⁵Ansin dúirt Lábán le Iacób: “An amhlaidh a chaithfidh tú fónamh domsa in aisce ós tú mo bhráthair? Inis dom cén tuarastal atá uait.” ¹⁶Bhí beirt iníon ag Lábán; Léa a ba ainm don té ba shine agus Ráchael a ba ainm don té a ba óige. ¹⁷Ní raibh aon phreab i súile Léa, ach bhí Ráchael sciamhach dealraitheach, ¹⁸agus bhí Iacób tite i ngrá le Ráchael. D’fhreagair sé: “Oibreoidh mé duit ar feadh seacht mbliana ar son Ráchael an

iníon is óige agat.”¹⁹ “Is fearr dom í a thabhairt duitse ná do dhuine deoranta,” arsa Lábán. “Fan faram.”²⁰ Rinne Iacób seirbhís ar feadh seacht mbliana ar son Ráchael, ach ba gheall le cúpla lá an aimsir sin dar leis le barr a ghrá do Ráchael.²¹ Ansin dúirt Iacób le Lábán: “Tabhair dom mo bhean, mar tá mo théarma caite anois agus ba mhaith liom luí léi.”²² Chruinnigh Lábán muintir na háite go léir le chéile agus bhí fleá mhór acu.²³ Le titim na hoíche fuair sé a iníon Léa agus thug chun Iacóib í agus luigh seisean léi.²⁴ (Thug Lábán a dhaoirseach Zilpeá mar ionailt dá iníon Léa.)²⁵ Ar maidin, féach, is í Léa a bhí ann. Dúirt Iacób le Lábán: “Céard é seo atá déanta agat orm? Nach ar son Ráchael a rinne mé seirbhís duit? Cén fáth dá bhrí sin gur mheall tú mé?”²⁶ D’fhreagair Lábán: “An sóisear a thabhairt le pósadh, roimh an sinsear, sin beart nach gnáth a dhéanamh sa tír seo.”²⁷ Críochnaigh seachtain seo na bainise, agus tabharfaidh mé duit an ceann eile chomh maith ar son seirbhís a dhéanamh dom ar feadh seacht mbliana eile.”²⁸ Rinne Iacób rud air agus chríochnaigh sé an tseachtain agus thug Lábán a iníon Ráchael dó mar bhean.²⁹ Thug Lábán a dhaoirseach Bileá mar ionailt dá iníon Ráchael.³⁰ Luigh Iacób le Ráchael chomh maith, agus ghráigh sé Ráchael níos mó na Léa. Chaith sé seacht mbliana eile ag déanamh seirbhíse do Lábán.

Clann Iacóib

³¹ Chonaic an Tiarna go raibh faillí á déanamh ar Léa, agus d’oscail sé a broinn, ach d’fhan Ráchael aimrid.³² Ghabh Léa gin agus rug sí mac agus thug sí Reúbaen mar ainm air, “Mar,” a dúirt sí, “d’fhéach an Tiarna ar mo léan, agus beidh grá ag m’fhear dom

anois.”³³ Agus ghabh sí gin arís agus rug sí mac á rá: “Chuala an Tiarna go raibh faillí á déanamh orm, agus thug sé an mac seo dom chomh maith”; agus thug sí Simeon air.

³⁴Ghabh sí gin arís agus rug sí mac, á rá: “Ós rud é gur rug mé triúr mac dó, aontófar m’fhear liom an uair seo”; thug sí Léiví dá réir sin mar ainm air.³⁵ Ghabh sí gin arís agus rug sí mac á rá: “An uair seo molfaidh mé an Tiarna.” Thug sí Iúdá dá réir sin mar ainm air. Ní raibh a thuilleadh clainne uirthi ansin.

30 Nuair a chonaic Ráchael nach raibh aon chlann bronnta aici féin ar Iacób, tháinig éad uirthi lena deirfiúr agus dúirt sí lena fear: “Tabhair clann dom nó gheobhaidh mé bás.”² Las Iacób le fearg in aghaidh Ráchael agus dúirt sé: “An bhfuilimse in áit Dé? Eisean a dhiúltaigh toradh ar do bhroinn.”³ Agus dúirt sise: “Féach m’ionailt Bileá; luigh léise i dtreo go mbéarfaidh sí clann ar mo ghlúine; tríthise beidh clann agamsa mar an gcéanna.”⁴ Thug sí a hionailt Bileá dó mar bhean dá bhrí sin, agus luigh Iacób léi.⁵ Ghabh Bileá gin agus rug sí mac do Iacób.⁶ Ansin dúirt Ráchael: “Thug Dia breith chóir orm; sea, d’éist sé le mo ghuí agus thug sé mac dom.” Thug sí Dán mar ainm air dá bhrí sin.⁷ Ghabh ionailt Ráchael, Bileá, gin arís agus rug an dara mac do Iacób.⁸ Ansin dúirt Ráchael: “Throid mé troid Dé le mo dheirfiúr agus rug mé bua.” Thug sí Naftáilí mar ainm air dá bhrí sin.⁹ Nuair a chonaic Léa go raibh deireadh aici féin ag breith clainne, fuair sí Zilpeá a hionailt agus thug do Iacób í mar bhean.¹⁰ Rug Zilpeá ionailt Léa mac do Iacób.¹¹ Ansin dúirt Léa: “Cad é mar chonách!” Uime sin thug sí Gád mar ainm air.¹² Rug Zilpeá ionailt Léa an dara mac do Iacób.¹³ Ansin dúirt Léa: “Cad é mar aoibhneas dom! Déarfaidh na mná gurb aoibhinn dom.” Thug sí Áiséar air dá réir sin.¹⁴ Ghabh

Reúbaen amach le linn fómhar na cruithneachta agus fuair sé mandráic sa ghort agus thug chun a mháthar Léa iad. Dúirt Ráchael le Léa: “Tabhair dom cuid de mhandráic do mhic le do thoil.” ¹⁵ Ach d’fhreagair Léa: “Nach leor leat m’fhear a bhreith leat, a rá is gur mian leat mandráic mo mhic a bhreith leat mar an gcéanna.” “Más ea,” arsa Ráchael, “luífidh sé leat anocht ar son mhandráic do mhic.” ¹⁶ Nuair a d’fhill Iacób ón ngort an oíche sin, chuaigh Léa amach ina choinne á rá: “Caithfidh tú teacht isteach chugamsa mar thug mé mandráic do mhic mar íocaíocht ort.” Luigh sé léi dá bhrí sin an oíche sin.

¹⁷ D’éist Dia le Léa agus ghabh sí gin agus rug sí an cúigiú mac do Iacób. ¹⁸ Dúirt Léa: “Thug Dia mo thuarastal dom mar gur thug mé m’ionailt do m’fhear.” Thug sí Íosácár air dá réir sin. ¹⁹ Ghabh Léa gin arís agus rug sí an séú mac do Iacób. ²⁰ Ansin dúirt Léa: “Bhronn Dia spré mhaith orm. Tabharfaidh m’fhear onóir dom anois mar gur rugas seisear mac dó.” Thug sí Zabúlun mar ainm air dá réir sin. ²¹ Rug sí iníon ina dhiaidh sin ar a dtug sí Díneá mar ainm. ²² Chuimhnigh an Tiarna ansin ar Ráchael mar an gcéanna; d’éist sé léi agus d’oscail sé a broinn. ²³ Ghabh sí gin agus rug sí mac agus dúirt: “Rug Dia mo náire chun siúil.” ²⁴ Thug sí Íosaef mar ainm air, á rá: “Go dtuga an Tiarna mac breise dom.”

Éiríonn Iacób Saibhir

²⁵ Nuair a rug Ráchael Íosaef, dúirt Iacób le Lábán: “Scaoil chun siúil mé i dtreo go rachaidh mé chun mo bhaile féin agus mo thíre féin.” ²⁶ Tabhair dom mo mhná a ndearna mé seirbhís duit ar a son, agus mo chlann agus scaoil liom, mar is eol duit an obair a

rinne mé duit.”²⁷ Ach dúirt Lábán leis: “Más ceadmhach dom é a rá! Fuair mé amach ó na tuartha gur bheannaigh an Tiarna mé ar do shon.”²⁸ Abair cén tuarastal atá uait agus tabharfaidh mé duit é.”²⁹ D’fhreagair seisean é: “Tá a fhios agat féin cén sort seirbhíse a rinne mé duit, agus conas d’éirigh le do stoc faoi mo réirse.”³⁰ Óir is éachtach mar a mhéadaigh ar an mbeagán a bhí agat nuair a tháinig mise, agus chuir an Tiarna a bheannacht ort cibé treo inar iompaigh mé, ach cathain a dhéanfaidh mé soláthar do mo theaghlach féin chomh maith?”³¹ “Cad a thabharfaidh mé duit?” arsa [Lábán]. “Ní gá duit aon ní a thabhairt dom,” arsa Iacób; “má dhéanann tú mar a mholaim, cothóidh mé do thréad arís duit agus déanfaidh mé iad a aoireacht.”³² Rachaidh mé trí do thréad go léir inniu. Tóg as gach caora dhubh (nó ballach nó breac) ar na caoirigh agus gach gabhar ballach nó breac ar na gabhair; bíodh an méid sin agam mar thuarastal.”³³ Freagróidh mo mhacántacht ar mo shon ina dhiaidh seo; nuair a thagann tú chun mo thuarastal a iniúchadh, gach gabhar nach bhfuil ballach ná breac agus gach caora nach bhfuil dubh a gheofar ar mo chuidse, tuigtear gur goideadh iad.”³⁴ “Tá go maith,” arsa Lábán. “Bíodh mar a deir tú.”³⁵ Ach an lá sin féin thug Lábán chun siúil na poic a bhí ballach nó breac, agus na minseacha a bhí ballach nó breac – gach ceann a raibh aon ruainne bán orthu – agus gach caora dhubh; chuir sé faoi chúram a chlann mhac iad,³⁶ agus chuir sé aistear trí lá idir é féin agus Iacób; bhí Iacób ag aoireacht na coda eile de thréad Lábán.³⁷ Ansin chruinnigh Iacób slata glasa de chrann poibleoige, almóinne, agus plána; scumhaigh sé stríocaí bána orthu agus nocht sé bán na slat.³⁸ Chuir sé na slata a scumhaigh sé os comhair na gcaorach sna gáitéirí nó sna humair uisce mar a dtagadh na caoirigh chun uisce a ól. Chúpláladh na tréada nuair a thagaidís chun uisce.³⁹ Chúpláladar dá bhrí sin os

comhair na slat agus rugadar óga a bhí riabhach, ballach agus breac. ⁴⁰Maidir leis na caoirigh, chuir Iacób i leataobh iad agus thug sé aghaidh na dtréad ar a raibh ballach nó dubh de thréad Lábán; agus chuir sé a thréad féin ar leithrigh agus níor chuir sé le tréad Lábán iad. ⁴¹Nuair a bhíodh balcairí an tréada ag cúpláil, chuireadh Iacób na slata sna humair mar a bhféadfaidís iad a fheiceáil i dtreo go ndeanfaidís cúpláil os comhair na slat. ⁴²Ach nuair is locarthaigh a bhíodh i gceist, ní chuireadh sé ann iad; ar an gcaoi sin fuair Lábán na locarthaigh agus fuair Iacób na balcairí. ⁴³D’éirigh Iacób saibhir thar na bearta agus bhí tréada líonmhara, agus daoir agus daoirseacha agus camail agus asail ina sheilbh aige.

Teitheann Iacób

31 Chuala Iacób go raibh clann mhac Lábán á rá: “Thóg Iacób leis a raibh ag ár n-athair; tá an saibhreas seo cnuasta aige ó mhaoin ár n-athar.” ²Chonaic Iacób nach raibh gnaoi Lábán air faoi mar a bhíodh. ³Ansin dúirt an Tiarna le Iacób: “Fill ar thír do shinsear agus ar do mhuintir féin agus beidh mise farat.” ⁴Chuir Iacób dá bhrí sin fios ar Ráchael agus ar Léa chun na mbánta mar a raibh a thréada ⁵agus dúirt sé leo: “Is léir dom nach bhfuil gnaoi bhur n-athar orm feasta faoi mar a bhíodh, ach bhí Dia m’athar faram. ⁶Tá a fhios agaibhse go bhfuil seirbhís déanta agam do bhur n-athair le barr mo nirt. ⁷Ach rinne bhur n-athair calaois orm agus d’athraigh mo thuarastal deich n-uaire; ach níor lig Dia dó dochar a déanamh dom. ⁸Cibé uair a deireadh sé: ‘Bíodh na cinn bhreaca agat mar thuarastal,’ is óga breaca a bheireadh an tréad go léir; agus cibé uair a

deireadh sé: ‘Bíodh na cinn bhallacha agat mar thuarastal,’ is óga ballacha a bheireadh an tréad go léir. ⁹ Ar an gcaoi sin bhain Dia a stoc de bhur n-athair agus thug domsa iad. ¹⁰ Tharla i séasúr na cúplála gur ardaigh mé mo shúile i dtaibhreamh a bhí á dhéanamh dom agus go bhfaca mé gur fireannaigh bhreaca, bhallacha agus riabhacha a bhí ag reitheadh na mbaineannach. ¹¹ Ansin dúirt aingeal Dé liom sa taibhreamh: ‘A Iacóib!’ ‘Anseo dom,’ arsa mise. ¹² Ansin dúirt sé: ‘Ardaigh do shúile agus féach: na fireannaigh go léir atá ag reitheadh baineannach an tréada, táid ballach, breac, nó riabhach óir chonaic mé a bhfuil á dhéanamh ag Lábán ort. ¹³ Mise Dia Bhéitéil, mar ar chuir tú ola ar an ngallán agus mar ar thug tú móid dom. Éirigh anois agus fág an tír seo agus fill ar do thír dhúchais.’” ¹⁴ Dúirt Ráchael agus Léa ansin: “An bhfuil aon fháltas nó aon oidhreacht fágtha dúinne i dteach ár n-athar? ¹⁵ Nach meas coimhthíoch atá aige orainn á rá is gur dhíol sé sinn agus gur chaith sé an mhaoin go léir a fuair sé orainn? ¹⁶ An mhaoin go léir a thóg Dia ónár n-athair, is linne í ar ndóigh agus lenár gclann. Déan dá réir sin gach ar ordaigh Dia duit.” ¹⁷ D’éirigh Iacób agus chuir sé a chlann agus a mhná ar muin camall ¹⁸ agus thiomáin sé a airnéis go léir roimhe amach, an mhaoin go léir agus an airnéis úd leis a ghnóthaigh sé i bPadan Arám, agus thug aghaidh ar thír Chanán agus ar a athair Íosác. ¹⁹ Agus Lábán imithe ag bearradh a chuid caorach, ghoid Ráchael íola tí a hathar. ²⁰ Bhuail Iacób bob ar Lábán an tArámach mar nár thug sé aon leid dó go raibh sé ar tí teitheadh. ²¹ Theith sé lena a raibh aige agus d’imigh leis agus ghabh sé thar an Abhainn ag déanamh ar Shliabh Ghileád.

Lábán sa Tóir ar Iacób

²²Trí lá ina dhiaidh sin insíodh do Lábán gur theith Iacób. ²³Chuir sé tionól ar a bhráithreacha dá bhrí sin, agus chuaigh sa tóir air ar feadh seacht lá, agus tháinig suas leis ar Shliabh Ghileád. ²⁴Ach tháinig an Tiarna i dtaibhreamh oíche chun Lábán an tArámach agus dúirt leis: “Ná habair aon ní ar aon chor ar aon chúinse le Iacób.” ²⁵Nuair a tháinig Lábán suas leis bhí a bhoth curtha suas ag Iacób sna sléibhte; agus chuir Lábán agus a bhráithre a mboth suas i Sliabh Ghileád. ²⁶“Céard é seo a rinne tú orm,” arsa Lábán le Iacób, “ag déanamh calaoise orm agus ag sciobadh m’iníonacha leat mar chimí claímh?” ²⁷Cén fáth ar theith tú faoi choim agus calaois a dhéanamh orm agus gan é a rá liom i dtreo go seolfainn uaim thú faoi lúcháir agus faoi chantaireacht, le tiompáin agus le cruiteanna. ²⁸Níor lig tú dom fiú póg a thabhairt do mo mhic agus do m’iníonacha. Ba amaideach an beart uait é. ²⁹Tá sé ar mo chumas agam dochar a dhéanamh duit ach dúirt Dia d’athar liom aréir: ‘Ná habair aon ní ar aon chúinse le Iacób.’ ³⁰Fág gur imigh tú le barr síreachta i ndiaidh teach d’athar, cén fáth, ámh, ar ghoid tú mo dhéithe?”

³¹D’fhreagair Iacób Lábán: “Bhí eagla orm mar gur mheas mé go mbainfeá d’iníonacha díom le láimh láidir. ³²Ach an té a bhfaighfear do dhéithe ina sheilbh, ní mhairfidh sé beo. Iniúch a bhfuil agam i láthair do bhráithre agus tóg aon ní is leat.” Ní raibh a fhios ag Iacób gur ghoid Ráchael iad. ³³Chuaigh Lábán dá bhrí sin isteach i mboth Iacóib agus i mboth Léa agus i mboth an bheirt ionailt, ach ní bhfuair sé iad. Tháinig sé amach as both Léa agus chuaigh sé isteach i mboth Ráchael. ³⁴Ach bhí na híola tógtha ag Ráchael agus curtha in úim an chamaill agus bhí sí ina suí orthu. D’iniúch Lábán a raibh sa bhoth ach

gan aon ní a fháil. ³⁵ Ansin dúirt [Ráchael] lena hathair: “Ná bíodh fearg ar mo thiarna mar nach dtig liom éirí i do láthair, mar táim dála na mban anois agus arís.” Chuardaigh sé dá bhrí sin ach ní bhfuair sé na híola.

³⁶Tháinig fearg ar Iacób ansin agus thug sé scalladh teanga do Lábán: dúirt Iacób le Lábán: “Cén choir nó cén peaca a rinne mé go bhfuil tú sa tóir orm chomh dian sin?

³⁷Níor fhág tú aon ní de m’aistrithe gan a chuardach; an bhfuair tú aon ní a bhaineann le do theach féin? Cuir anseo é más ea os comhair mo bhráithrese agus do bhráithrese i dtreo go dtabharfaidís breith eadrainn araon. ³⁸Tá fiche bliain caite agam farat; níor chaill do chaoirigh a n-uain ná do ghabhair a meannáin i gcaitheamh an ama sin, ná níor ith mé aon cheann de reithí do thréada. ³⁹Aon chuid de do thréad a ndearna ainmhithe allta ablach díobh, níor thug mé ar ais chugat iad ach a bheith thíos leo mé féin. D’éiligh tú orm iad cibé acu sa lá nó san oíche a rinneadh an slad. ⁴⁰Shearg an brothall sa lá mé agus chiap an fuacht san oíche mé, agus d’fhág an codladh slán ag mo shúile. ⁴¹Tá fiche bliain caite agam i do theach: rinne mé seirbhís duit ar feadh ceithre bliana déag ar son do bheirt iníon, agus sé bliana ar son do thréada, agus d’athraigh tú mo thuarastal deich n-uaire. ⁴²Mura mbeadh Dia m’athar, agus Dia Abrahám, agus Gaol Íosác a bheith ar mo thaobh, bhíos curtha chun siúil beo bocht agat. D’fhéach Dia ar mo thuirse agus ar shaothar mo lámh agus thug sé breith ort aréir.”

Conradh idir Iacób agus Lábán

⁴³Ansin d’fhreagair Lábán: “Na hiníonacha seo,” ar sé, le Iacób, “is iníonacha liomsa iad; agus an chlann, is clann liomsa iad; agus na tréada, is tréada liomsa iad; agus gach a

bhfeiceann tú, is liomsa iad. Ach cad a d'fhéadfainn a dhéanamh inniu le m'iníonacha nó leis an gclann a d'iompar siad? ⁴⁴Téanam anois agus déanaimis conradh, mise agus tusa; agus bíodh sé ina fhinné idir mé agus tú.” ⁴⁵Thóg Iacób cloch agus chuir ina seasamh í mar ghallán cuimhneacháin. ⁴⁶Dúirt Iacób lena bhráithre: “Cruinnigí clocha,” agus chruinníodar roinnt cloch agus rinneadar carn. D'itheadar béile ansiúd ar an gcarn.

⁴⁷Thug Lábán Iagar Sáhádútá (Carn na bhFinnéithe) air ach thug Iacób Galaed (Carn na Fianaise). ⁴⁸Dúirt Lábán: “Bíodh an carn seo ina fhinné idir mé agus tú inniu.” Uime sin a thug sé Galaed air, ⁴⁹agus [ar an ngallán] Miozpá (Láthair Faire), mar a dúirt sé: “Bíodh an Tiarna ina fhear faire eadrainn nuair a scarfaimid ó radharc a chéile. ⁵⁰Má dhéanann tú leatrom ar m'iníonacha nó má ghlacann tú mná eile seachas m'iníonacha, cuimhnigh air, tá Dia ina fhinné eadrainn, fág nach mbeidh aon duine farainn.” ⁵¹Dúirt Lábán le Iacób: “Sin é an carn agus sin é an gallán a chuir mé eadrainn. ⁵²Is finné é an carn agus is finné é an gallán, nach rachaidh mise thar an gcarn seo i d'aghaidh-sé agus nach rachaidh tusa thar an gcarn seo ná an gallán seo i m'aghaidhse. ⁵³Go raibh Dia Abrahám agus dia Náchór (dia a n-aithreacha) ina bhreitheamh eadrainn.” Ansin mhionnaigh Iacób dar Ghaol a athar Íosác, ⁵⁴agus d'ofráil Iacób íobairt ar an sliabh agus ghlaoiigh ar a bhráithre chun an bhéile. D'itheadar an béile agus chaitheadar an oíche go léir ar an sliabh.

⁵⁵D'éirigh Lábán go moch ar maidin lá arna mhárach agus thug póg dá gharchlann agus dá iníonacha agus chuir a bheannacht orthu; ansin chuir sé chun bóthair abhaile.

Iacób ag Bear tú Bualadh le hÉasau

32 Agus Iacób ar an tslí ar aghaidh, bhuail aingil ó Dhia leis, ² agus ar a bhfeiceáil do Iacób dúirt sé: “Seo é campa Dé!” agus thug sé Machanáim mar ainm ar an áit. ³ Agus sheol Iacób teachtairí roimhe chun a dhearthár Éasau i dtír Shaeír i gcríocha Eadóm, ⁴ á ordú dóibh: “Seo mar a déarfaidh sibh le mo mháistir Éasau: ‘Seo mar a deir Iacób: D’fhan mé ar deoraíocht go dtí seo le Lábán, ⁵ agus tá seilbh faighte agam ar eallach agus asail agus tréada, agus ar dhaoir agus daoirseacha. Tá scéala á chur agam ina thaobh seo go dtí mo mháistir le súil go bhfaighinn fabhar i do radharc.’” ⁶ D’fhill na teachtairí ar Iacób á rá: “Chuamar go dtí do dheartháir Éasau, agus tá sé ar an mbealach chugat cheana féin agus ceithre chéad fear leis.” ⁷ Bhuail eagla agus corrabhuais mhór Iacób agus roinn sé an mhuintir a bhí fairis agus a thréada agus a tháinte agus a chamail ina dhá mbaicle ⁸ á rá: “Má thagann Éasau ar bhaicle acu agus iad a scrios, tiocfaidh an bhaicle eile, a fhágfar, slán.” ⁹ Dúirt Iacób: “A Dhia m’athar Abrahám, agus a Dhia m’athar Íosác, a Thiarna a dúirt liom: ‘Fill ar do thír féin agus ar do ghaolta, agus cuirfidh mé conách ort,’ ¹⁰ ní fiú mé aon phioc den chineáltas buan ná den dílseacht a thaispeáin tú do do shearbhónta. Óir ní raibh agamsa ach mo bhata nuair a ghabh mé thar an Iordáin anseo, agus anois is líon dhá bhaicle mé. ¹¹ Saor mé, impím ort, ó láimh mo dhearthár, ó láimh Éasau, mar is eagal liom é; is baol go n-ionsóidh sé sinn agus sinn go léir a dhíothú, na leanaí agus a máithreacha chomh maith. ¹² Gheall tú féin dom: ‘Cuirfidh mé bail ort agus déanfaidh mé do shliocht chomh líonmhar le gaineamh na trá nach féidir a áireamh ar a líonmhaire.’” ¹³ Ansin d’fhan Iacób thar oíche san áit sin agus roghnaigh sé

bronntanas dá dheartháir as a raibh aige – ¹⁴dhá chéad minseach agus fiche pocán, dhá chéad caora agus fiche reithe, ¹⁵tríocha camall bleacht agus a mbromaigh, daichead bó agus deich dtarbh, fiche asal baineann agus deich stail. ¹⁶Chuir sé a shearbhóntaí ina bhfeighil, gach tréad leis féin, agus dúirt sé lena shearbhóntaí: “Gabhaigí ar aghaidh romham agus fágaigí slí idir gach tréad agus an ceann ina dhiaidh.” ¹⁷Thug sé ordú don chéad duine: “Nuair a bhuailfidh mo dheartháir Éasau leat agus go bhfiafróidh sé: ‘Cé leis tú? Cá bhfuil do thriall? Cé leis an táin seo romhat?’ ¹⁸is é freagra a thabharfaidh tú: ‘Le do shearbhónta Iacób. Is bronntanas iad seo a seoladh chun mo thiarna Éasau. Tá Iacób féin ag teacht inár ndiaidh.’” ¹⁹Thug sé an t-ordú céanna don dara duine agus don tríú agus do chách a bhí i ndiaidh na dtréad: “Sin é atá le rá agaibh nuair a chasfar Éasau oraibh,” ar sé. ²⁰“Agus abraigí: ‘Tá do shearbhónta Iacób féin ag teacht inár ndiaidh chomh maith.’” Óir a dúirt sé leis féin: “Déanfaidh mé muintearas leis trí bhronntanas a chur chuige roimh ré; nuair a bhuailfidh mé leis béal ar bhéal, b’fhéidir go nglacfaidh sé liom le fabhar.” ²¹Ghabh an bronntanas ar aghaidh roimhe dá bhrí sin, agus d’fhan sé féin sa champa an oíche sin.

Iacób ag Iomrascáil le Dia

²²D’éirigh Iacób an oíche sin féin agus thug leis a bheirt bhan, a bheirt ionailt, a leanbh is deichniúr agus ghabh thar áth an Iaboc. ²³Rug sé orthu agus sheol sé thar abhainn anonn iad agus sheol sé a mhaoin go léir anonn chomh maith. ²⁴Agus fágadh Iacób ina aonar; agus bhí fear ag iomrascáil leis go breacadh an lae. ²⁵Nuair a chonaic an fear go

raibh ag dul de é a chloí, bhuail sé buille ar Iacób i log a chromáin agus cuireadh cromán Iacób as alt san iomrascáil leis. ²⁶“Scaoil liom,” ar sé, “mar tá an lá ag breacadh.” “Ní scaoilfidh mé,” arsa Iacób á fhreagairt, “mura gcuirfidh tú do bheannacht orm.”

²⁷D’fhiafraigh sé ansin: “Cad is ainm duit?” “Iacób,” ar sé. ²⁸“Ní Iacób a bheidh ort feasta,” ar sé, “ach Iosrael, óir mar a bhí tú tréan in aghaidh Dé, beidh an lámh láidir agat ar dhaoine.” ²⁹Chuir Iacób ceist air ansin: “Inis dom, le do thoil, cad is ainm duit.” Ach dúirt seisean: “Cén fáth m’ainm a fhiafraí díom?” Agus thug sé a bheannacht dó ansin.

³⁰Thug Iacób dá bhrí sin Panúéil ar an áit, “mar,” ar sé, “chonaic mé Dia gnúis le gnúis agus mairim beo.” ³¹D’éirigh an ghrian air agus é ag dul thar Panúéil agus coiscéim bhacaí ann de bharr a chromáin. ³²Uime sin go dtí an lá inniu féin ní itheann na hIosraelaigh féithleog an chromáin atá i log na ceathrún mar gur bhuail sé buille ar Iacób i log a cheathrún i bhfeithleog an chromáin.

Buail eann Iacób le hÉasau

33 D’ardaigh Iacób a shúile agus d’fhéach uaidh agus seo Éasau chuige le ceithre chéad fear. Scaip sé na leanaí ar Léa, ar Ráchael agus ar an mbeirt ionailt. ²Chuir sé an bheirt ionailt agus a leanaí ar tosach, agus Léa agus a leanaí ina ndiaidh, agus Ráchael agus Iósaef ar deireadh. ³Ghabh sé féin rompu amach agus shléacht sé go talamh seacht n-uaire sular tháinig sé i láthair a dhearthár. ⁴Ach rith Éasau ina choinne, theann lena ucht é, chaith é féin ar a mhúineál, phóg é agus na deora leis. ⁵Ar ardú a shúl do Éasau, chonaic sé na mná agus na miondaoine. “Cé hiad seo i do theannta?” ar sé. “An

chlann a bhronn Dia ar do shearbhónta,” arsa Iacób. ⁶ Ansin tháinig na hionailtí agus a gclann i láthair agus shléachtadar. ⁷ Ansin tháinig Léa i láthair mar an gcéanna lena clann agus shléachtadar go léir. Ar deireadh tháinig Iósaef agus Ráchael i láthair agus shléachtadar. ⁸ Dúirt Éasau: “Cén chiall atá agat leis na sluaite go léir a casadh orm?” “Chun dea-mhéin a thuilleamh i láthair mo mháistir, iadsan,” a fhreagair Iacób. ⁹ “Ach, a bhráthair,” arsa Éasau, “tá mo dhóthain agamsa. Coinnigh duit féin a bhfuil agat.” ¹⁰ “Cuir uait,” arsa Iacób, “má tá fabhar faighte agam i do láthair, glac leis an mbronntanas seo ó mo láimh. Óir, de dhéantús na fírinne, tháinig mé i radharc do ghnúise amhail is dá mba i ngnúis Dé, ach ghlac tú chugat mé le dea-mhéin. ¹¹ Glac leis an mbronntanas a thug mé chugat dá bhrí sin; bhí Dia fial liom agus tá mo dhóthain agam.” D’áitigh sé air sa tslí sin agus ghlac sé leis. ¹² “Cuirimis chun siúil agus ar aghaidh linn,” arsa Éasau ansin, “agus treoróidh mé thú.” ¹³ Ach arsa Iacób leis: “Tá a fhios ag mo mháistir go bhfuil na leanaí leice agus nach mór dom a bheith cáiréiseach leis na tréada agus leis na táinte nuabheirthe. Má thiomáintear ró-dhian iad ar feadh oiread agus lá, gheobhaidh an stoc go léir bás. ¹⁴ Imíodh mo mháistir ar aghaidh, lena thoil, roimh a shearbhónta, agus leanfaidh mé é go mall réidh, de réir mar a oireann don stoc atá á dtiomáint agam agus do na leanaí, go dtí go dtiocfaidh mé suas le mo mháistir i Saeir.” ¹⁵ Ansin dúirt Éasau: “Lig dom cuid den mhuintir atá i mo theannta a fhágáil farat.” D’fhreagair seisean: “Cén gá atá leis sin? Níl uaim ach do dhea-mhéin a thuilleamh, a mháistir.” ¹⁶ Lean Éasau ar aghaidh dá bhrí sin an lá sin ar an mbealach go dtí Saeir. ¹⁷ Agus shroich Iacób Sucót agus thóg teach dó féin agus rinne sé scáileáin dá airneis; uime sin a fuair an áit an t-ainm Sucót (Scáileáin).

Iacób i Seicim

¹⁸Tháinig Iacób slán folláin go cathair Sheicim i dtír Chanán ar theacht dó as Padan Arám, agus shuigh sé a champa os comhair na cathrach. ¹⁹Agus an láthair ar ar chuir sé suas a bhoth cheannaigh sé í ar chéad bonn airgid ó chlann Hamór, athair Sheicim. ²⁰Thóg sé altóir ansiúd ar ar thug sé “Éil, Dia Iosrael”.

34 Díneá, an iníon a rug Léa do Iacób, ghabh sí amach ar thuairisc mhná na dúiche sin. ²Leag Seicim, mac Hamór, an Hiveach, taoiseach na dúiche sin, súil uirthi, d’fuadaigh í agus d’éignigh í, agus choill a clú. ³Ach líon a anam de shearcghrá do Dhíneá, iníon Iacóib, thit sé i ngrá leis an ógbhean agus labhair léi go cineálta. ⁴Dúirt sé lena athair Hamór dá bhrí sin: “Faigh an cailín óg seo dom; teastaíonn uaim í a phósadh.” ⁵Chuala Iacób conas mar a coilleadh clú a iníne Díneá, ach bhí a chlann faoi na bánta lena airnéis agus ní dúirt Iacób focal nó gur fhilleadar.

⁶Chuaigh Hamór athair Sheicim amach chun labhairt le Iacób. ⁷Clann mhac Iacóib, nuair a d’fhill siad on bhféarach agus gur chualadar an scéala, bhí míchéadfa agus fearg orthu, mar gur mhaslaigh Seicim Iosrael ag éigniú iníon Iacóib, coir nárbh fhéidir scaoileadh léi. ⁸“Tá anam mo mhic Seicim lán de mhian bhur n-iníne,” arsa Hamór leo, “lig dó í a phósadh, impím oraibh. ⁹Déanaigí cleamhnais linn: tugaigí dúinne bhur n-iníonacha, agus tógaigí ár n-iníonacha chugaibh féin. ¹⁰Fanaigí linn agus beidh an tír faoi bhur réir le cónaí ann, nó le gabháil trid, nó le sealbhú.” ¹¹Dúirt Seicim le hathair agus le deartháireacha an chailín: “Má thuillim bhur ndea-mhéin, tabharfaidh mé daoibh

aon ní a iarrfaidh sibh. ¹²Iarraigí oiread mar spré agus coibhche orm agus is áil libh; tabharfaidh mé daoibh cibé rud a iarrfaidh sibh; ach ligigí dom an cailín óg a phósadh.”

¹³Ansín thug clann mhac Iosrael freagra ar Sheicim agus ar a athair Hamór, freagra cealgach mar gur thruailligh sé a ndeirfiúr Díneá. ¹⁴“Ní féidir linn a leithéid a dhéanamh,” ar siad leo, “ár ndeirfiúr a thabhairt le pósadh d’fhear nach bhfuil timpeallghearrtha, mar ba aithis duinn é. ¹⁵Réiteoidimid libh ar aon choinníoll amháin – sibh a theacht ar aon dul linne agus gach fireannach agaibh a thimpeallghearradh. ¹⁶Ansín tabharfaimid ar n-iníonacha daoibh, agus tógfaimid bhur n-iníonacha chugainn féin, agus déanfaimid cónaí in bhur measc agus déanfaidh aon chine amháin dinn araon. ¹⁷Ach mura n-éistean sibh linn, agus timpeallghearradh a ghlacadh, ansín tógfaimid ár n-iníon agus imeoidimid linn.” ¹⁸Thaitin a gcuid cainte le Hamór agus le mac Hamór, Seicim. ¹⁹Ní dhearna an t-ógfhear aon mhoill ach an rud úd a dhéanamh, mar ba mhór a ghean d’iníon Iacóib. Ba é leis an té ba mhó onóir i dteaghlach a athar ar fad é. ²⁰Chuaigh Hamór agus Seicim go geata a gcathrach agus labhraíodar le fir a gcathrach: ²¹“Tá na fir seo muinteartha linn,” ar siad, “cuiridís fúthu sa tír seo farainn, agus bíodh cead a gcós acu ann, mar féach tá an tír fairsing go leor dóibh. Glacaimis a n-iníonacha le pósadh agus tugaimis ár n-iníonacha doibhsean. ²²Ach ní bheidh na fir seo sásta cur fúthu farainn agus a bheith in aon phobal amháin linne ach ar an gcoinníoll seo amháin: go ndéanfar timpeallghearradh ar gach fireannach inár measc, a ndála féin. ²³A stoc, a maoin, agus a n-eallach go léir, nach linn iad ach aontú leo agus iad a lonnú inár measc?” ²⁴Ghéill gach duine a ghabhadh amach trí gheataí a chathrach do Hamór agus dá mhac Seicim; rinneadh timpeallghearradh ar gach fireannach a ghabhadh amach trí gheataí a chathrach. ²⁵Ar an tríú lá agus iad siúd tinn

fós, thóg beirt mhac Iacóib, Simeon agus Léiví, deartháireacha Dhíneá, a gcláimhte agus isteach leo sa chathair gan fhios agus mharaíodar na fireannaigh go léir. ²⁶Mharaíodar Hamór agus a mhac Seicim le faobhar claímh; thógadar Díneá as teach Sheicim agus d’imíodar leo. ²⁷Tháinig clann Iacóib ar an ár agus chreachadar an chathair, mar gur truaíllíodh a ndeirfiúr. ²⁸Thug siad leo a dtréada agus a dtáinte, agus a n-asail, agus a raibh le fáil sa chathair agus faoin tuath. ²⁹A maoin go léir, a miondaoine agus a mná go léir, a raibh sna tithe, ghabhadar iad go léir agus d’fhuadaíodar leo iad mar chreach. ³⁰Ansín dúirt Iacób le Simeon agus Léiví: “Tá dochar déanta agaibh dom, mar go bhfuilim de bhur mbarr i m’ábhar fuatha ag áitritheoirí na tíre, na Canánaigh agus na Pirizigh. Táimse ar bheagán slua; má chruinníonn siad le chéile i m’aghaidh agus tabhairt fúm, scriosfar mé, mise agus mo theaghlach.” ³¹Is é freagra a bhí acu air: “An íde striapaí atá le tabhairt ar ár ndeirfiúr?”

Iacób ag Béitéil

35 Dúirt Dia le Iacób: “Éirigh agus imigh leat suas go Béitéil, agus cuir fút ann, agus déan altóir ann don Dia a thaispeáin é féin duit agus tú ag teitheadh ó do dheartháir Éasau.” ²Dúirt Iacób lena theaghlach agus le cách a bhí ina theannta: “Cuirigí uaibh na déithe deoranta atá agaibh, agus déanaigí sibh féin a íonghlanadh agus cuirigí malairt éadaigh oraibh féin. ³Éirimis ansin agus téimis suas go Béitéil chun go dtógfainn altóir ann do Dhia, an té a d’éist liom nuair a bhíos i gcruachás agus a bhí faram i ngach treo dár ghabh mé.” ⁴Thugadar na déithe bréige go léir a bhí acu do Iacób, agus na fáinní

óir a bhí ina gcluasa. Chuir Iacób i dtalamh iad faoin gcrann darach láimh le Seicim.

⁵Chuireadar chun bóthair agus bhuaile scéin ó Dhia na cathracha go léir máguaird i dtreo nach ndeachadar sa tóir ar chlann Iacóib. ⁶Tháinig Iacób go Lúz – Béitéil is é sin – i dtír Chanán, é féin agus an mhuintir go léir a bhí fairis. ⁷Thug sé altóir ansiúd agus thug sé Éil Béitéil ar an áit mar gur ansiúd a thaispeáin Dia é féin dó agus é ar teitheadh óna dheartháir. ⁸Agus fuair Deaborá buime Ribeacá bás, agus adhlacadh í laistíos de Bhéitéil faoi chrann darach; thugadar Dair na nDeor dá bhrí sin ar an áit sin.

⁹Thaispeáin Dia é féin arís eile do Iacób tar éis dó filleadh ó Phadan Arám agus bheannaigh sé é. ¹⁰Dúirt Dia leis: “Iacób is ainm duit; ní thabharfar Iacób mar ainm ort feasta, ach beidh Iosrael mar ainm ort.” Thugadar Iosrael mar ainm air dá réir sin. ¹¹Agus dúirt Dia leis: “Is mé Dia Uilechumhachtach; bíodh rath ort agus go dté tú i líonmhaire. Síolróidh cine, sea agus ciníocha, uait. Áireofar fiú ríthe ar do shliocht. ¹²An talamh seo a thug mé d’Abrahám agus d’Íosác, tugaim duit é; agus tabharfaidh mé an talamh seo do do shliocht i do dhiaidh.” ¹³Ansin d’imigh Dia uaidh suas. ¹⁴Chuir Iacób gallán cuimhneacháin ina sheasamh san áit inar labhair sé leis, gallán cloiche. Thoirbhir sé deoch ofrála air agus dhoirt sé ola air. ¹⁵Thug Iacób dá réir sin Béitéil ar an áit inar labhair Dia leis.

Breith Bhiniáimin - Bás Ráchael - Bás Íosác

¹⁶D’fhágadar Béitéil agus nuair a bhíodar tamall fós ó Eafrát, tháinig ionú Ráchael, agus bhí pianta diana linbh uirthi. ¹⁷Agus sna hiona crua di dúirt an bhean ghlún léi: “Ná

bíodh eagla ort, mar tá mac eile anseo agat.”¹⁸ Nuair a bhí sí ar an dé deiridh agus í ag fáil bháis, thug sí Mac Mo Dhóláis air, ach thug a athair Biniáimin air.¹⁹ Fuair Ráchael bás mar sin agus adhlacadh í ar an mbealach go hEafrát, is é sin Beithil.²⁰ Agus thóg Iacób lia os a leacht, agus sin é lia leacht Ráchael atá ann fós inniu.²¹ Ar aghaidh le hIosrael, agus chuir suas a bhoth lastall de Mhigdeal Éidir.²² Agus le linn dó a bheith ina chónaí sa dúiche sin luigh Reúbaen le Bileá, leannán a athar, agus ní gan fhios do Iosrael é.

²³Dáréag mac a bhí ag Iacób. Seo iad clann Léa: Reúbaen, céadghin Iacóib, ansin Simeon agus Léiví, agus Iúdá, agus Íosácár, agus Zabúlun.²⁴ Clann Ráchael: Íosaef agus Biniáimin.²⁵ Clann Bhileá, ionailt Ráchael: Dán agus Naftáilí.²⁶ Clann Zilpeá, ionailt Léa: Gád agus Áiséar. Sin iad an chlann mhac a rugadh do Iacób i bPadan Arám.

²⁷Shroich Iacób teach a athar Íosác i Mamrae, Ciriát Arba is é sin nó Heabron, mar ar lonnaigh Abrahám agus Íosác.²⁸ Bhí céad agus ceithre fichid bliain slán ag Íosác²⁹ nuair a shíothlaigh sé. Fuair sé bás agus cruinníodh chun a mhuintire é, agus é anonn sna blianta agus a ré caite. Rinne a bheirt mhac, Iacób agus Éasau, é a adhlacadh.

Clann agus Sliocht Éasau

36 Seo inár ndiaidh sliocht Éasau, Eadóm is é sin:² Phós Éasau mná de chuid Chanán: Ádá iníon Éalón an Hiteach, agus Oholabámá iníon Aná, mac Zibeon an

Hórach,³ agus Básamat iníon Ísmeáél, deirfiúr Nabáiót.⁴ Rug Ádá Eilífeaz d'Éasau, agus rug Básamat Reúél.⁵ Rug Oholabámá Ieúis, agus Ialám agus Corach. Sin iad clann mhac Éasau a rugadh dó i dtír Chanán.

⁶Thug Éasau leis a mhná agus a chlann mhac agus iníonacha agus líon a thí go léir, agus a thréada, agus a tháinte go léir agus an mhaoin go léir a bhí cruinnithe aige i dtír Chanán; d'imigh sé i gcéin óna dheartháir Iacób.⁷ Óir bhí an iomad maoin bailithe acu chun fanacht le chéile. Níorbh fhéidir don dúiche ina rabhadar ag lonnú ann iad araon a chothú le líonmhaire a dtréad.⁸ Lonnaigh Éasau dá réir sin i Sliabh Shaeír. Is é Éasau Eadóm.

⁹Is iad seo sliocht Éasau, sinsear na nEadómach i Sliabh Shaeír.¹⁰ Seo iad ainmneacha clann mhac Éasau: Eilífeaz mac Ádá, bean Éasau, agus Reúél mac Bhásamat, bean Éasau.¹¹ Ba iad clann Eilífeaz: Téamán Ómár, Zafó, Gatám agus Canaz.¹² Ba í Timneá leannán Eilífeaz mac Éasau, agus rug sí Amailéic dó. Agus is iadsan mic Ádá bean Éasau.¹³ Seo iad clann mhac Reúél: Nachat agus Zarach, Seamá agus Mizeá. Is iadsan clann mhac Bhásamat, bean Éasau.¹⁴ Seo iad clann mhac Oholabámá, iníon Aná, mac Zibeon: rug sí dó Ieúis, Ialám agus Corach.

¹⁵Seo iad taoisigh chlann mhac Éasau: Clann mhac Eilífeaz, céadghin Éasau: an taoiseach Téamán, an taoiseach Ómár, an taoiseach Zafó, an taoiseach Canaz,¹⁶ an taoiseach Corach, an taoiseach Gatám, an taoiseach Amailéic. Iadsan taoisigh Eilífeaz i dtír Eadóm; iadsan mic Ádá.¹⁷ Seo iad clann mhac Reúél, mac Éasau: an taoiseach Nachat, an taoiseach Zarach, an taoiseach Seamá, an taoiseach Mizeá; iadsan taoisigh Reúél i dtír Eadóm; iadsan mic Bhásamat, bean Éasau.¹⁸ Seo iad clann mhac Oholabámá

bean Éasau: an taoiseach Ieúis, an taoiseach Ialám, an taoiseach Corach. Iadsan na taoisigh a rug Oholabámá, iníon Aná bean Éasau. ¹⁹ Sin iad clann mhac Éasau, agus sin iad a dtaoisigh. Sin é Eadóm.

²⁰ Seo síos sliocht Shaeír an Hórach, dúchasaigh na tíre: Lótán, Seobál, Zibeon, Aná, ²¹ Diseon, Éisir, agus Diseán; iadsan taoisigh na Hórach clann Shaeír i dtír Eadóm. ²² Ba iad Hoirí agus Héamám clann Lótán, agus ba í Timneá deirfiúr Lótán. ²³ Seo iad clann Seobál: Alván, Mánachat, Éabál, Seafó agus Ónám. ²⁴ Seo iad clann Zibeon: Aiá agus Aná – an tAná úd a d’aimsigh na toibreacha teo san fhásach agus é ag aoireacht asail a athar Zibeon. ²⁵ Seo iad clann Aná: Diseón agus Oholabámá iníon Aná. ²⁶ Seo iad clann Dhiseón: Hemdeán, Eisbeán, Ireán agus Carán. ²⁷ Seo iad clann Éisir: Bileán, agus Záván agus Acán. ²⁸ Seo iad clann Dhiseán: Úz agus Arán. ²⁹ Seo iad taoisigh na Hórach: an taoiseach Lótán, an taoiseach Seobál, an taoiseach Zibeon, an taoiseach Aná, ³⁰ an taoiseach Diseón, an taoiseach Éisir, an taoiseach Diseán. Sin iad taoisigh na Hórach de réir a dtreibheanna i dtír Shaeír.

³¹ Seo iad na ríthe a bhí i réim i dtír Eadóm sula dtáinig aon rí Iosraelach i réim. ³² Bhí Beala mac Bheor ina rí ar Eadóm agus Dineábá a ba ainm dá chathair. ³³ D’éag Beala agus tháinig Ióbáb mac Zearach ó Bhozrá i réim ina dhiaidh. ³⁴ D’éag Ióbáb agus tháinig Húiseám ó thír na dTéamánach i réim ina dhiaidh. ³⁵ D’éag Huiseám, agus Hadad mac Badad, an té a chloígh Midián i gcríoch Mhóáb, tháinig sé i réim ina dhiaidh, agus Aivit a ba ainm dá chathair. ³⁶ D’éag Hadad agus tháinig Samlá, ó Mhasraecá, i réim ina dhiaidh. ³⁷ D’éag Samlá, agus tháinig Seáúl ó Rachobót ar an Eofrataes ina dhiaidh. ³⁸ D’éag Seáúl agus tháinig Bálchánán mac Acbór i réim ina dhiaidh. ³⁹ D’éag Bálchánán mac Acbór

agus tháinig Hadad i réim ina dhiaidh, agus Páú a ba ainm dá chathair. Mihéataibil iníon Mhatraed, iníon Mhé Záháb, a ba ainm dá bhean.

⁴⁰Seo iad ainmneacha taoisigh Éasau de réir a dtreibeanna agus a gcríoch ó ainm: an taoiseach Timneá, an taoiseach Alvá, an taoiseach Iataet, ⁴¹an taoiseach Oholabámá, an taoiseach Éalá, an taoiseach Píonon, ⁴²an taoiseach Canaz, an taoiseach Téamán, an taoiseach Mibzeár, ⁴³an taoiseach Maigdiél, an taoiseach Íorám. Sin iad taoisigh Eadóm, de réir a n-áitreabh sa tír ba leo; sé Éasau sinsear Eadóm.

37Mhair Iacób sa tír inar chuir a athair faoi, i dtír Chanán.

Iósaef agus a Dhear tháireacha

²Seo scéal Iósaef. Bhí Iósaef seacht mbliana déag d’aois. Mar go raibh sé óg fós, bhí sé ag aoireacht an tréada i dteannta a dheartháireacha, le clann mhac Bhileá agus Zilpeá, mná a athar. Thug Iósaef drochthuairisc orthu dá n-athair. ³Ba mhó an cion a bhí ag Iosrael ar Iósaef ná ar aon duine eile dá chlann mar gurbh é mac a sheanaoise é, agus rinne sé cóta le muinchillí fada dó. ⁴Nuair a chonaic a dheartháireacha gur mhó an cion a bhí ag a n-athair air ná ar aon duine eile dá chlann, thugadar fuath dó agus ní fhéadfaidís oiread is focal muinteartha a labhairt leis.

⁵Rinneadh taibhreamh do Iósaef, más ea, agus d’inis sé dá dheartháireacha é, agus ba mhóide a bhfuath dó. ⁶“Éistigí,” ar sé, “leis an taibhreamh a rinneadh dom. ⁷Sea, bhíomar ag ceangal punann sa ghort. Agus an phunann seo agamsa, d’éirigh sí ina seasamh

díreach; agus na punanna seo agaibhse, chruinníodar timpeall agus shléachtadar do mo phunannsa.”⁸ Dúirt a dheartháireacha leis: “An amhlaidh atá tú chun a bheith i do rí orainn? Nó an amhlaidh atá tú chun a bheith i do thiarna orainn?” Is mó fós an fuath a thug siad dó de bharr a thaibhreamh agus a chuid cainte.⁹ Rinneadh taibhreamh eile dó agus d’inis sé dá dheartháireacha é: “Féach! bhí taibhreamh eile agam,” ar sé. “Ba shiúd iad an ghrian agus an ghealach agus aon réalta dhéag ag sléachtadh dom.”¹⁰ D’inis sé dá athair agus dá dheartháireacha é agus thug a athair scalladh dó: “Cad é mar thaibhreamh a taibhríodh duit!” ar sé, “an amhlaidh a bheidh mise agus do mháthair agus do dheartháireacha ag teacht agus ag sléachtadh go talamh duit?”¹¹ Bhí a dheartháireacha in éad leis, ach rinne a athair a mhachnamh ar an scéal.

¹²D’imigh a dheartháireacha chun tréad a n-athar a chur ar féarach in aice le Seicim.
¹³Dúirt Iosrael le Iósaef: “Nach bhfuil do dheartháireacha ag aoireacht an tréada i Seicim? Téanam anois agus seolfaidh mé chucu thú.” “Teacht,” ar sé leis.¹⁴ “Imigh leat anois,” ar sé leis, “agus féach conas tá ag do dheartháireacha agus ag an tréad agus tabhair scéala ar ais chugam.” Sheol sé uaidh é ó ghleann Heabrón agus tháinig sé go Seicim.¹⁵ Bhuail fear leis agus é ar seachrán sna bánta agus d’fhiafraigh an fear de: “Cad tá tú a lorg?”¹⁶ “Táim ar lorg mo dheartháireacha,” ar sé. “Inis dom, le do thoil, cá bhfuil siad ag aoireacht a dtréada.”¹⁷ “Tá siad imithe leo,” arsa an fear, “mar chuala mé iad á rá: ‘Téimis go Dotán.’” D’imigh Iósaef i ndiaidh a dheartháireacha ansin agus fuair sé iad i nDotán.¹⁸ Chonaiceadar i bhfad uathu é agus sula dtáinig sé ina gcóngar rinneadar cogar ceilge é a mharú.¹⁹ “Seo chugainn,” a dúradar le chéile, “fear na dtaibhreamh.”²⁰ Téanaigí, maraímis é agus caithimis i bpoll éigin é; déarfaimid gur alp ainmhí allta é, agus feicfimid

cad a tharlóidh dá chuid taibhreamh.” ²¹ Chuala Reúbaen an chaint sin agus shaor sé é óna lámha á rá: “Ná maráimis é. ²² Ná doirtigí aon bhraon fola,” arsa Reúbaen leo; “caithigí isteach sa pholl seo san fhásach é, ach ná himrígí lámh dhearg air” – mar sin is ea a labhair sé agus é ar intinn aige é a shaoradh óna lámha agus a thabhairt ar ais dá athair. ²³ Nuair a tháinig Iósaef i láthair a dheartháireacha dá bhrí sin, bhaineadar a chóta de, an cóta leis na muinchillí fada a bhí á chaitheamh aige, ²⁴ agus rugadar air agus chaitheadar i bpoll é. Bhí an poll folamh gan aon uisce ann. ²⁵ Ansin shuíodar síos chun bia.

Thógadar a súile agus chonaiceadar buíon Ísméileach ag teacht ó Ghileád lena gcamaill agus iad faoi ualach guma agus tragacant, agus balsaim agus roisín a bhí á thabhairt síos chun na hÉigipte acu. ²⁶ Ansin dúirt Iúdá lena dheartháireacha: “Cén tairbhe dúinn ár ndeartháir a mharú agus a chuid fola a fholach? ²⁷ Téanam díolaimis leis na hÍsméiligh é, ach ná leagaimis lámh air. Is é ár ndeartháir é, ár bhfeoil féin.” Agus ghéill a dheartháireacha dó.

²⁸ Tharla gur ghabh ceannaithe Midiánacha an treo agus tharraingíodar Iósaef aníos as an bpoll agus dhíoladar é ar fiche seicil airgid leis na hÍsméiligh, agus thugadarsan Iósaef go dtí an Éigipt. ²⁹ Nuair a d’fhill Reúbaen chun an phoill agus nach raibh tásca ná tuairisc ar Iósaef sa pholl, stróic sé a chuid éadaigh ³⁰ agus d’fhill ar a dheartháireacha agus dúirt: “Tá an buachaill ar iarraidh, agus mise, cá rachaidh mé?” ³¹ Thógadar cóta Iósaef ansin, mharaíodar gabhar agus thumadar an cóta san fhuil. ³² Sheoladar an cóta leis na muinchillí fada ar ais le tabhairt dá n-athair, leis an teachtaireacht: “Fuaireamar é seo; féach an é cóta do mhic é nó nach é.” ³³ D’athain an t-athair é agus dúirt: “Is é cóta mo mhic é! D’alp ainmhí allta é! Tá Iósaef stollta ó chéile gan aon amhras.” ³⁴ Stróic Iacób a chuid

éadaigh ansin, chuir sé brat íochtair róin air féin, agus chaoin sé a mhac ar feadh mórán laethanta. ³⁵Tháinig a chlann mhac agus a chlann iníonacha go léir chuige le sólás a thabhairt dó, ach ní ghlacfadh sé sólás ar bith, á rá: “Ní dhéanfaidh mé. Rachaidh mé síos ag sileadh na ndeor go Seól fara mo mhac.” Sin mar a chaoin a athair é. ³⁶Faoin am seo bhí sé díolta san Éigipt ag na Midiánaigh le Póitífear, feidhmeannach le Forann agus captaen an gharda.

Iúdá agus Támár

38Tharla faoin am seo gur fhág Iúdá a dheartháireacha agus go ndeachaigh sé síos chun fanacht tamall le hAdullámach darbh ainm Híorá. ²Chonaic Iúdá ansiúd iníon Chanánaigh darbh ainm Seúa; phós sé í agus luigh léi. ³Ghabh sí gin agus rug sí mac agus thug sí Éar mar ainm air. ⁴Ghabh sí gin arís agus rug sí mac agus thug sí Ónán air. ⁵Ghabh sí gin arís eile agus rug sí mac agus thug sí Séalá mar ainm air; nuair a rugadh eisean bhí sí i gCizib. ⁶Fuair Iúdá bean darbh ainm Támár dá chéadghin Éar. ⁷Ach Éar, céadghin Iudá, coirpeach olc a ba ea é i láthair an Tiarna, agus mharaigh an Tiarna é. ⁸Ansin dúirt Iúdá le hÓnán: “Gabh chugat bean do dhearthár agus déan mar is dual do dheartháir céile léi agus tóg clann do do dheartháir.” ⁹Ach bhí a fhios ag Ónán nach leis féin aon chlann a ghinfí; agus nuair a théadh sé isteach chun mná a dhearthár scaoileadh sé a shíol uaidh ar an talamh chun nach dtabharfadh sé sliocht dá dheartháir. ¹⁰Agus ba fhuath leis an Tiarna a ndearna Ónán agus mharaigh sé eisean mar an gcéanna. ¹¹Ansin dúirt Iúdá le Támár, bean a mhic: “Fill abhaile ar d’athair mar bhaintreach agus fan go

bhfásfaidh mo mhac Séalá” – mar is é a bhí ina aigne aige: “Ní foláir féachaint chuige nach bhfaighidh sé bás dála a dheartháireacha.” D’imigh Támár dá bhrí sin agus chuir fúithi i dteach a hathar.

¹²Faoi chionn tamaill fhada, fuair Seúa bean Iúdá bás; agus nuair a bhí sólás a chaointe faighte ag Iúdá, chuaigh sé suas go Timneá go dtí lucht bearrtha na gcaorach agus a chara Híorán an tAdullámach lena chois. ¹³Fuair Támár scéala: “Tá athair do chéile ar an tslí suas go Timneá ag bearradh a chuid caorach,” ¹⁴ agus chuir sí uaithi a héide baintrí, chuir fial uimpi féin agus shuigh, agus í folaithe go maith, mar a scarann an bóthar go hÉanaím ón mbothar go Timneá. Bhí Séalá fásta faoin am sin, ach mar sin féin níor tugadh dó í mar bhean. ¹⁵Nuair a chonaic Iúdá í, shíl sé gur striapach í mar bhí a haghaidh folaithe aici. ¹⁶Ghabh sé suas chuici ar thaobh an bhóthair agus dúirt: “Téanam agus luigh liom.” Ní raibh a fhios aige gurbh í bean a mhic í. “Cad a thabharfaidh tú dom,” ar sí, “ar son céileachas a dhéanamh liom?” ¹⁷“Cuirfidh mé meannán chugat ón tréad,” ar sé. “Tá go maith,” ar sí, “ar choinníoll go bhfágfaidh tú geall agam go dtí go gcuirfidh tú chugam é.” ¹⁸“Cén geall a fhágfaidh mé agat?” ar sé. “Do shéala, do chorda agus an bata atá i do ghlaic,” ar sí. Thug sé di iad, luigh léi, agus ghabh sí gin uaidh. ¹⁹Ansín d’éirigh sí, d’imigh léi, bhain di an fial, agus chuir a héide baintrí uimpi arís. ²⁰Agus chuir Iúdá an meannán lena chara an tAdullámach chun an geall a fhuascailt ó láimh na mná; ach ní bhfuair sé í. ²¹D’fhiafraigh sé de mhuintir na háite: “Cá bhfuil an striapach choisricthe a bhíodh ar thaobh an bhóthair ag Éanaím?” D’fhreagraíodar: “Ní raibh aon striapach ansiúd.” ²²D’fhill sé ar Iúdá agus dúirt: “Ní bhfuair mé í; agus dúirt muintir na háite nach raibh aon striapach choisricthe ann.” ²³“Bíodh aici mar sin,” arsa Iúdá, “chun nach

ndéanfaí ceap magaidh dín; chuireas an meannán seo chuici, ach níor éirigh leat í a fháil.”

²⁴Timpeall ráithe ina dhiaidh sin dúradh le Iúdá: “Rinne do bhean mhic, Támár, striapachas; sea agus tá sí trom de bharr a striapachais.” Dúirt Iúdá: “Tugtar amach í agus loisctear í!” ²⁵Nuair a bhí sí á breith amach, chuir sí scéala chun athair a céile: “An té ar leis na nithe seo is uaidh a toirchíodh mé.” Agus dúirt sí: “Féach, le do thoil, cé leis an séala, an corda agus an bata seo?” ²⁶D’ aithin Iúdá iad agus a dúirt: “Tá sise fíréanta seachas mar atáimse; mar nár thug mé í do mo mhac Séalá mar chéile is ea a tharla sé seo.” Agus níor luigh sé léi níos mó.

²⁷Nuair a tháinig a hionú fuarthas cúpla ina broinn. ²⁸Nuair a bhí sí ina luí seoil chuir ceann acu a lámh amach, rug an bhean ghlún ar an lámh agus chas snáithín craorag uirthi á rá: “É seo is túisce a tháinig amach.” ²⁹Ach tharraing seisean a lámh ar ais, agus seo amach lena dheartháir ar dtús. Dúirt sí ansin: “Cad í mar bhearna a rinne tú duit féin!” Tugadh Bearna air dá bhrí sin. ³⁰Tháinig a dheartháir amach ansin ina dhiaidh agus snáithín craorag ar a lámh agus tugadh Zearach air.

Iósaef san Éigipt

39 Tugadh Iósaef síos chun na hÉigipte. Cheannaigh Póitífear, feidhmeannach le Forann, agus captaen an gharda, é ó na hIsméiligh a thug síos ann é. ²Bhí an Tiarna le Iósaef agus d’éirigh leis ina ghnóthaí go léir, agus bhí cónaí air i dteach a mháistir, an tÉigipteach, ³agus nuair a chonaic a mháistir go raibh an Tiarna le Iósaef,

agus conas mar a chuir an Tiarna a bhail ar gach ní dar ghabh sé i láimh, ⁴bhí lé aige le Iósaef agus rinne seisean fónamh dó; agus chuir a mháistir i bhfeighil a theaghlaigh é agus chuir sé gach ní aige faoina chúram. ⁵Ón lá a chuir sé i bhfeighil a theaghlaigh é, agus i bhfeighil a mhaoine go léir, chuir an Tiarna a bheannacht ar theaghlach an Éigiptigh ar son Iósaef. Chuir an Tiarna a bheannacht ar a mhaoin go léir istigh agus amuigh. ⁶D'fhág sé Iósaef dá bhrí sin i mbun a mhaoine go léir, agus leis-sean ar láimh, ní raibh de chúram air féin ach an bia a chaitheadh sé.

Bhí Iósaef córach dathúil, ⁷agus tar éis tamaill leag bean a mháistir súil na dúile ar Iósaef agus dúirt leis: “Luigh liom.” ⁸Ach d’eitigh seisean agus dúirt sé le bean a mháistir: “Féach! de bhrí go bhfuilimse aige, ní chuireann aon ní dá dtarlaíonn sa teach aon mhairg ar mo mháistir; tá gach a bhfuil aige curtha aige faoi mo láimh. ⁹Ní mó de mháistir sa teach seo é ná mé féin; níor dhiúltaigh sé aon ní dom ach tú féin ós tú a bhean. Conas a d’fhéadfaínnse a leithéid seo de choir ghránna a dhéanamh agus peaca a dhéanamh in aghaidh Dé?” ¹⁰Cé go labhraíodh sí le Iósaef ó lá go lá, ní aontódh sé luí léi ná géilleadh di. ¹¹Lá áirithe chuaigh Iósaef chun an tí i mbun a chúraimí agus ní raibh aon duine de fhoireann an tí ansiúd istigh. ¹²Rug an bhean ar bhrat air agus dúirt: “Luigh liom.” Ach d’fhág sé a bhrat ina láimh agus theith uaithi as an teach amach. ¹³Nuair a chonaic sí gur fhág sé a bhrat aici ina láimh agus gur theith sé ón teach, ¹⁴ghlaoigh sí ar a searbhóntaí agus dúirt sí leo: “Féach air sin! Thug sé Eabhrach chugainn chun masla a thabhairt dúinn! Tháinig sé isteach chugam chun luí liom, ach liúigh mé in ard mo chinn, ¹⁵agus nuair a chuala sé mo liú agus mo bhéic, d’fhág sé a bhrat agam agus theith agus d’éalaigh ón teach.” ¹⁶Choinnigh sí an brat ansiúd lena taobh go dtí gur tháinig a mháistir

abhaile,¹⁷ agus d’inis sí an scéal céanna dó: “An daor Eabhrach a thug tú dúinn,” ar sí, “tháinig sé isteach chugam do mo mhaslú.¹⁸ Ach a luaithe a ligeas liú asam, in ard mo chinn, d’fhág sé a bhrat agam agus theith on teach amach.”¹⁹ Nuair a chuala a mháistir na focail a labhair a bhean leis: “Mar sin a rinne do shearbhónta liom,” las sé le fearg.²⁰ Ghabh máistir Iósaef é agus chuir é sa charcair ina gcoimeádtaí príosúnaigh an rí, agus d’fhan sé ansiúd faoi ghlas.²¹ Ach bhí an Tiarna fara Iósaef: bhí sé cineálta leis agus fuair fabhar dó i láthair an príomhshéiléara.²² Chuir an príomhshéiléir na príosúnaigh eile go léir sa charcair faoi chúram Iósaef; bhí sé i bhfeighil gach gnó a bhí ar siúl ann.²³ Níor bhac an príomhshéiléir le haon rud a bhí faoi chúram Iósaef mar bhí an Tiarna fairis; agus bhí conách an Tiarna ar gach rud a dhéanadh sé.

Taibhrimh á Miniú ag Iósaef

40 Tamall ina dhiaidh seo chiontaigh cornaire rí na hÉigipte agus a bháicéir in aghaidh a máistir, rí na hÉigipte.² Bhí fearg ar Fhorann lena bheirt oifigeach, an príomhchornaire agus an príomhbháicéir.³ Chuir sé iad ar lámh i dteach chaptaen an gharda mar a raibh Iósaef faoi ghlas.⁴ Chuir captaen an gharda Iósaef ina bhfeighil ag fónamh dóibh, agus chaitheadar tamall i ngéibheann.⁵ Rinneadh taibhreamh dóibh araon san aon oíche amháin – a thaibhreamh féin lena chiall féin do chornaire agus do bháicéir rí na hÉigipte a bhí faoi ghlas i gcarcair.⁶ Nuair a tháinig Iósaef chucu ar maidin chonaic sé go rabhadar gruama,⁷ agus chuir sé ceist ar an dá oifigeach a bhí fairis i ngéibheann i dteach a mháistir: “Cén fáth an ghruaim seo oraibh inniu?”⁸ “Rinneadh taibhrimh dúinn,”

ar siad, “agus níl fear a mínithe againn.” Agus dúirt Iósaef leo: “Nach le Dia a bhaineann sé taibhrimh a mhíniú? Insígí dom iad, le bhur dtoil.”

⁹D’inis an príomhchornaire a thaibhreamh do Iósaef: “Ag taibhreamh dom,” ar sé, “chonaic mé fíniúin os mo chomhair. ¹⁰Bhí trí géaga ar an bhfíniúin; a luaithe a sceith sí bhí sí faoi bhláth agus rinne caora aibí dá crobhaingí. ¹¹Bhí corn Fhorainn i mo láimh. Stoith mé na fíniúna agus d’fháisc mé an súlach astu isteach i gcorn Fhorainn.” ¹²Ansinn dúirt Iósaef leis: “Seo an chiall atá leis: Trí lá na trí géaga. ¹³Faoi chionn trí lá, scaoilfidh Forann saor thú agus cuirfidh sé ar ais i do phost thú; agus sínfidh tú a chorn chun Fhorainn mar a dhéantá cheana agus tú i do chornaire aige. ¹⁴Ach cuimhnigh ormsa nuair a bheidh an scéal go maith agat agus cuir de chomaoin orm le do thoil, mé a lua le Forann d’fhonn mé a scaoileadh amach as an teach seo. ¹⁵Óir fuadaíodh mé an chéad lá ó thír na nEabhrach, agus ní dhearna mé aon ní as an tslí anseo ach chomh beag a thuillfeadh carcair dom.” ¹⁶Nuair a chonaic an príomhbháicéir a fhabhraí a bhí an chiall úd, dúirt sé le Iósaef: “Bhí taibhreamh agamsa mar an gceanna: bhí trí ciseáin aráin ar mo cheann; ¹⁷sa chiseán uachtair bhí gach sórt sólaist bruite a thaitin le Forann, ach bhí éanlaith an aeir á n-alpadh as an gciseán a bhí ar mo cheann.” ¹⁸D’fhreagair Iósaef: “Is é seo an chiall atá leis: Trí lá na trí ciseáin. ¹⁹Faoi chionn trí lá tabharfaidh Forann cead do chinn gan cheann duit, agus crochfaidh sé ar chrann thú agus íosfaidh an éanlaith do chuid feola de do chnámha.” ²⁰Ar an tríú lá, ar a lá breithe, rinne Forann féasta dá shearbhóntaí go léir, agus thug sé cead a gcinn don phríomhchornaire agus don phríomhbháicéir i láthair na bhfeidhmeannach. ²¹Chuir sé an cornaire ar ais ina phost mar chornaire, chun a chorn a shíneadh chun Fhorainn; ²²chroch sé an príomhbháicéir. Sin

mar a bhí mínithe ag Iósaef dóibh. ²³ Ach an príomhchornaire, níor chuimhnigh sé ar Iósaef, ach rinne dearmad air.

Taibhrimh Fhorainn

41 Dhá bhliain shlána ina dhiaidh sin, rinneadh taibhreamh d’Fhorann. Bhí sé ina sheasamh ag an Níl. ² Seo aníos chuige ón Níl seacht mba slíochta méithe, agus chromadar ar iníor i measc na luachra. ³ Agus seo seacht mba eile gránna loma aníos ón Níl ina ndiaidh; ghabhadar sall agus sheasadar taobh leis na ba eile ar bhruach na Níle. ⁴ D’ith na ba gránna loma na seacht mba slíochta méithe. Dhúisigh Forann ansin. ⁵ Thit a chodladh air arís agus rinneadh taibhreamh eile dó: Seo seacht ndiasa arbhair ag fás ar an aon ghas amháin agus gach dias díobh faoi bharr blátha agus toraidh. ⁶ Agus seo aníos ina ndiaidh seacht ndiasa caola seargtha loiscthe ag an ngaoth anoir agus ⁷shlugadar na seacht ndiasa a bhí faoi bharr blátha agus toraidh. Dhúisigh Forann; taibhreamh a bhí aige. ⁸ Bhí buairt ar Fhorann ar maidin agus chuir sé fios ar lucht asarlaíochta agus feasa uile na hÉigipte; d’inis Forann a thaibhreamh dóibh, ach ní raibh aon duine a d’fhéadfadh é a mhiniú d’Fhorann. ⁹ Ansin labhair an príomhchornaire le Forann: “Ní foláir dom mo chionta a thabhairt chun cuimhne inniu. ¹⁰ Bhí fearg ar Fhorann lena shearbhóntaí agus chuir sé mise agus an príomhbháicéir i ngéibheann i dteach chaptaen an gharda. ¹¹ Rinneadh taibhreamh an oíche chéanna dúinn araon, domsa agus dósan, agus bhí a chiall féin do gach duine ina thaibhreamh féin. ¹² Bhí Eabhrach óg inár bhfochair, daor le captaen an gharda. D’insíomar ár dtaibhrimh dó agus mhínigh sé ár dtaibhrimh dúinn,

agus d'inis sé do gach duine againn ciall a thaibhrimh féin. ¹³Tharla dúinn díreach de réir an mhínithe a thug sé dúinn; cuireadh mise ar ais i mo phost, ach crochadh an fear eile.”

¹⁴Chuir Forann fios ar Iósaef ansin agus thugadar leo láithreach bonn as an gcarcair é. Bharr sé é féin, chuir malairt éadaigh air féin agus tháinig i láthair Fhorainn. ¹⁵Dúirt Forann le Iósaef: “Rinneadh taibhreamh dom, agus níl aon duine a d'fhéadfadh é a mhíniú; ach tá sé cloiste agam fútsa, nuair a insítear taibhreamh duit, gur féidir duit é a mhíniú.” ¹⁶D'fhreagair Iósaef Forann: “Níl sin ionam. Is é Dia a thabharfaidh freagra fabhrach ar Fhorann.” ¹⁷Dúirt Forann le Iósaef dá bhrí sin: “Sa taibhreamh dom, seo mé i mo sheasamh ar bhruach na Níle. ¹⁸Seo aníos as an Níl seacht gcinn de bha slíochta méithe agus chromadar ar iníor i measc na luachra. ¹⁹Seo seacht mba eile aníos ina ndiaidh, truáin loma ghránna, nach bhfaca a leithéid riamh i dtalamh na hÉigipte ar fad. ²⁰Agus d'alp na ba loma gránna na seacht mba slíochta méithe. ²¹Ach nuair a bhíodar ite acu, níorbh fhéidir le haon duine a rá go rabhadar ite acu, mar bhíodar fós chomh lom is a bhíodar riamh. Ansin dhúisigh mé. ²²Rinneadh taibhreamh eile dom: Seo seacht ndiasa arbhair ag fás ar an aon ghas amháin, agus iad faoi bhláth toraidh ²³ach seo aníos ina ndiaidh seacht ndiasa caola seargtha, loiscthe ag an ngaoth anoir. ²⁴Shlug na seacht ndiasa seargtha na seacht ndiasa fóntha. D'inis mé an taibhreamh do lucht na hasarlaíochta ach ní raibh fear a mhínithe dom ina measc.”

²⁵Dúirt Iósaef le Forann: “Is mar a chéile iad taibhrimh Fhorainn. D'fhoilsigh Dia d'Fhorann céard atá sé ar tí a dhéanamh. ²⁶Seacht mbliana na seacht mba breátha, agus seacht mbliana na seacht ndiasa fóntha; an taibhreamh //céanna ceannann atá i gceist. ²⁷Na seacht mba truánacha loma a tháinig aníos ina ndiaidh, seacht mbliana iadsan dála na

seacht ndiasa arbhair seargtha loiscthe ag an ngaoth anoir; beidh seacht mbliana gorta ann. ²⁸Tá an cás mar a dúirt mé le Forann; thaispeáin Dia d’Fhorann céard atá sé ar tí a dhéanamh. ²⁹Tiocfaidh seacht mbliana mórfhlúirse ar fud críocha na hÉigipte go léir.

³⁰Ach tiocfaidh seacht mbliana gorta ina ndiaidh agus ní bheidh cuimhne ar an bhflúirse go léir i gcríocha na hÉigipte; creimfidh an gorta an tír. ³¹Beidh an gorta úd a leanfaidh chomh dian sin ar fad nach mbeidh cuimhne ag aon duine ar an bhflúirse a bhí sa tír. ³²Is é cúis gur tháinig an taibhreamh faoi dhó go Forann mar go bhfuil an cúrsa cinnte cheana féin ag Dia, agus tá an-fhonn ar Dhia é a chur i gcích. ³³Ba chóir d’Fhorann duine críonna ciallmhar a thoghadh agus a chur i bhfeighil thír na hÉigipte. ³⁴Cuireadh Forann chuige dá bhrí sin agus ceapadh sé feidhmeannaigh os cionn na tíre agus gearradh sé cáin den chúigiú cuid ar thír na hÉigipte le linn seacht mbliana na flúirse. ³⁵Déanaidís bia go léir na mblianta maithe le teacht a chruinniú agus an t-arbhar a chur i dtaisce in ainm Fhorainn mar bhia sna cathracha, agus coinnídís é. ³⁶Beidh an bia sin mar chúl taca ag an tír i gcaitheamh na seacht mbliana gorta atá le luí ar thalamh na hÉigipte. Ní mhillfear ar an gcuma sin an tír de dheasca an ghorta.”

Iósaef faoi Onóir

³⁷D’aontaigh Forann agus a fheidhmeannaigh go léir lena ndúirt sé. ³⁸Ansin dúirt Forann lena fheidhmeannaigh: “Cá bhfaighimis fear mar é seo a bhfuil spiorad Dé ann?” ³⁹Agus dúirt Forann le Iósaef: “Os rud é gur fhoilsigh Dia duit gach a bhfuil ráite agat, ní féidir go mbeadh aon duine chomh héirimiúil ná chomh críonna leatsa. ⁴⁰Beidh tú i

bhfeighil mo thí go léir, agus déanfaidh mo mhuintir go léir de réir d’orduithe; ní bheidh céim sa bhreis agam ort ach an ríchathaoir seo amháin.”⁴¹ “Féach!” arsa Forann le Iósaef, “déanaim rialtóir díot ar chríocha uile na hÉigipte,”⁴² agus bhain Forann an fáinne dá láimh féin agus chuir ar láimh Iósaef é agus chuir fallaing de línéadach mín air agus slabhra óir timpeall a mhuiníl.⁴³ Chuir sé ina shuí é sa charbad is fearr aige seachas a charbad féin agus bhíodh na daoine roimhe ag cur na ngártha in airde: “Ar bhur nglúine.” Rinneadh rialtóir de ar chríocha uile na hÉigipte sa tslí sin.

⁴⁴“Mise Forann,” arsa Forann le Iósaef, “agus níl cead cos ná lámh ag aon duine ar fud críocha na hÉigipte ach de réir do tholasa.”⁴⁵ Agus thug Forann Zafanat Panaech mar ainm ar Iósaef, agus thug sé Ásanat, iníon Phóitífeara sagart On, mar bhean dó. Ghabh Iósaef amach ar fud críocha uile na hÉigipte.

⁴⁶Deich mbliana fichead a bhí Iósaef nuair a tháinig sé i láthair Fhorainn rí na hÉigipte. Agus chuaigh Iósaef amach ó láthair Fhorainn agus ghabh ar fud críocha uile na hÉigipte.

⁴⁷I gcaitheamh na seacht mbliana flúirse, thug an talamh fómhar fial uaidh,⁴⁸ agus chruinnigh sé gach a raibh de bhia i mblianta na flúirse i dtír na hÉigipte agus chuir i dtaisce é sna cathracha; chuir sé an bia ó na dúichí ina dtimpeall i dtaisce i ngach cathair.

⁴⁹Agus thaiscigh Iósaef raidhse mhór arbhair mar ghaineamh na trá, go dtí go ndeachaigh de é a thomhas mar go raibh a thoirt thar tomhas.

⁵⁰Rugadh beirt mhac do Iósaef roimh bhliain an ghorta: Ásanat iníon Phóitífeara, sagart On, a bhronn air iad.⁵¹ Thug Iósaef Manaise ar a chéadghin; “mar,” ar sé, “thug Dia orm dearmad a dhéanamh ar mo chruatan go léir agus ar theaghlach m’athar.”

⁵²Thug sé Eafraím ar an dara mac; “mar,” ar sé, “chuir Dia an rath orm i dtír mo

chiaphtha.”⁵³ Na seacht mbliana flúirse a bhí i dtír na Éigipte, thángadar chun críche,⁵⁴ agus thosaigh na seacht mbliana gorta ar theacht mar a bhí ráite ag Iósaef. Bhí gorta i ngach tír ach bhí arán ar fáil ar fud thír na Éigipte go léir.⁵⁵ Nuair a luigh an gorta ar chríocha na Éigipte go léir, ghlaigh na daoine ar Fhorann ag iarraidh aráin; agus dúirt Forann leis na hÉigiptigh go léir: “Téigí go Iósaef, agus déanaigí mar a déarfaidh sé libh.”⁵⁶ Nuair a leath an gorta ar fud na tíre go léir, d’oscail Iósaef na taiscí go léir, agus dhíol an t-arbhar leis na hÉigiptigh mar go raibh an gorta dian i dtír na Éigipte.⁵⁷ Agus tháinig daoine ó cheithre hairde na cruinne go dtí an Éigipt chun arbhar a cheannach ó Iósaef, mar go raibh an gorta dian ar fud an domhain ar fad.

Tagann Dear tháireacha Iósaef Chuige

42 Chuala Iacób go raibh arbhar ar díol san Éigipt agus dúirt sé lena chlann mhac: “Cad a ba áil libh féachaint ar a chéile?² Is clos dom, féach!” ar sé, “go bhfuil arbhar san Éigipt; téigí ansiúd síos agus ceannaigí arbhar ann dúinn ionas go mairfimid agus nach bhfaighimid bás.”³ D’imigh deichniúr de dheartháireacha Iósaef síos chun arbhar a cheannach san Éigipt.⁴ Ach níor chuir Iacób Biniáimin, deartháir Iósaef, lena dheartháireacha. “Ní foláir,” ar sé, “gan aon ní a thitim amach dó.”⁵ Tháinig clann Iosraél dá réir sin, fara daoine eile a bhí ag déanamh an turais chéanna, chun arbhar a cheannach mar go raibh gorta i dtír Chanán.⁶ Ba é Iósaef a bhí i gceannas ar an tír agus is é a bhí ag díol le gach a dtáinig. Agus tháinig deartháireacha Iósaef agus shléachtadar síos go talamh dó.⁷ Nuair a chonaic Iósaef a dheartháireacha, d’aithin sé iad, ach ní dhearna sé

ach caitheamh leo mar a dhéanfadh le daoine deoranta agus labhairt leo go borb: “Cad as daoibh?” ar sé. “Ó thír Chanán,” ar siad, “a thángamar chun bia a cheannach.”⁸ Sea, d’aithin Iósaef a dheartháireacha, ach níor aithin siadsan é.⁹ Chuimhnigh Iósaef ar na taibhrimh a bhí aige ina dtaobh agus dúirt sé: “Spiairí sibh,” ar sé, “agus chun faisnéis a fháil ar bhaill laga na tíre a tháinig sibh.”¹⁰ “Ní hea ar aon chor,” ar siad, “ach is chun bia a cheannach a tháinig do shearbhóntaí.”¹¹ Clann an aon fhir amháin sinn go léir, agus daoine macánta; ní spiairí do shearbhóntaí.”¹² “Ní fíor sin,” ar sé leo, “ach is chun baill laga na tíre a fháil amach a tháinig sibh.”¹³ D’fhreagraíodar: “Dháréag dearthár, clann an aon fhir amháin i dtír Chanán, is ea sinne, do shearbhóntaí; agus féach tá an sóisear fós anois fara ár n-athair, agus tá duine nach maireann.”¹⁴ Ach d’fhreagair Iósaef iad: “Tá an scéal mar a dúirt mé; is spiairí sibh.”¹⁵ Seo é an promhadh a chaithfidh sibh a shásamh: dar anam Fhorainn, ní fhágfaidh sibh an áit seo mura dtaga an deartháir is óige agaibh anseo.¹⁶ Seolaigí duine daoibh féin ag triall ar bhur ndeartháir; fanfaidh an chuid eile agaibh i ngéibheann i dtreo go ndéanfaí bhur scéal a phromhadh féachaint an lucht fírinne sibh nó nach ea; agus murab ea, dar anam Fhorainn, is spiairí sibh go cinnte.”¹⁷ Ansin chaith sé iad go léir isteach i bpríosún ar feadh trí lá.

¹⁸ Ar an tríú lá dúirt Iósaef leo: “Déanaigí mar seo, agus ní baol daoibh an bás, mar is duine mé ar a bhfuil eagla Dé; ¹⁹ más dream macánta sibh, fanadh deartháir agaibh sa charcair ina bhfuil sibh agus téadh an chuid eile le harbhar chun fóirithint ar ghátar bhur dteaghlach.”²⁰ Agus tugaigí an deartháir is óige agaibh chugamsa, i dtreo go bhfíorófaí bhur scéal agus sibh a dhul slán ón mbás.” Rinneadar amhlaidh.²¹ Ansin dúradar le chéile: “Go deimhin féin tá ár ndeartháir á agairt orainn! Chonaiceamar a bhuaireamh anama

agus é ag impí orainn agus gan aon aird againn air. Uime sin a tháinig an buaireamh seo orainn.”²² D’fhreagair Reúbaen: “Nach ndúirt mise libh gan coir a dhéanamh in aghaidh an bhuachalla? Ach thug sibh an chluas bhodhar dom agus seo anois a fhuil á hagairt orainn!”²³ Ní raibh a fhios acu gur thuig Iósaef iad, mar bhí teanga labhartha eatarthu.²⁴ D’iompaign seisean i leataobh agus ghoil; ansin d’fhill orthu agus labhair leo; agus thóg sé Simeon uathu agus chuir cuibhreacha air os comhair a súl.

Filleann Clann Iacóib

²⁵D’ordaigh Iósaef ansin a gcléibh a líonadh d’arbhar agus airgead gach duine a chur ar ais ina mhála agus lón bóthair a thabhairt dóibh. Rinneadh amhlaidh dóibh.²⁶ Ansin chuireadar a n-ualach arbhair ar a gcuid asal agus d’imíodar leo.²⁷ Nuair a d’oscail duine díobh a mhála chun bia a thabhairt dá asal mar a rabhadar chun fanacht thar oíche, chonaic sé a chuid airgid i mbéal an mhála.²⁸ Dúirt sé lena dheartháireacha: “Cuireadh mo chuid airgid ar ais! Seo é i mbéal mo mhála!” Thit an lug ar an lag acu ansin: d’fhéachadar ar a chéile agus scéin orthu: “Ceard é seo a rinne Dia linn?” ar siad.²⁹ Nuair a d’fhilladar ar a n-athair Iacób, i dtír Chanán, d’eachtraíodar dó gach ar tharla dóibh.³⁰ “An té is tiarna ar an tír,” ar siad, “labhair sé go borb linn á mheas gur lucht braite ar a thír sinn.”³¹ Ach dúramar leis: ‘Daoine macánta sinne agus ní spairí; ³²tá dháréag dearthár againn ann, mic ár n-athar; tá duine againn nach maireann agus tá an sóisear fós anois fara ár n-athair i dtír Chanán.’³³ Ansin dúirt an té is tiarna ar an tír linn: ‘Ar an gcuma seo a bheidh a fhios agam gur daoine macánta sibh: fágaigí deartháir agaibh anseo liomsa

agus imígí libh le harbhar chun fóirithint ar ghátar bhur dteaghlach. ³⁴ Agus tugaigí an deartháir is óige agaibh chugam; ansin is ea a bheidh a fhios agam gur daoine macánta sibh agus scaoilfidh mé bhur ndeartháir chugaibh, agus féadfaidh sibh bheith ag margáil sa tír.” ³⁵ Ag folmhú a málaí dóibh, seo spagaí airgid gach duine ina mhála. Nuair a chonaiceadar féin agus an t-athair na spagaí airgid, tháinig scanradh orthu ³⁶ agus dúirt Iacób, an t-athair, leo: “Tá mo chlann mhac á bhfuadach uaim agaibh! Tá Iósaeaf cailte, tá Simeon cailte, agus anois ní foláir libh Biniáimin a bhreith libh; nach orm a thit an crann!” ³⁷ Ansin dúirt Reúbaen lena athair: “Cead agat mo bheirt mhac a chur chun báis mura dtabharfaidh mé ar ais chugat é; fág fúmsa é agus tabharfaidh mé ar ais chugat é.” ³⁸ Ach d’fhreagair sé: “Ní rachaidh mo mhac síos libh, mar tá a dheartháir marbh agus níl ach eisean amháin fágtha. Dá mbainfeadh aon tubaiste dó ar an aistear atá beartaithe agaibh, sheolfadh sibh síos go Seól mé agus mo cheann liath faoi ualach bróin.”

Na Dear tháireacha ag Filleadh ar Iósaeaf agus Biniáimin Leo

43 Luigh an gorta an-dian ar an tír. ² Nuair a bhí an t-arbhar a thugadar leo ón Éigipt caite acu, dúirt an t-athair leo: “Imígí ar ais agus ceannaigí beagán bia duinn.” ³ “An fear úd,” arsa Iúdá leis, “thug sé rabhadh sollúnta dúinn: ‘Ní ligfear isteach i mo láthair sibh gan bhur ndeartháir a bheith in bhur dteannta.’” ⁴ Má scaoileann tú ár ndeartháir inár dteannta, rachaimid síos agus ceannóimid bia duit. ⁵ Ach mura scaoileann tú leis, ní rachaimidne síos mar dúirt sé siúd: ‘Ní ligfear isteach i mo láthair sibh, gan

bhur ndeartháir a bheith in bhur dteannta.”⁶ “Cad a ba áil libh,” arsa Iosrael, “a bheith do mo chiapadh mar sin agus a rá leis siúd go raibh deartháir eile agaibh?”⁷ D’fhreagraíodar é: “Cheistigh sé siúd sinn go mion inár dtaobh féin agus i dtaobh ár muintire, á rá: ‘An maireann bhur n-athair? An bhfuil deartháir eile agaibh?’ Sin é an fáth a dtugamar an t-eolas dó. Conas a bheadh a fhios againn ar aon chor go ndéarfadh sé: ‘Tugaigí bhur ndeartháir anuas libh?’”⁸ Dúirt Iúdá lena athair Iosrael: “Scaoil an buachaill liomsa, agus cuirimis chun bóthair agus imímis linn chun nach bhfaighimis bás ach maireachtáil beo – sea sinne agus tusa agus ár muirear go léir chomh maith.”⁹ Rachaidh mise i mbannaí ar an mbuachaill; beidh mé freagrach duit ann; mura dtuga mé ar ais chugat é agus é a chur ina sheasamh os do chomhair, ansin bíodh a mhilleán sin ormsa go brách.¹⁰ Ach go deimhin féin mura mbeadh an mhoill seo, bheimis ar ais arís um an dtaca seo.”¹¹ Ansin dúirt Iosrael an t-athair leo: “Más éigean an scéal a bheith amhlaidh, déanaigí mar leanas: Cuirigí in bhur gcléibh cuid de thogha torthaí na tíre agus beirigí síos chuige siúd mar thabhartas beagán balsaim agus meala agus guma agus tragacant agus cnónna pistéise agus almóinne.”¹² Tugaigí a dhá oiread airgid libh; tugaigí ar ais an t-airgead a cuireadh i mbéal bhur málaí. B’fhéidir gur dearmad é.¹³ Tugaigí libh bhur ndeartháir agus seo libh ar ais chuige siúd.¹⁴ Go ndeonaí Dia Uilechumhachtach trócaire daoibh ina láthair siúd i dtreo go seolfaidh sé ar ais bhur ndeartháir eile in éineacht le Biniáimin. Maidir liomsa, más é atá i ndán dom mo chlann a chailliúint, caillfidh mé iad.”¹⁵ Thóg na fir an tabhartas ansin: thugadar a dhá oiread airgid leo – agus Biniáimin. Chuireadar chun bóthair agus síos leo go dtí an Éigipt agus isteach i láthair Iósaef.¹⁶ Nuair a chonaic Iósaef Biniáimin faru dúirt sé lena reachtaire: “Beir leat iad seo chun an tí, agus maraigh mart agus cóirigh

bia, mar beidh bia acu seo liom um nóin.”¹⁷ Rinne seisean rud ar Iósaef agus thug na fir go teach Iósaef; ¹⁸ tháinig eagla orthusan mar go rabhadar á mbreith go teach Iósaef agus dúradar: “Táthar dár dtabhairt ann de bharr an airgid a cuireadh ar ais inár málaí arbhair an chéad uair; tabharfaidh siad fúinn; ionsóidh siad sinn agus déanfaidh siad daoir dinn agus gabhfaidh siad ár n-asail mar an gcéanna.”¹⁹ Suas leo dá bhrí sin chun reachtaire Iósaef agus labhair siad leis ar thairseach an tí: ²⁰ “A thiarna,” ar siad, “thángamar anuas an chéad uair chun bia a cheannach.”²¹ Nuair a shroicheadar mar a rabhamar chun fanacht thar oíche, d’osclaíomar ár málaí agus b’shiúd airgead gach duine i mbéal a mhála, gan pioc de in easnamh; thugamar linn arís é dá bhrí sin, ²² agus thugamar a thuilleadh airgid linn anuas chomh maith chun bia a cheannach. Ní eol dúinn cé chuir ár gcuid airgid inár málaí arbhair.”²³ “Síocháin daoibh; ná bíodh eagla oraibh,” ar sé. “Is é bhur nDia agus Dia bhur n-athar a chuir an mhaoin in bhur málaí arbhair daoibh. Fuaireas bhur n-airgead slán iomlán.” Thug sé Simeon amach chucu ansin.

²⁴ Thug an fear isteach i dteach Iósaef iad ansin agus thug uisce chucu; níodar a gcosa; thug sé siúd foráiste dá n-asail; ²⁵ chóiríodarsan a dtabhartas agus iad ag feitheamh le Iósaef a theacht um nóin, mar dúradh leo go rabhadar chun bia a chaitheamh ansiúd.

²⁶ Nuair a tháinig Iósaef abhaile thugadar isteach chuige an tabhartas a bhí acu agus shléachtadar go talamh dó. ²⁷ Agus chuir sé ceist orthu conas mar a bhí acu, agus dúirt: “An bhfuil bhur n-athair ar fónamh? – an seanfhear a luaigh sibh? An maireann sé fós?”

²⁸ “Tá do shearbhónta, ár n-athair, ar fónamh,” ar siad, “agus maireann sé fós”; agus chromadar a gceann agus rinneadar umhlaíocht dó. ²⁹ D’fhéach seisean suas ansin agus chonaic a dheartháir Biniáimin, mac a mháthar; “An é seo,” ar sé, “an deartháir is óige

agaibh, an té a luaigh sibh liom? Go soirbhí Dia duit, a mhic.”³⁰ Ansin amach le Iósaef láithreach mar gur tháinig tocht ar a chroí nuair a chonaic sé a dheartháir, agus bhí na deora ag bagairt air. Isteach leis ina sheomra agus ghoil sé ansiúd.³¹ Ansin nigh sé a aghaidh agus tháinig amach; ansin, agus greim ar a chroí aige, dúirt sé: “Dáiltear an bia.”³² Dáileadh a chuid air leis féin agus orthusan leo féin; agus na hÉigiptigh a chaith bia leo, dáileadh orthu leo féin mar ní féidir leis na hÉigiptigh bia a chaitheamh le hEabhraigh – is gráin dearg leo é sin.³³ Cuireadh chun boird iad os a chomhair, an sinsear de réir a shinsearachta agus an sóisear de réir a shóisearachta; d’fhéach na fir ar a chéile le hionadh agus le alltacht.³⁴ Dáileadh bia orthu ansin ina chodanna ó bhord Iósaef, ach an chuid a cuireadh chun Biniáimin ba mhó faoi chúig í na cuid aon duine eile díobh. D’óladar fíon ina theannta go rabhadar súgach.

Biniáimin agus Corn Iósaef

44 Ansin thug [Iósaef] ordú dá reachtaire: “Líon málaí na bhfear,” ar sé, “de bhia, oiread agus is féidir dóibh a iompar, agus cuir airgead gach duine i mbéal a mhála; agus cuir mo chorn, an ceann airgid, i dteannta airgead a arbhair, isteach i mbéal mhála an té is óige acu.” Rinne sé mar a dúirt Iósaef leis.³ Lá arna mhárach le breacadh an lae seoladh na fir chun siúil agus a n-asail leo.⁴ Ní rabhadar imithe ach tamall beag ón cathair nuair a dúirt Iósaef lena reachtaire: “Bí amuigh,” ar sé, “agus lean na fir sin! agus nuair a thiocfaidh tú suas leo abair leo: ‘Cad chuige daoibh an t-olc a dhéanamh in aghaidh na

maitheasa? [Cad chuige gur ghoid sibh mo chorn airgid?] ⁵Nach as seo a ólann mo thiarna, agus nach leis a dhéanann sé fáistine? Is olc an beart é sin déanta agaibh!”

⁶Nuair a tháinig seisean suas leo labhair sé mar sin leo. ⁷Dúradar leis: “Cen fáth go labhraíonn tú mar sin, a mháistir? I bhfad ó do shearbhóntaí a leithéid de bheart a dhéanamh! ⁸Féach an t-airgead a fuairamar i mbéal ár málaí, thugamar ar ais chugat é ó thír Chanán. Conas, más ea, a ghoidfimis airgead ná ór ó theach do thiarna? ⁹Má fhaightear ag aon duine de do shearbhóntaí é, cuirtear chun báis é, agus bímis féin inár ndaoir agat, a mháistir.” ¹⁰“Breith bhur mbéil féin oraibh, más ea,” ar sé, “an té ag a bhfaighfear é, beidh sé ina dhaor agam; ach rachaidh an chuid eile agaibh saor.” ¹¹Ansin leag gach duine a mhála ar an talamh gan mhoill agus d’oscail gach duine a cheann féin. ¹²Rinne sé iad a chuardach, ag dul ón sinsear go dtí an sóisear agus fuarthas an corn i mála Bhiniáimin. ¹³Stróic siad a gcuid éadaigh, chuir gach duine a ualach ar a asal agus ar ais leo chun na cathrach. ¹⁴Nuair a shroich Iúdá agus a dheartháireacha teach Iósaef, bhí sé ansiúd fós; shléachtadar síos go talamh roimhe. ¹⁵Dúirt Iósaef leo: “Cad é seo atá déanta agaibh? Nach bhfuil a fhios agaibh gur fear feasa mo leithéidse?” ¹⁶“Cad tá le rá againn leat, a thiarna?” arsa Iúdá, “cén chosaint atá againn le déanamh orainn féin? Tá ciontacht do shearbhóntaí nochta ag Dia féin. Anois, más ea, seo sinn mar dhaoir agat, a thiarna, sinne chomh maith leis an té a bhfuarthas an corn ina sheilbh.” ¹⁷“Nár lige Dia go ndéanfainn a leithéid! Ní bheidh ina dhaor agam ach an té a bhfuarthas an corn ina sheilbh. Maidir libhse, téigí ar ais slán folláin chun bhur n-athar.”

¹⁸Ansin chuaigh Iúdá suas chuige agus dúirt: “A thiarna, impím ort, lig do do shearbhónta focal a chur i do chluais le do thoil; agus ná las le fearg chun do

shearbhónta, óir is cosúil le Forann féin tusa. ¹⁹Chuir tú ceist, a thiarna, ar do shearbhóntaí: ‘An bhfuil athair nó deartháir agaibh?’ ²⁰Agus dúramar le d’onóir: ‘Tá athair againn, seanfhear, agus deartháir óg a rugadh dó ina sheanaois; tá a dheartháirsean tar éis bháis agus níl fágtha ach eisean de chlann a mháthar; agus tá cion ag a athair air.’ ²¹Ansin dúirt tú le do shearbhóntaí: ‘Tugaigí chugam anuas é go bhfeicfidh mé le mo shúile cinn é.’ ²²Ansin dúramar le d’onóir: ‘Ní féidir don mhac a athair a fhágáil mar má fhágann sé a athair ansin, gheobhaidh a athair bás.’ ²³Ansin dúirt tú le do shearbhóntaí: ‘Mura dtaga an deartháir is óige agaibh anuas in éineacht libh ní fheicfidh sibh mo ghnúis níos mó.’ ²⁴Nuair a d’fhillamar ar ár n-athair, do shearbhónta, d’insíomar dó a raibh ráite agat, a thiarna. ²⁵Agus nuair a dúirt ár n-athair: ‘Imígí arís agus ceannaigí beagán bia dúinn,’ ²⁶dúramar: ‘Ní féidir dúinn dul síos. Má théann an deartháir is óige againn inár dteannta, ansin rachaimid; mar ní féidir linn radharc a fháil ar ghnúis an fhir úd gan an deartháir is óige a bheith farainn.’ ²⁷Ansin dúirt do shearbhónta, m’athair, linn: ‘Tá a fhios agaibh gur rug mo bhean beirt mhac dom; ²⁸nuair a scar mé le duine acu, dúirt mé: Stolladh, sea agus alpadh é; agus ní fhaca mé riamh ó shin é. ²⁹Má thógann sibh an ceann seo uaim chomh maith, seolfaidh sibh síos go Seól mé agus mo cheann liath faoi ualach bróin.’ ³⁰Má thagaimse dá bhrí sin chun do shearbhónta, m’athair, agus gan an buachaill inár dteannta, ós rud é go bhfuil a chróí istigh sa bhuachaill, ³¹títfidh an t-anam as nuair a fheicfidh sé nach bhfuil an buachaill inár dteannta; agus seolfaidh do shearbhóntaí síos go Seól ár n-athair, do shearbhónta, agus a cheann liath faoi ualach bróin. ³²Chuaigh do shearbhónta, más ea, i mbannaí leis an mbuachaill i láthair m’athar, á rá: ‘Mura dtuga mé ar ais chugat é, bíodh a mhilleán sin ormsa ar feadh mo shaoil i láthair m’athar.’ ³³Anois

dá bhrí sin, impím ort, lig do do shearbhónta fanacht ina dhaor ag mo thiarna, agus scaoil an buachaill ar ais lena dheartháireacha. ³⁴Conas a d'fhéadfainnse dul ar ais ag triall ar m'athair agus gan an buachaill i mo theannta? Ní ligfeadh eagla dom a bheith ag faire ar an ainnise a thiocfadh sa mhullach ar m'athair.”

Cuireann Iósaef é féin in Aithne

45 Níor fhéad Iósaef smacht a choimeád air féin a thuilleadh os comhair a raibh ag friotháil air; ghlaoigh sé in ard a chinn agus dúirt: “Cuirigí gach aon duine chun síuil ó mo láthair.” Ní raibh aon duine i láthair dá bhrí sin nuair a bhí Iósaef á chur féin in aithne dá dheartháireacha. ²Ghoil sé os ard agus chuala na hÉigiptigh é agus chuala teaghlach Fhorainn é. ³“Mise Iósaef,” arsa Iósaef lena dheartháireacha, “agus an maireann m'athair fós?” Ach níor fhan focal freagra dó ag a dheartháireacha le barr uafáis ina láthair. ⁴Dúirt Iósaef ansin lena dheartháireacha: “Druidigí i leith chugam, le bhur dtoil”; agus nuair a dhruideadar leis dúirt sé: “Mise bhur ndeartháir Iósaef a dhíol sibh le breith chun na hÉigipte. ⁵Anois, más ea, ná bíodh buaireamh ná fearg oraibh libh féin toisc mé a reic anseo, mar sheol Dia mise romhaibh chun sibh a choinneáil beo. ⁶Óir tá an gorta sa tír le dhá bhliain agus tá cúig bliana eile le teacht nach gcuirfear síol agus nach mbainfear fómhár. ⁷Chuir Dia mise romhaibh chun fuíoll sleachta a choimeád beo ar talamh daoibh, sea agus tarrtháil a dhéanamh ar a lán daoibh. ⁸Ní sibhse dá bhrí sin a sheol anseo mé ach Dia, agus chuir sé mé i riocht a bheith i m'athair ag Forann agus i mo thiarna ar a theaghlach go léir agus i m'uachtarán ar chríocha na hÉigipte go léir.

⁹Brostaigí agus téigí abhaile chun m'athar agus abraigí leis: 'Deir do mhac Iósaef leat: Rinne Dia tiarna díom ar chríocha na hÉigipte go léir; tar chugam anuas agus ná déan aon mhoill: ¹⁰Beidh cónaí ort i ndúiche Ghoisin, agus beidh tú i mo chóngar – tú féin agus do chlann agus clann do chlainne, do tháinte agus do thréada agus do mhaoin go léir; ¹¹agus cothóidh mé ansiúd thú mar go bhfuil cúig bliana gorta le teacht fós, agus nach áil liom go luífeadh an ghannchúis ort féin ná ar do theaghlach ná ar do chuid.'

¹²Agus anois feiceann sibh le bhur súile cinn – sibhse agus mo dheartháir Biniáimin – gur liomsa an béal seo ag caint libh. ¹³Ní foláir daoibh a insint do m'athair cad é gradam atá agam san Éigipt agus gach a bhfuil feicthe agaibh. Brostaigí agus tugaigí m'athair anseo anuas." ¹⁴Ansin chaith sé é féin ar bhráid Bhiniáimin a dheartháir agus ghoil sé agus ghoil Biniáimin ar a bhráidsean. ¹⁵Agus phóg sé a dheartháireacha go léir agus a dheora ag síleadh orthu, agus ansin labhair a dheartháireacha leis.

¹⁶Bhain an scéal nua go raibh deartháireacha Iósaef tagtha pálás Fhorainn amach, agus b'áthas le Forann é a chlos, agus ba é an dála céanna é ag a theaghlach. ¹⁷Dúirt Forann le Iósaef: "Abair le do dheartháireacha: 'Déanaigí mar leanas: Cuirigí ualaí ar bhur mbeithígh iompair agus ar ais libh go tír Chanán. ¹⁸Agus tugaigí libh anseo bhur n-athair agus bhur dteaghlaigh agus tagaigí ar ais chugam. Tabharfaidh mé togha thalamh na hÉigipte daoibh agus beidh méith na talún mar bhia agaibh.' ¹⁹Agus tabhair an t-ordú seo dóibh chomh maith: 'Déanaigí mar leanas: Tugaigí cóistí libh ó thír na hÉigipte do bhur miondaoine agus do bhur mná agus tugaigí bhur n-athair libh, agus tagaigí! ²⁰Is cuma daoibh faoi bhur maoin, mar is libhse togha maoiné thír na hÉigipte go léir.'"

Tagann Iacób

²¹Rinne clann Iosrael mar a dúradh leo agus thug Iósaef cóistí dóibh, mar a d'ordaigh Forann, agus lón bóthair. ²²Thug sé dhá fhallaing shaoire an duine dóibh, ach thug sé cúig fhallaing shaoire agus trí chéad seicil airgid do Bhiniáimin. ²³Agus seo leanas ar chuir sé chun a athar: deich n-asal agus ualaí d'ollmhaitheasaí na hÉigipte orthu; deich láir agus ualaí orthu d'arbhair agus d'arán agus de bhia agus de lón d'aistear a n-athar. ²⁴Ansín chuir sé a dheartháireacha chun siúil, agus is é focal deireanach a bhí aige dóibh ag imeacht: “Ná bíodh aon aighneas eadraibh ar an tslí.”

²⁵D'fhágadar an Éigipt dá bhrí sin agus bhaineadar amach tír Chanán agus a n-athair Iacób. ²⁶Agus dúradar leis: “Maireann Iósaef i gcónaí agus is rialtóir é ar chríocha uile na hÉigipte.” Agus tháinig suaitheadh croí air mar ní chreidfeadh sé iad. ²⁷Ach nuair a d'insíodar dó gach a ndúirt Iósaef leo, agus nuair a chonaic sé na cóistí a chuir Iósaef faoina dhéin, tháinig Iacób an t-athair chuige féin. ²⁸Agus dúirt Iosrael: “Is leor sin! Maireann Iósaef mo mhac i gcónaí; rachaidh mé ar a thuairisc roimh bhás dom!”

46 Chuir Iosrael chun bóthair dá bhrí sin lena raibh aige agus tháinig sé go Béar Seaba. D'ofrail sé íobairtí do Dhia a athar Íosác ansiúd. ²Agus labhair Dia le hIosrael i bhfís oíche agus ghlaigh: “A Iacóib, a Iacóib!” “Anseo dom,” ar sé. ³Dúirt sé leis ansin: “Mise Dia, Dia d'athar; ná bíodh eagla ort dul síos chun na hÉigipte, óir déanfaidh mé cine mor ansiúd díot. ⁴Rachaidh mise féin síos chun na hÉigipte leat agus tabharfaidh mé aníos arís thú; agus is é lámh Iósaef a dhúnfaidh do shúile.” ⁵Ansín d'fhág

Iacób Béar Seaba agus rinne clann mhac Iosrael a n-athair Iacób, a miondaoine agus a mná a iompar sna cóistí a sheol Forann faoina dhéin. ⁶Thugadar leo na tréada agus an mhaoin a bhí cruinnithe acu i dtír Chanán agus tháingadar chun na hÉigipte – Iacób agus a shliocht go léir – ⁷a mhic agus mic a mhac, a iníonacha agus iníonacha a mhac; thug sé a shliocht uile leis isteach san Éigipt.

⁸Seo iad anois ainmneacha chlainne Iosrael a tháinig go dtí an Éigipt, Iacób agus a chlann mhac: Reúbaen céadghin Iacób ⁹ agus a chlann mhac: Hanóc agus Palú agus Heazron agus Cairmi. ¹⁰Clann mhac Shimeon: Iamúél agus Iáimím agus Óhad agus Iáicín agus Zochar agus Seáúil mac mná Canánaí. ¹¹Clann mhac Léiví: Géirseon, Cohát agus Maráraí. ¹²Clann Iúdá: Éar agus Ónán agus Séala agus Bearna agus Zearach (ach d'éag Éar agus Ónán i dtír Chanán); agus b'iad Heazron agus Hámúl clann Bhearnan. ¹³Clann Íosácár: Tólá agus Puvá agus Iób agus Siomron. ¹⁴Clann Zabúlun: Seirid agus Éalón agus Iachlael. ¹⁵Is iadsan clann Léa a rug sí do Iacób i bPadan Arám, mar aon lena hiníon Díneá; triúr agus tríocha duine ar fad an líon mac agus iníonacha a bhí aige.

¹⁶Clann Ghád: Zifeón agus Haigí, Siúiní agus Eazbon, Éirí agus Aróidí, agus Airéilí. ¹⁷Clann Áiséar: Imneá agus Isveá agus Isví agus Beiría agus a ndeirfiúr Searach. Clann Bheiría: Heibir agus Mailciél. ¹⁸(Iadsan clann Zilpeá a thug Lábán dá iníon Léa, rug sí iad do Iacób – seisear déag). ¹⁹Seo iad clann Ráchael bean Iacóib: Iósaef agus Biniáimin. ²⁰Agus rugadh do Iósaef san Éigipt ó Ásanat iníon Phóitífeara sagart On: Manaise agus Eafraím. ²¹Clann Bhiniáimin: Beala agus Beicir agus Aisbéal agus Géará agus Námán agus Éichí agus Róis agus Mupaím agus Hupaím agus Ard. ²²Iadsan an chlann mhac a rug Ráchael do Iacób – ceathrar déag ar fad. ²³Clann Dhán: Huisím. ²⁴Clann Naftáilí:

Iachzael agus Gúiní agus Iéizir agus Siléim. ²⁵Iadsan clann Bhileá a bhronn Lábán ar a iníon Ráchael; rug sí iadsan do Iósaef – seachtar ar fad.

²⁶Ba é líon mhuintir Iacóib go léir a chuaigh isteach san Éigipt dá shliocht féin, gan mná a chlainne a chur san áireamh – seisear agus trí fichid ar fad. ²⁷Rugadh mic do Iósaef san Éigipt, beirt mhac; ba é líon theaghlach Iacóib ar fad a chuaigh isteach san Éigipt, deichniúr agus trí fichid.

Fáil te ó Iósaef agus ó Fhorann

²⁸Chuir [Iosrael] Iúdá ar aghaidh roimhe go dtí Iósaef chun go dtiocfadh seisear ina gcoinne i nGoisin. Nuair a shroicheadar Goisin, ²⁹ghabh Iósaef a chóiste agus seo leis in airicis a athar Iosrael i nGoisin. Tháinig sé ina láthair agus chaith é féin ar a bhráid agus bhí na deora ag sileadh leis ar a bhráid ar feadh i bhfad. ³⁰Dúirt Iosrael le Iósaef: “Níor chás liom bás a fháil anois de bhrí go bhfaca mé do ghnúis agus go bhfuil a fhios agam gur beo duit fós.” ³¹Labhair Iósaef ansin lena dheartháireacha agus le muintir a athar: “Rachaidh mé suas go Forann,” ar sé, “agus tabharfaidh mé an scéal nua dó. Déarfaidh mé leis: ‘Mo dheartháireacha agus muintir m’athar a bhí i dtír Chanán, tá siad tagtha chugam. ³²Aoirí iad agus bíonn siad ag féaracht stoic; agus thugadar leo a dtréada agus a dtáinte agus a maoin go léir.’ ³³Nuair a chuirfidh Forann fios oraibh agus a fhiafróidh sé: ‘Cén ghairm bheatha atá agaibh?’ abraigí leis: ³⁴‘Aoirí tréad sinne, do shearbhóntaí, onár n-óige go dtí anois féin, sinne agus ár n-aithreacha.’ Ar an gcuma seo ceadófar daoibh fanacht i dtír Ghoisin,” mar tá an ghráin dearg ag na hÉigiptigh ar gach aoire.

47 D'imigh Iósaef ansin agus dúirt le Forann: “Tá m’athair agus mo dheartháireacha tagtha ó thír Chanán lena dtréada agus lena dtáinte agus lena maoin go léir; tá siad anois i ndúiche Ghoisin.” ²Bhí cúigear dá dheartháireacha tugtha leis aige agus chuir sé i láthair Fhorainn ansin iad. ³“Cen ghairm bheatha atá agaibh?” arsa Forann lena dheartháireacha. Agus dúradar le Forann: “Is aoirí do shearbhóntaí dála ár n-aithreacha romhainn.” ⁴Leanadar ar aghaidh agus dúradar le Forann: “Thángamar chun cur fúinn tamall sa tír seo, mar níl aon fhéarach do thréada do shearbhóntaí mar tá an gorta go dian i dtír Chanán; agus anois impimid ort, lig do do shearbhóntaí fanacht tamall i dtír Ghoisin.” ⁵Ansin dúirt Forann le Iósaef: “Tá d’athair agus do dheartháireacha tagtha chugat. ⁶Sin é talamh na hÉigipte romhat mar a shíneann; cuir d’athair agus do dheartháireacha chun cónaí sa chuid is fearr den talamh. Cuiridis fúthu i dtír Ghoisin, agus más eol duit aon chumasaigh orthu, cuir i bhfeighil mo stoic féin iad.”

⁷Ansin thug Iósaef Iacób a athair leis agus chuir i láthair Fhorainn é, agus chuir Iacób a bheannacht ar Fhorann. ⁸Agus d’fhiafraigh Forann de Iacób: “An iomaí bliain a áiríonn tú de fhad saoil agat?” ⁹Dúirt Iacób le Forann: “Tá céad agus deich mbliana fichead de shaol síorthaistil caite agam; ní fada ná ní fóna blianta mo ré agus níl siad chomh fada le blianta saoil m’aithreacha ina síorthaisteal.” ¹⁰Agus chuir Iacób a bheannacht ar Fhorann agus d’imigh amach ó láthair Fhorainn. ¹¹Ansin bhunaigh Iósaef a athair agus a dheartháireacha, agus thug seilbh dóibh, i dtír na hÉigipte, sa chuid is fearr den talamh, i ndúiche Ramasaes mar a d’ordaigh Forann. ¹²Agus chuir Iósaef cóir chothaithe ar a athair, ar a dheartháireacha, agus ar theaghlach uile a athar de réir líon a muirir.

Bear ta Iósaef

¹³Ní raibh aon bhia sa tír ar fad mar go raibh an gorta chomh dian sin go raibh tír na hÉigipte agus tír Chanán in anbhainne le hocras. ¹⁴A raibh d'airgead le fáil i dtír na hÉigipte agus i dtír Chanán, chruinnigh Iósaef é mar mhalairt ar an arbhar a bhí á cheannach agus thug an t-airgead go léir leis go pálás Fhorainn. ¹⁵Agus nuair a bhí an t-airgead go léir caite i dtír na hÉigipte agus i dtír Chanán tháinig na hÉigiptigh go léir go dtí Iósaef á rá: “Tabhair bia duinn! Cad chuige go bhfaighimis bás os comhair do shúl? Óir tá ár gcuid airgid caite.” ¹⁶D’fhreagair Iósaef: “Tugaigí libh bhur n-eallach agus tabharfaidh mé bia daoibh mar mhalairt ar bhur n-eallach má tá bhur gcuid airgid ídithe.” ¹⁷Thugadar a n-eallach dá réir sin chun Iósaef agus thug Iósaef arán dóibh mar mhalairt ar chapail, ar tháinte, ar thréada agus ar asail; chothaigh sé le bia iad an bhliain sin mar mhalairt ar a n-airnéis go léir. ¹⁸Nuair a bhí an bhliain sin thart, tháingadar chuige arís an bhliain dar gcionn agus dúradar leis: “Ní cheilfimid ort é, a rí; tá ar gcuid airgid go léir caite; is lenár dtiarna an airnéis go léir; níl fagtha i láthair ár dtiarna ach ár gcorp agus ár dtailte. ¹⁹Cad chuige go bhfaighimis bás os comhair do shúl – sinne agus ár dtailte? Bímis féin agus ár dtailte agat dá bhrí sin mar cheannach ar bhia; beimidne lenár dtailte mar dhaoir ag Forann. Ach tabhair dúinn síol le cur chun nach bhfaighimis bás ach go mairfimis agus nach bhfágfaí an talamh ina fhásach.”

²⁰Cheannaigh Iósaef talamh uile na hÉigipte ar an tslí sin d’Fhorann; óir dhíol na hÉigiptigh go léir a dtailte mar gur luigh an gorta orthu. Fuair Forann an talamh go léir. ²¹Maidir leis an bpobal, rinne sé daoir díobh ó cheann ceann na hÉigipte. ²²Talamh na

sagart amháin a d'fhág sé gan ceannach, mar d'fhaigheadh na sagairt liúntas ar leith ó Fhorann agus mhaireadar ar an liúntas a thug Forann dóibh; níor dhíoladar a dtailte dá bhrí sin. ²³ Ansin dúirt Iósaef leis an bpobal: “Tá sibh féin agus bhur dtailte, mar a fheiceann sibh, ceannaithe anois agam d’Fhorann. Seo daoibh síol dá bhrí sin le cur sa talamh. ²⁴ Ach nuair a thiocfaidh an fómhar tabharfaidh sibh an cúigiú cuid d’Fhorann agus coimeádfaidh sibh na ceithre coda eile mar shíol do bhur n-ithir, mar bhia daoibh féin agus do bhur dteaghlaigh, agus mar chothú do bhur miondaoine.” ²⁵ D’fhreagraíodar: “Shábháil tú ár n-anam; beimid inár ndaoir ag Forann, le do thoil, a thiarna.” ²⁶ Rinne Iósaef reacht faoi thalamh na hÉigipte agus tá sé i bhfeidhm fós sa lá atá inniu ann: an cúigiú a bheith ag Forann. Talamh na sagart amháin nár tháinig i seilbh Fhorainn.

²⁷ D’fhan Iosrael i dtír na hÉigipte i ndúiche Ghoisin, agus fuair eadar seilbh air agus bhí an rath orthu agus chuadar i líonmhaire go mór. ²⁸ Mhair Iacób seacht mbliana déag i dtír na hÉigipte; ba é fad saoil Iacóib agus blianta a ré ná céad agus daichead a seacht mbliana. ²⁹ Nuair a bhí an bás ag druidim le hIosrael, ghlaigh sé chuige a mhac Iósaef agus dúirt sé leis: “Má fuair mé fabhar i do láthair, cuir, impím ort, do lámh faoi mo cheathrú agus geall go mbeidh tú go dílis fírinneach liom. Ná hadhlaic mé san Éigipt, ³⁰ ach sín sa chré mé le mo shinsir. Tóg ón Éigipt amach mé agus adhlaic mé san aon tuama leo.” D’fhreagair seisean: “Déanfaidh mé mar a dúirt tú.” ³¹ Ach lean sé air: “Tabhair do mhionn dom,” agus thug sé sin dó. Ansin lig Iosrael é féin siar ar an adhairt.

Glacann Iacób le Beirt t Mhac Íosaef

48 Dúradh le Íosaef tamall ina dhiaidh seo: “Bhuail taom tinnis d’athair.” Thug sé leis a bheirt mhac Manaise agus Eafráim. ²Nuair a dúradh le Iacób: “Féach, tá do mhac Íosaef tagtha chugat,” chruinnigh Iosrael a neart agus d’éirigh aniar sa leaba. ³Agus dúirt Iacób le Íosaef: “Thaispeáin Dia Uilechumhachtach é féin dom i Lúz i dtír Chanán agus chuir a bheannacht orm ⁴á rá: ‘Féach! cuirfidh mé an rath ort agus méadóidh mé do shliocht, agus déanfaidh mé baicle ciníocha díot agus tabharfaidh mé an tír seo do do shliocht i do dhiaidh mar shealús go síoraí.’ ⁵Anois an bheirt mhac a rugadh duit i dtír na hÉigipte sula dtáinig mise chugat san Éigipt, is liomsa iad; beidh Eafráim agus Manaise agam mar mhic ar aon dul le Reúbaen agus Simeon. ⁶Ach cibé clann a ghinfear uait ina ndiaidh, is leat féin iad; agus beidh ainmneacha a ndeartháireacha orthu sa mhéid a bhaineann le hoidhreacht. ⁷Ar m’aistear dom ó Phadan Arám bhí sé de dhólás agam go bhfuair Ráchael bás i dtír Chanán, agus sinn tamall fós ó Eafrát. Rinne mé í a adhlacadh ansiúd ar an mbóthar go hEafrát, i mBeithil.” ⁸Nuair a chonaic Iosrael mic Íosaef, dúirt sé: “Ce hiad sin?” ⁹“Sin iad,” arsa Íosaef lena athair, “mo mhic-sé, a bhronn Dia anseo orm.” Agus dúirt seisean: “Tabhair anseo i leith chugam iad, le do thoil, go gcuirfidh mé mo bheannacht orthu.” ¹⁰Bhí scáthshúilí ar Iosrael leis an aois i dtreo nach raibh radharc aige orthu. Thug Íosaef níos cóngaraí dó iad dá bhrí sin agus phóg sé an bheirt agus ghlac chuige ina ucht iad. ¹¹Agus dúirt Iosrael le Íosaef: “Ní raibh aon súil agam go bhfeicfinn do ghnúis arís, ach seo é Dia á dheonú dom do chlann a fheiceáil chomh maith.” ¹²Ansinn thóg Íosaef an bheirt mhac óna ghlúine chuige féin, agus shléacht sé go

talamh. ¹³ Agus rug Iósaef orthu araon, ar Eafráim ina lámh dheas i dtreo go raibh sé ar chlé Iosrael, agus ar Mhanaise ina lámh chlé i dtreo go raibh sé ar dheis Iosrael; agus thug sé in aice leis iad. ¹⁴ Shín Iosrael a lámh dheas uaidh amach agus leag í ar cheann an té a ba óige, Eafráim; agus a lámh chlé ar cheann Mhanaise, agus a lámha á gcur thar a chéile aige – ba é Manaise an té ba shine. ¹⁵ Ansin chuir sé a bheannacht ar Iósaef á rá:

“Dia ar shiúil m’aithreacha Abrahám agus Íosác ina radharc,
Dia a bhí mar aoire agam ar feadh mo shaoil go léir go dtí seo,

¹⁶ An t-aingeal a d’fhuascail mé ó gach olc, go mbeannaí sé na buachaillí seo!
Go maire mo ainmse iontu, agus ainm m’aithreacha Abrahám agus Íosác.
Go dté siad i líonmhaire agus in iomadúlacht ar chlár na cruinne.”

¹⁷ Nuair a chonaic Iósaef a athair ag leagan a lámhe deise ar cheann Eafráim, baineadh stad as. Rug sé greim ar lámh a athar chun í a chur ó cheann Eafráim go ceann Mhanaise. ¹⁸ Dúirt Iósaef lena athair: “Ní mar sin is ceart, a athair, é seo an chéadghin; leag do lámh dheas ar a cheann seo.” ¹⁹ Ní dhearna an t-athair rud air, ach dúirt: “Tá a fhios agam, a mhic ó, tá a fhios sin. Beidh seisean leis ina phobal mór, agus beidh sé tábhachtach. Ach is tábhachtaí ná é a bheidh an deartháir is óige agus beidh a shliocht ina mbaicle ciníocha.” ²⁰ Chuir sé a bheannacht orthu an lá sin á rá:

“Gura beannacht sibh in Iosrael! Go ndeire siad:

‘Go gcuire Dia an bhail chéanna ort le hEafráim agus le Manaise!’”

Ar an tslí sin thug sé an tosach do Eafráim ar Mhanaise.

²¹ Ansin dúirt Iosrael le Iósaef: “Féach, táim ar tí bás a fháil! Ach beidh Dia libhse agus tabharfaidh sé ar ais go tír bhur sinsear sibh. ²² Maidir liom féin, bronnaim ort Seicim, de

bhreis ar do dheartháireacha, é siúd a bhain mé de na hAmóraigh le mo chlaíomh agus le mo bhogha.”

Beannachtaí Iacóib

49 Ansin ghlaoih Iacób ar a chlann mhac agus dúirt: “Cruinnigí le chéile go n-inseoidh mé daoibh cad tá i ndán daoibh sna laethanta atá romhaibh.

² Tagaigí le chéile, a mhaca Iacóib, agus éistigí; éistigí le hIosrael bhur n-athair.

³ A Reúbaen, is tú mo chéadghin mo neart, céadtoradh m’fhearúlachta.

Rug tú barr leat in uabhar agus barr i gcumhacht,
⁴ gan smacht mar an tuile; ach ní tú a bheidh ar tosach, mar gur ghabh tú suas chun leaba d’athar, agus gur thruailligh tú mo thocht, mo bhrón!

⁵ Deartháireacha Simeon agus Léiví, agus chuireadar a ndobhearta i gcrích.

⁶ Ná bíodh m’anam páirteach ina gcomhairlí; nár aontaí mo chroí lena gcomhluadar, óir mharaíodar daoine le teann feirge agus speireadar daimh le barr buile.

⁷ Mallacht ar a bhfearg de bharr a fíochmhaire agus ar a bhfraoch de bharr a dhanarthachta. Cuirfidh mé scaipeadh orthu in Iacób agus scaoileadh orthu in Iosrael.

⁸ A Iúdá, molfaidh do dheartháireacha thú; beidh do lámh ar bhráid do naimhde agus sléachtfaidh clann mhac d’athar duit.

⁹ Coileán leoin é Iúdá!
Filleann tú anois, a mhic, ón gcreach; agus cromann sé agus luíonn mar leon nó mar bhanleon, cé leomhann é a mhuscailt?

¹⁰ Ní scarfaidh an ríshlat ó Iúdá ná más an cheannais ó idir a chosa, go dtaga an té ar leis é, dá dtabharfaidh na ciníocha géillsine.

¹¹ Ceanglaíonn sé a asal den fhíniúin agus searrach a lárach dá stoc. Níonn sé a éide i bhfíon agus a chulaith i bhfuil na gcaor;

¹² beidh a shúile dearg le fíon agus a dhéada bán le bainne.

- ¹³ Beidh cónaí ar Zabúlun cois na farraige;
beidh sé ina fhoscadh ag loingear
agus beidh imeall a chríoch i gcóngar Shíodón.
- ¹⁴ Asal tréan é Íosácár
ina luí i measc cróite caorach;
- ¹⁵ tuigeadh dó gur mhaith é áit lonnaithe,
agus gur thaitneamhach é an dúiche;
chrom sé a ghualainn don ualach,
agus rinneadh daor de faoi sclábhaíocht éigin.
- ¹⁶ Beidh Dán ina bhreitheamh ar a phobal,
mar cheann de threibheanna Iosrael.
- ¹⁷ Beidh Dán ina nathair nimhe ar an mbóthar
agus ar an gcosán ina nathair adharcach,
a bheireann greim ar speir an chapail
agus go dtiteann a mharcach i ndiaidh a chúil.
- ¹⁸ Táim ag súil le do shlánú, a Thiarna Dia.
- ¹⁹ Déanfaidh foghlaithe foghail ar Ghád,
ach déanfaidh seisean foghail agus tóir orthu.
- ²⁰ Is saibhir é arán Áiséar
agus déanfaidh sé soláis a sholáthar do bhord an rí.
- ²¹ Is eilit ar scaoileadh léi Naftáilí
agus oisíní gleoite á mbreith aici.

- ²² Craobh thorthúil é Iósaef,
craobh thorthúil le hais an tobair,
agus a géascaí ag síneadh thar an mballa.
- ²³ Thug na saighdeoirí faoi le fíoch,
scaoileadar faoi le binib, agus luíodar go dian air,
- ²⁴ ach bhris neach tréan a mbogha
agus scaradh cuislí a lámh ona chéile
ag láimh Neach Tréan Iacóib,
ag ainm Charraig Iosrael,
- ²⁵ ag Dia d’athar a chabhraíonn leat,
ag Dia Uilechumhachtach a bheannaíonn thú,
le beannachtaí an duibheagáin a luíonn thíos,
le beannachtaí cíoch agus broinne,
- ²⁶ le beannachtaí arbhair agus bláthanna,
le beannachtaí na gcnoc cianaosta,
le beannachtaí na sléibhte síoraí;
go dtaga siad anuas ar cheann Iósaef,
agus ar bhaithis an té sin a coisreacadh i measc a dheartháireacha.
- ²⁷ Faolchú craosach é Biniáimin;
alpann sé a chreach ar maidin,
agus roinneann sé a sheilg tráthnóna.”

²⁸ Sin iad go léir dhá threibh déag Iosrael; agus sin é a dúirt a n-athair leo agus é á mbeannú. Bheannaigh sé iad agus chuir beannacht chuí ar gach ceann díobh faoi leith.

Bás agus Adhlacadh Iacóib

²⁹ Ansin thug sé treoracha dóibh. “Is mithid mé a chruinniú chun mo mhuintire,” ar sé. “Déantar mé a adhlacadh i bhfochair m’ aithreacha san uaimh i bhfearann Eafróan an Hiteach, ³⁰ san uaimh i bhfearann Mhacpaelá lastoir de Mhamrae i dtír Chanán, a cheannaigh Abrahám leis an bhfearann ó Eafróan an Hiteach le bheith aige mar ionad adhlactha. ³¹ Ansiúd a adhlacadh Abrahám agus Sárá a bhean; ansiúd a adhlacadh Íosác agus a bhean Ribeacá; ansiúd a rinne mé Léá a adhlacadh – ³² san fhearann agus san uaimh ann, is é sin, a ceannaíodh ó na Hitigh.” ³³ Nuair a bhí deireadh a threoracha tugtha ag Iacób dá chlann mhac, tharraing sé a chosa chuige suas sa leaba, d’imigh an dé deiridh as agus cruinníodh mar sin chun a mhuintire féin é.

50 Ansin chaith Íosaef é féin anuas ar a athair, agus shil deora ar a aghaidh agus phóg é. ² Ansin d’ordaigh Íosaef do na lianna a bhí ina sheirbhís a athair a bhalsamú, agus rinne na lianna Iosrael a bhalsamú. ³ Chaitheadar daichead lá leis an ngnó, mar go dtógann sé daichead lá an balsamú a dhéanamh. Agus chaoin na hÉigiptigh é ar feadh deich lá agus trí fichid. ⁴ Nuair a bhí an tréimhse chaointe air thart, labhair Íosaef le teaghlach Fhorainn: “Má táim i bhfabhar in bhur láthair,” ar sé, “cuirigí an teachtaireacht seo i gcluais Fhorainn, le bhur dtoil:

⁵Chuir m'athair faoi bhrí na mionn mé. ‘Táimse ar tí báis,’ ar sé, ‘tá uaigh agam a d’oscail mé féin dom féin i dtír Chanán; ní foláir duit mé a adhlacadh ansiúd.’ Lig dom dul suas mar sin anois, impím ort, agus m'athair a chur. Ansin fillfidh mé.”

⁶D’fhreagair Forann: “Imigh leat suas agus déan d’athair a adhlacadh mar a chuir sé d’iallach ort a mhionnú dó.”

⁷D’imigh Iósaef suas dá bhrí sin chun a athair a adhlacadh agus chuaigh in éineacht leis searbhóntaí uile Fhorainn agus seanóirí uile a theaghlaigh, agus seanóirí uile thír na hÉigipte; ⁸agus, chomh maith leo, teaghlach uile Iósaef, agus a dheartháireacha, agus teaghlach a athar, ach gur fágadh a leanaí, a dtréada, agus a dtáinte i dtír Ghoisin.

⁹Ghabh carbaid agus marcshlua suas leis chomh maith, agus ba mhór go léir an tsochraid í. ¹⁰Nuair a shroicheadar Urlár Buailte Átád lastall den Iordáin, chaoineadar caoineadh fada dobrónach ansiúd agus bhí sé féin ag caoineadh a athar ar feadh seacht lá. ¹¹Nuair a chonaic muintir na háite, na Canánaigh, an caoineadh in Urlár Buailte Átád, dúradar: “Nach dian an caoineadh é seo ag na hÉigiptigh!” Uime sin thugadar Móinéar na nÉigipteach ar an ait – tá sé lastall den Iordáin.

¹²Rinne a chlann mhac leis mar a d’ordaigh sé dóibh. ¹³Óir thug a mhic é go tír Chanán agus rinneadar é a adhlacadh san uaimh san fhearann i Macpaelá, lastoir de Mhamrae, a cheannaigh Abrahám leis an bhfearann ó Eafirón an Hiteach le bheith aige mar ionad adhlactha. ¹⁴Tar éis dó a athair a adhlacadh, d’fhill Iósaef ar an Éigipt mar aon lena dheartháireacha agus ar ghabh suas leis chun a athair a adhlacadh.

Deireadh Saoil Iósaef

¹⁵Nuair a chonaic deartháireacha Iósaef go raibh a n-athair marbh, dúradar: “B’fhéidir gurb amhlaidh a thabharfaidh Iósaef fuath dúinn agus cúiteamh a éileamh san urchóid go léir a rinneamar air.” ¹⁶Chuireadar teachtaireacht dá bhrí sin go dtí Iósaef á rá: “Roimh bhás dó, thug d’athair an t-ordú seo: ¹⁷‘Abraigí le Iósaef: Maith a gcoir agus a bpeaca do do dheartháireacha, impím ort, mar go ndearnadar éagóir ort.’ Agus anois achainímidne ort a gcoir a mhaitheamh do shearbhóntaí Dhia d’athar.” Bhris a ghol ar Iósaef nuair a labhair siad leis. ¹⁸Tháinig a dheartháireacha uathu féin agus shléachtadar dó agus dúirt: “Seo sinne inár searbhóntaí agat!” ¹⁹Ach d’fhreagair Iósaef: “Ná bíodh eagla oraibh! An amhlaidh atáimse in áit Dé? ²⁰Maidir libhse, bheartaigh sibh olc i m’aghaidh ach dheonaigh Dia é a chur chun tairbhe i dtreo go gcuirfeadh sé fuascailt a lán i gcrích, faoi mar atá déanta aige anois. ²¹Ná bíodh eagla oraibh dá bhrí sin; cothóidh mé féin sibhse agus bhur muirear.” Ar an gcuma sin thug sé misneach agus sólás dóibh.

²²Chónaigh Iósaef san Éigipt mar sin agus teaghlach a athar ina fhochair. Mhair Iósaef céad agus a deich mbliana. ²³Chonaic Iósaef an trú glúin de shliocht Eafraím, agus chonaic sé leis clann Mháicír mac Mhanaise a rugadh in ucht Iósaef. ²⁴Faoi dheireadh dúirt Iósaef lena dheartháireacha: “Táim i mbéal báis. Ach tiocfaidh Dia ag triall oraibh agus tabharfaidh sé suas sibh ón tír seo go dtí an tír a gheall sé faoi bhrí na mionn d’Abrahám, do Íósác, agus do Iacób.” ²⁵Ansin chuir Iósaef clann Iosrael faoi bhrí na mionn á rá: “Nuair a thiocfaidh Dia ag triall oraibh, tugaigí mo chnámha libh ón áit seo

gan teip.” ²⁶Fuair Iósaeif bás agus é céad agus a deich mbliana d’aois; agus rinneadar é a bhalsamú agus a chur i gcónra san Éigipt.

